CHEF

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

Chef'in yayın hakları Dergâh Yayınları'na aittir.

Sertifika No: 0207-34-007913
Dergâh Yayınları: 308
Türk edebiyatı-hikâye: 30
Mustafa Kutlu serisi: 22
ISBN: 978-975-995-014-9
1.b. Eylül 2005, 2.b. Ekim 2005, 3.b. Ağustos 2006, 4.b. Aralık 2007
5. Baskı: Ekim 2009

Sahife - Kapak Düzeni: Sermin Yavuz

Basım Yeri: A Ajans Reklamcılık Filimcilik Matb. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Beysan Sanayi Sitesi Birlik Cad. Yayıncılar Birliği Sitesi No: 32
Kapı no: 4G Yakuplu - Büyükçekmece / İstanbul

Cilt: Güven Mücellit & Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Devekaldırımı Caddesi Gelincik Sokak No: 6 Güven İş Merkezi
Mahmutbey - Bağcılar / İstanbul

Dağıtım ve Satış: Ana Basım Yayın
Molla Fenari Sokak Yıldız Han No: 28 Giriş Kat Cağaloğlu / İstanbul
Tel: [212] 526 99 41 (3 hat) - Faks: [212] 519 04 21

Mustafa Kutlu

CHEF

DERGÂH YAYINLARI
Klodfarer Cad. Altan İş Merkezi No: 3/20 34122 Sultanahmet / İstanbul
Tel: [212] 518 95 78 (3 hat) Fax: [212] 518 95 81
www.dergahyayinlari.com E-posta: bilgi@dergahyayinlari.com

HÜSEYİN HÜSNÜ ŞEN

Bardan çıktığımda yağmur çiseliyordu.
Sonra bayağı yağmaya başlamış, ben hani sarhoşum ya, farkına varamadım.
Epeyce ıslanmışım.
Islanmışım, çünkü arabayı park ettiğim yere değil ters istikamete gitmişim.
Gitmişim çünkü kafam karışık. Sarhoşsun kardeşim elbette karışık olacak demeyin, benim sarhoşluğum öyle zil-zurna küfelik işlerden değil.
Hani ne demişler: "İçiyorsak sebebi var".
Yok yok, öyle kara sevda, imkânsız aşk falan değil. Yahu bizimkisi işte bir alışkanlık. İşten çıktıktan sonra her akşam gittiğimiz bara uğrayıp iki tek atmak; her zamanki arkadaşlarla iki çift laf etmek, işte bu.
Ama vücudum kaldırmıyor galiba. İki tek atsam bile kafayı buluyorum.
Kafayı bulunca!...
Zihnimin bir tarafı açılıyor.
Konuşkan, bilgili, ağzı laf yapan bir taraf bu. O zaman ya ben konuşuyorum, yani iştahla veya damarıma basıp konuşturuyorlar.

Hele o avukat, hele o zibidi, tüm ek yerlerimi ezberlemiş kerata. Bakın kerata deyiverdim. Demek ki, hem seviyor, hem kızıyorum. Bizim bankanın avukatı. Daha doğrusu serbest avukat ama bankanın işlerine de bakıyor.

Beni bu bar ayağına o alıştırdı zaten. İpini satmış, dünya yansa umurunda olmayan, aslında içinde para veya kadın geçmeyen konuları hiç, ama hiç ciddiye almayan; buna mukabil her meselede gûya söyleyecek sözü varmış gibi yırtık dondan fırlayan bir fırlama. Eline diyelim İngiltere'nin Orta Doğu siyaseti ile ilgili veya Milli Takım'ın oynadığı futbol ile ilgili üç cümle ver; seninle sabaha kadar tartışabilir.

Bir nevi laf ebesi.

Çekirdek çıtlatır ve ha bire konuşur.

Ulan yapma şu pisliği diyorum, hani çekirdek konusunda; beni çıldırtmak için her akşam bir kesekâğıdı çekirdek ile çıkagelir; çekirdek bitmeden sohbet bitmez. Dolan tablalar boşaltılır, sigaranın birini yakar, ötekini söndürür, iki de bir tuvalete koşturur -biracı kendisi, muhtemelen prostat başlangıcı ama, söylesen hem üstüne kondurmaz, hem itiraz eder; daha gencim ben der, ne prostatı... ulan ne gençliği be, kıçının kılı ağarmış, hâlâ gençlikten bahsediyorsun-, hovarda mizaç bir bekâr adam.

Ben onun hovardalığını da ciddiye almıyorum. Gerçi bara uğrayan hemen bütün kadınlarla tanışıyor, se-

lâmlaşıyor ama hiçbiri ile çıktığını sanmıyorum.
Onun hovardalığı dilinde.
Sanki bizatihi yaşamış gibi bir sürü hikâye, fantezi, dedikodu anlatıyor.
Bunları anlatırken yüzü kızarıyor, soluk alış-verişi sıklaşıyor, hatta ağzı gözü çarpılıyor diyebilirim.
Evlenmemiş.
Geçmişi beni ilgilendirmez. Ne sordum ne öğrenmek istedim. Bana ne canım. Belki de sapığın tekidir. Yok, yok, adama iftira atmayalım, bunca bekâr kalmış insan var, hepsi de sapık mı bunların.
Cinsellikten çok bahsediyor ya, belki bu yüzden çamur atıyorum. Yoksa sevimli adam, esprili. Esprileri kabasaba da olsa sarhoş kafa ile çekiliyor. Zekâ seviyesi çok düşük, aklı sadece para işlerine yetiyor. Zaten yükünü tutmuş diyorlar, bir arabası var binmeye kıyamazsın.
Benim araba tutkunu olduğumu bildiği için dalıma çok basıyor. İşte herifi şöyle solladım, gazı şöyle kökledim, bizim doru kısrak şahlanıverdi diye anlatıyor.
Adam arabasına kısrak diyor, gel de işkillenme.
Bu konuda çok kafa patlatan olmuş. Batı'da çok yazılmış bunlar. Bizim hanzo avukat bilmez bunları, o sadece yaşar. Bana da öyle diyor. Orhan Veli'den okuyarak yüzüme üfürüyor "Bak böcekler de öyle yapıyor". Yalınkat adam, bütün şiir bilgisi üç dört mısralık. Oysa Roland Barthes ne diyor: "Bagajında hız, ev, güvenlik, cinsel arzu, kariyer, özgürlük, aile, erkeklik gibi bir sürü vasıf taşıyan otomobil".

Barthes efendi hızı saymış, cinselliği saymış ama çağımızın en önemli tutkusu olan "hazzı" saymamış. Binbir türü olan haz.
Bunların başına bizim avukat efendi hesabına olmak üzere cinsellikten sözetmenin hazzını da ben ekliyorum.
Şurda yağmur altında, karanlıkta, ıssızlığın ortasında itiraf etmekte ne mahzur olabilir, ben de aynı fikirdeyim.
Bazan barın kapısı önünde dikilirken, hani tam tesadüf derler ya öyle işte; bizim avukat doru kısrağı ile bir vuslat ânını hatırlatan ve yavaş yavaş sesini ve hızını azaltarak önüm sıra kayıp, geniş bir kavis çizerek gelip kapı önünde duruyor; teninin tüm ışıltılarını parlatarak poz veriyor; işte bu diyorum, ne yalan söyleyeyim bu benim bittiğim andır.
"Kız gibi araba" lafı boşuna mı söylenmiş.

İşte böyle.
O sarhoş kafa ile ve yağmur altında, arabayı park ettiğim yerin aksi istikametinde gele gele nereye kadar gelmişim dersiniz.
Bir otomobil galerisinin önüne.
Meğerse ben bunu hep yapıyormuşum.
Her gece, geç vakit sarhoş kafa ile arabayı park ettiğim yerin aksi istikametinde yürüyerek gelip bu oto galerisinin önünde duruyor...
Hayır durmuyor...
Vitrin camına kadar gidiyor.

Burnumu cama dayayıp, içerideki arabaları seyrediyor muşum.
Galerinin loş aydınlığında arabalar bana cennet bahçelerinde dolaşan hurileri hatırlatıyor.
Onlar gibi işveli, onlar kadar füsunkâr.

Peki gecenin bir vakti, bir oto galerisinin vitrin camına burnunu dayayıp saatlerce içerisini seyreden bir adam kimsenin dikkatini çekmiyor mu?
Oralarda hiç bekçi, polis, koruma memuru falan bulunmuyor mu?

Bilmem.
Ben bu alışkanlığı ne zaman edindim hatırlamıyorum.
Yaz bunu da "sarhoş kafa" hanesine.

Olmaz olur mu efendim.
Vakit geç de olsa burası bir büyükşehir, bir metropol.
Caddeden vızır vızır arabalar geçiyor. Bunlar arasında polis-devriye arabası bile olabilir. O farkedebilir. O farketmese bile yoldan geçen bir vatandaş farkedebilir. Derhal polisi arayarak falan yerde, falan sokakta şüpheli bir şahıs diye ihbarda bulunabilir.

Gelip beni alacak, karakola götürecek, sorgu-suale tabi tutacak polislere ne anlatabilirim?

Bir bankada uzun zamandan beri şef olarak çalışmak-

tayım. Bir türlü müdür olamadım. Mani oluyorlar efendim, kırk türlü engel çıkarıyorlar. Yaşım elliyi geçti, müdür koltuğuna kurulmadan emekli olacağım; bu acı bana yeter diye hayatımı mı anlatacağım.
Anlattırmazlar efendim. -Bunu da sarhoşluk hanesine kaydediniz-.
Sadede gel derler, sadede.
O oto galerisinin önünde her gece, her gece ne arıyorsunuz?
Ne kadar zor durumda kalacağımı varın siz tahmin edin.
Kimseyi inandıramam.
Bir kötü niyet, yani hırsızlık, soygun ve benzeri bir kötü niyetimin olmadığını; sadece otomobillere baktığımı, bunların gayet lüks otolar olduğunu, insanın bakmaya doyamadığı...
Ve benim onlara âşık olduğumu.
Bu aşk ile her gece kafayı bulup, sevdiği kızın evinin önünde sabahlayan mecnunlar gibi, bir türbe etrafında aşk ile dönen dervişler gibi...
Polisler bu diskura dayanamaz.
Eee... Derler, uzattın ama.
Bakarsın aralarından yaşlı bir komiser çıkar, halden anlar, "Bırakın ya! Garibanın teki bu, banka şefiyim falan diye hava basıyor, bunda hırsız hali yok, ben adamı gözünden, bilemedin yüzünden anlarım" diyerek bana arka çıkıyor.
Ve bu vartayı sağ-selâmet atlatıyorum.

Yoo... Öyle deme... Aksi de olabilir. Televizyonlarda her gece bir sarhoş muhabbeti seyrediyoruz. Ya böyle polislerle dolaşan bir kameraya yakalanırsak? Ya âleti ağzıma dayayıp "Üfür babalık" deyiverirlerse. Kaç promil alkol almışım ortaya dökülürse. Bütün eş-dost-akraba-arkadaş, banka personeli beni ekranda o vaziyette görüp:
"Ulan şunun yaptığına bak. Tüh senin yaşına-başına. Bir de müdürlük istiyorsun ha! Utan, utan" diye laf sokarak, tanıyan-tanımayan karnını tuta tuta kahkahalara boğulurken, hani ben "Memur bey yanlış anladınız, ben hırsız değilim, âşıkım âşık" diyerek, konuştukça batarak...
Yerin dibine geçerek... Bocaladıkça...
Ötekileri bırak eşim ve oğlum ne der?
İlk karşılaştığımız anda ne der?

İsterseniz bu işi burada, tadında bırakalım. İçinde bulunduğum durumun sonuçları hususunda ihtimaliyet hesapları yapmayalım.

Borsada mı oynuyoruz kardeşim.
Söz konusu olan benim.
Ben ve itibarım.
Şu itibar lafından sonra derin derin bir iç geçireyim ve size olacakları değil de olanı anlatayım.

Bu oto galerisi röntgenlemek pozisyonunda, yeni hadi-

senin mükerreren gerçekleştiği üçüncü günün gecesinde...

Galerinin kapısı açıldı ve bıyıklı iri yarı bir genç dışarı çıktı. Gece bekçisi, müstahdem, koruma görevlisi ne derseniz deyin.

Yaklaştı, bariz Erzurum ağzı ile:
– Ne arirsan ağa, dedi.
Ben irkilip döndüm, hayal dünyasından ve hatta sarhoşluktan çıktım.
– Hiiç... Bakıyordum işte...
– Bah, bah, dur.. Elen ne geçir.
Anlamamıştım.
– Ha, dedim...
– Sana yaramaz bunlar efendi, bah gecenin yarısı gelir, var get even, uşahların seni bekler; diyerek genç yaşından umulmayan bir olgunluk, babacanlık ile -hem de sırtımı sıvazlayarak- beni oradan yolcu eti.

Ulan aferin Erzurumlu.
Muhtemel bir felaketi önledin, bir banka şefini rezil olmaktan kurtardın.
Sana ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bu bar muhabbetinin üçüncü ayağı bir gazeteci.
Aslında televizyon programlarına yapımcı olarak katıldığı için "medya mensubu" demek daha doğru olur.

Ama.
Ben ona "medyacı" diyorum. Şık ve kullanımda olan bir tabir değil ama, olsun, takılıyorum işte:
– Gel bakalım medyacı, otur, bize havadan-sudan bahset, diyorum meselâ. Medya mensupları son yıllarda toplumun üst gelir grupları arasında.
Efendim hakettiler, haketmediler, orası ayrı konu, bir statü kazandılar, şöyle bir parladılar, hele televizyon kanallarının yaygınlaşması ile bir nevi sanatçı mertebesine ulaştılar ya; -popüler olmak bakımından söylüyorum- halkı etkileyen simalardan, kamuoyunu yönlendiren unsurlardan sayıldılar ya, bu duruma protest bir gönderme yapıyorum işte. Anlayan anlar.
Çocuğun bu iğnelemeleri hiç taktığı yok. O daima kederli biri. Ya da bana öyle geliyor. Onu biraz kendime benzeterek bir ortak arıyorum. Buruk, durağan, dramatik hayatıma eş. Bir arkadaş. Hani "ne olacak bu memleketin hali" denilen geyik muhabbetinden sıkılıp sadede gelerek "ne olacak bizim bu halimiz" meselesine atladığımızda -ki bu durum genellikle oturumun sonlarına doğru doğar, kafalar bulunmadan insan kolay kolay kendinden bahsedemez- sığınılacak bir liman. O vakte kadar "öteki"nden bahsedilir.
Yahu bu "öteki" lafı nerden çıktı, nasıl yaygınlaştı, bilemiyorum. Bizde böyle bir ayrım var mı? Ben ve öteki diye. Yok ama yabancılara öykünüyoruz işte. Belki de ben yanılıyorum. Öyle ya insanımız birbirine hayli yabancı olmuştur da haberimiz yoktur. Oysa düne ka-

dar "biz bize benzeriz" derdik. Ben yine aynı noktadayım. Cemaat halinde yaşadığımızı sanıyorum. Cemaatten ayrılmak o kadar kolay değildir yani. Hem ayrılmış olsa bile ona "öteki" denmez. "Bostandan dışarı kabak" denilir. Kara kabak cinsi azgındır. Bazen kollarını çitin dışına atar, meyvesini oradan sallandırır. Gerçi cemaat yapıları çatladı, mahalle yıkıldı, büyük aile küçüldü, ancak bütün bunlar ile bizde "özgür birey"in oluştuğunu söyleyebilir miyiz? Bir yabancılaşmadan bahsetmek mümkün müdür? Avrupaî anlamda mümkün değildir. Kesin sınıfsal ayrımlardan bahsedemeyiz. Bu ülkede düne kadar iki zengin adam vardı, biri hâlâ Ankara ağzı ile, öteki Adana aksanı ile konuşurdu. Adam düğünü ister Kardeşler Düğün Salonu'nda yapsın ister Hilton'da; tören vals ile başlar, sonra tango yapılır ama, kafalar bulunup vakit geceyarısını geçince ceketler fora edilir ve davul-zurna bütün ihtişamı ile arz-ı endam eder. Bu sebeple "öteki"nin kim olduğunu çıkaramıyorum.

Yani ne demek istiyorsun bizde hiç alafranga insan yok mu? Diyeceksiniz.

Haa!..

Bak bu başka. Vardır tabi. Ne kadar varolabilmiş ise, tâ Sultan Mahmut'tan tut gel. Aradan iki yüz yıl geçmiş. Elbette bir zümre peyda olmuştur. Alaturka kesimden farkı vardır. Gerçi alaturka da kalmadı ya. Müzelik bir şey oldu yani. Lafa yekun çekelim bari: Ne o olduk, ne bu. Ara yerde sıkışıp kaldık.

İşte bütün mesele.

Bu bizim medyacının kederi de bu sıkışmış kalmış olmaktan neşet ediyor. Tıpkı benim gibi. Bir şaşkınlık hali.
O da benim gibi lise mezunu. Gerçi bizden genç, ama olsun, eskinin lisesinde okumuş. Eskinin lisesini ben şimdinin üniversitesine değişmem. Ben meselâ Ticaret Lisesi'nde okudum. Okumakla kalmayıp kendimi geliştirdim. Bende felsefe var, tarih var, edebiyat var. Finans âleminin ise pîri sayılırım ama.
İşte bu "ama" benim kahrıma sebep olan şeydir.
Neymiş? Ötekiler -bak ben de "öteki" dedim, laf dile girdi mi, çıkmaz yani- İngilizce biliyormuş, üniversite okumuşlar. Ulan sizin İngilizcenizi de, üniversitenizi de kaça alırım ben. Kapalıçaşı esnafı da İngilizce biliyor. Artı Almanca, Rusça, Japonca. Neymiş efendim bunlar İngilizce yazılmış bir ekonomi metnini sökemezmiş. Siz çok mu söküyorsunuz yani?
Bizim müdür meselâ. İngilizcem var diye şişinip durur. Kazara şubeye bir İngiliz geliverse eli ayağı çarşafa dolanır. Adamı zar zor buyur eder, çay söyler. Üç cümlenin ardını getiremez. Hemen Beyza hanımı çağırtır. Beyza kolejli ya, takır-takır konuşuyor. Beyza'nın kanatları altına sığınır.
Hıh... İngilizceymiş. Kıçımın İngilizcesi.
Ama n'oluyor -bu "ama" şu bizim karabela "ama"- işte bunlar bizim gibi mesleğin pirlerini sollayıp geçiyor.

Medyacı dahi bu macerayı yaşamış, yaşıyor. Adliye muhabirliğinden tut, basının her köşesinde çalışmış. Çalışmış ama bir kariyer yapamamış; sözüm yabana şef bile olamamış. Geriden gelen kolejli bebeler bunu omuzlayıp geçmişler. Daha dünkü çocukların "köşe"si var deyip kahırlanıyor. Yahu bunlar İngilizce bilse ne olacak Türkçe bilmiyorlar, Türkçe... Asıl mesele burada. Köşe yazıları Türkçe hatalarından geçilmiyor. Yukarıdakiler varsın olsun diyorlarmış. Zaten ağır yazılar -nasıl bir ağırlıksa- basından elini eteğini çekmiş. Meydan hoş ve boş "hafif" yazılara kalmış. Yemek, gezi, meditasyon, magazin, moda. Genç profesyonelleri hedef alan ve tüketim sektörünü fiştekleyen yazılar. Haber görünümünde olup lüks harcamaları kışkırtan şeyler. Açılışlar, kokteyller, özel hayatlar, ilişkiler, dedikodu. Her iki cümlede bir "keyif" geçecek, ardından "çok haz aldım" denecek. Marka tutkusu köpürtülecek. İş dünyasının seçkinleri ile senli-benli olunacak. Böylece ekonominin gizli sırlarına kavuşulacak. Bu nedir yahu, bu düpedüz Holding reklamına girer. Girsin be! Zaten o gazeteci de o Holding'in adamı değil mi? O Holding sanat faaliyetlerine koltuk çıkmıyor mu? Bu faaliyetlere bu yazarlar davet edilmiyor mu? Davetler bütün ihtişamı ile dile getirilecek, damak zevki, göz zevki arasında şirketin, bankanın adı geçecek, siyasiler bir bir zikredilecek. Köşe yazarları böylece "seçkinleşecek". Onlar "seçkin" olunca biz karabudunda kalıyoruz işte. Laf gelip buraya dayanınca aklıma otomobil takılıyor.

Bu durumun panzehiri kıyak bir otomobilden geçiyor. Bin de gör!
Nasıl birden bire seçkinleşiveriyorsun.
Yollar açılıyor, insanlar kenara çekiliyor, ceketlerin önü ilikleniyor. Şimdi saygın bir kişi inecek o otomobilden.
Kimmiş o saygın kişi?
Kimse kim, önemli değil.
Adam otomobili almış, gerekli imajı yapmış.
Madem müdür olamadık, bari bir otomobilimiz olsun.
Biz de insanız be!
Az kalsın İbrahim Tatlıses'in "Ben de isterem" parçasını patlatacağım. Az kalsın, maz kalsın, patlatacağım.
Ve patlatıyorum. Patlama içimde cereyan ediyor ve içim haliyle paramparça.
Gel de içme.
Evet bir şey yapmalıyım. Mutlaka bir şey yapmalıyım.
Hayat geldi geçiyor. Hatta geçti bile. Giyim-kuşam taksitlerini, halı-mobilya taksitlerini, oğlanın mektep taksitlerini ödeyerek geçti gidiyor.
Taksitle yaşadık, taksitle öleceğiz.
Ama yağma yok!
Maymun gözünü açtı.
Bir şey yapacağım garanti.
Ama ne?!...

Aslında içinde bulunduğum sıkıntının müsebbibi bizatihi bunca yılımı verdiğim bankadır.
Ben böyle söyleyince medyacı haklı olarak soruyor:
– Peki o zaman söyle bakalım, banka nedir?
Şimdi bu meslekî bir soru. Yani uzmanlık alanıma giriyor. Buna bilimsel olarak cevap vereceğim, derken...
– Banka kapitalizmin kalbidir, diye bir cümle çıktı ağzımdan. Haliyle edebiyat yapmış oldum. Ben böyle fiyakalı bir cümle ile söze başlayınca avukat gülmeye durdu. Toparlanmalıyım dedim ve toparlandım.
– Hadi kalbi değil de kalesidir diyelim. Gerçi bu da bir mecazdır, avukat beyimiz gülmeye devam edecektir, varsın etsin. Bu gülüşler bizi yıldıramaz, biz mesleğin emekçilerinden olduğumuz için her türlü açıklama, bilgilendirme bizim için kutsal bir görevdir.
Abarttım mı?
Medyacı:
– Abarttın.
– Eh o zaman pes perdeden gidelim. Kapitalizm denilen nane konsantre sermaye gücünün topluma hükmetmesi.

– Bankaya gel bankaya.
– Acele yok, geliyorum. Bankalar para basmaz, kredi yaratırlar.
Her neyse. Bu söyleme nüfuz edemeyeceğinizi biliyorum. Ve bu yüzden tarihe gidiyorum.
– Doğru, herkes affeder, tarih affetmez.
Avukatın gözlerinden yaş boşanıyor.
– Bu kadar gülerseniz anlatmam, diyorum.
İçkilerimizden birer yudum alıyoruz.
– Şimdi efendim, diyelim elinizde kıymetli bir şey var, bir mal. Bunu muhafaza etmek zordur. Tabiatıyla ne yapacaksınız, emniyetli bir yer, bir kişi arayacaksınız. Bundan üç bin yıl önce de tacirler aynı şekilde düşünüyordu. Ne yapıyorlardı? Bir seyahate çıkacakları zaman devrin en fazla güvenilen yerine, kişisine müracaat ediyorlardı.
– Kim o?
– Kim olacak; rahip, din adamı. Gidilen yer ise muhtemelen tapınak.
Rahip müracaat sahibi kimsenin emanete bıraktığı kıymetleri sayar, iki nüsha olmak üzere kil tablet üzerine dökümünü yapar, tableti pişirdikten sonra bir nüshasını müşteriye teslim eder, öteki kendisinde kalır. Müşteri seferden döndüğü zaman veya ihtiyacı olduğu zaman bankasına, pardon tapınağa gider ve rahibe müracaat eder. Kıymetlerin tamamını veya ihtiyacı kadar olanını alır. Tabii bu arada saklama-koruma-emanet ücretini de tapınağa öder.

Cemil Meriç üstad boşuna "Banka mabed, para mabud" dememiş. Ama siz şimdi bana "Yahu Cemil Meriç de kim" diye sorabilirsiniz.
Konuyu bölmemek için bu parantezi açmıyorum.
– Bu Emniyet Sandığı masallarını bırak, günümüze gel.
– Sabredin efendim, geliyoruz. Elbette ki o günden bu güne hayatımız değişti. Teknoloji değişti, her şey daha sofistike bir renge büründü. Ama bankacılıkta değişen fazla bir şey yoktur.
Bugün de banka olarak size emanet edilen kıymetleri korumakla yükümlüsünüz. Müşterinin para nakli, havale işlemleri... Gerçi bunlar artık elektronik ortamda yapılıyor, telefon bankacılığı var.
Değişmeyen şudur: Müşteriden toplanılan mevduat iş sahiplerine kredi olarak verilir. Tasarruf ve kredi arasındaki nema farkı...
– Yani faiz.
– Evet faiz de bankanın geliri oluyor.
Avukat bir sigara yakıyor ve yine o iğneleyen diliyle yılan gibi tıslıyor:
– Hortumdan bahsetmedin hocam.
Evet avukata ters ters bakmam ve "suyu bulandırma" demem lazım ama kendimi tutuyorum. Şurada, aydınlar arasında bilimsel bir meseleyi tartışıyoruz. Ona:
– Her müessesede suistimal olur, isterseniz oraya da gelebiliriz. Lâkin müsaade edin, üç beş cümle daha söyleyeyim.
– Buyrun efendim, müsaade sizin.

– Paraya kırallar hükmeder, yani devlet. Krediye ise banka. Para, siyasi bir uylaşımdır; kredi ise iktisadi bir dolaşım. Uylaşmak, yani saymaca bir şeyi benimsemek için yapılan anlaşma iradi bir eylemdir, buna direnebilirsiniz. Lâkin kredi karşısında çareniz yoktur. Bakınız şu söylediğime dikkat isterim. Krediye hükmeden paraya, paraya hükmeden devlete, devlete hükmeden topluma hükmeder.

Bu güzel cümleden sonra sustum, ben de bir sigara yaktım. Avukat ile medyacı sözlerimin etkisinde kalmışlar ve ne dediğimi kavramaya çabalıyorlar.
Çabalayın bakalım feleksizler. Karşınızda bir şef var.
Şef, yani ne?
Lider, önder, başbuğ.
Ulan ben bu noktada kalacak adam mıydım. Şu bizim gebeş müdür meselâ, şu lafların kaçta kaçını edebilir.
Avukat sanki içimi okumuş gibi.
– Yaman adamsın be şefim. Müdür olacak adamsın yani.
– Bırak deşme yaramı.
Medyacı:
– Bitti mi?
– Hayır, ama bitiriyorum. Buraya bankacılık semineri vermeye gelmedik. Öyle bir pozisyon olsa size saatlerce anlatabilirim.
– Çekilmez ama...
– Doğru çekilmez...

– Ben de biliyorum ve bu yüzden kısa kesiyorum.

Şimdi...
Kredi medeni bir mekanizma. Tarihçiler medeniyeti şehir hayatı ve okur-yazarlık olarak tarif ederler. Bakınız tuhaftır ama her ikisi de kredisiz var olamaz. İmparatorluklar, dinin ve siyasî iradenin kredi mekanizmasını az-çok yönlendirebildiği toplum sistemleridir. Kapitalizmin diğer medeni sistemlerden farkı, kredinin devlete ve topluma söz geçirmesidir. Finansörler kapitalist sistemin gerçek kırallarıdır.
Soytarı-kırallar.

– Vay be!...
– Peki bu kırallığa kafa tutulabilir mi?
– Tutulabilir.
– Nasıl?
– Toplumun kültür düzeyini yükselterek. Yani kendine ve başka toplumlara bakışını, dünyayı ve hayatı yorumlayışını derinleştirerek. O zaman finans kırallarının egemenliği bu kadar mutlak olamaz. Böhm Bawerk'e hak veriyorum. Şöyle diyor: "Bir toplumun kültür düzeyi ile faiz düzeyi ters orantılıdır. Kültür ne kadar yüksekse faizler o kadar düşük, kültür ne kadar düşükse faizler o kadar yüksek olur."
Medyacı merakla:
– Hangi kültür?
Avukatla birlikte protesto mahiyetinde bir "oooo" çe-

kiyoruz.
– Buraya nutuk dinlemeye gelmedik kardeşim, geyik yapmaya geldik.
Avukatın bu cümlesi heyecanımı tuz-buz ediyor. Yeniden kabuğuna çekilen kaplumbağaya dönüyorum.
Oysa ne güzel bir noktaya gelmiştik.
Tüketimin bizi nasıl tükettiğini anlatacaktım. Benim niçin esaslı bir otomobile ihtiyacım olduğunu.
Kısa sürede bu otomobile kavuşamazsam bir yerlerimin şişeceğini.
Bir şef de olsam ben bir şehir çocuğuyum.
Ne! Şehir çocuğu mu!
Portakal, orda kal!...

Sarıkamışlıyım ben. Hüseyin Hüsnü Şen.
Anam beni doğururken ölmüş.
Babam başka bir kadın aldı.
Burada üvey ana edebiyatına falan girmeyeceğim. Ben anamın tek çocuğuyum, ötekiler hep öteki kadının çocukları.
Babam Sarıkamış'ta bir okulda müstahdem. Bu sebeple kendime köy çocuğu demiyorum. Ne düven sürdüm ne kuzu güttüm. Sarıkamış deyip geçmeyin, babamın okuluna devam ederken, yani ilkokul sıraları, bu okulun kütüphanesinde (Yaa!.. Kütüphanesi bile vardı) okuyabileceğim kitapların hepsini okudum.
Ana yüzü görmedim ama, sevgili babam beni hep ayrı tuttu. Bende galiba bir cevher gördü. Sade o mu? Bütün öğretmenlerim.
Cafer Ağa ne yap, et; bu çocuğu okut dediler. Babam ne de olsa ömrü mektepte geçmiş bir adam, yol-iz biliyor, okutmaz mı hiç. Lâkin fakirliğin gözü kör olsun. Devlet parasız-yatılı imtihanlarına girdim.
Kazandım. Orta ikide iken babamı da kaybettim. Sarıkamış'a son gidişim babamın cenazesi sebebiyledir.

Genç ömrüm yatılı mekteplerin karanlık koridorlarında geçti. Bir de kütüphanelerinde. Yazları hep çalıştım. Ankara'ya gelip çalıştım. Bir iki hemşehri yardımcı olduydu. Giderek Sarıkamış'tan, amcalardan, dayılardan, belki de tüm o topraklardan koptum.

Gökkubbenin altında bir yalnız adam. Lise bitti, askerlik bitti. Yine imtihan vererek bankaya girdim.

Bu kısa hal tercümesini nakletmemin sebebi şudur: Beni başkalarına benzetmeyin. En nefret ettiğim şeydir.

Nerelisin?

Sarıkamışlı.

Hemen fişle, hemen ayıkla, hemen koy bir kategoriye. Beni kategorize edemezsiniz.

Buna müsaade etmem.

Yüksek tahsil yapamadıysam suç bende değil. Belki böyle kestirip atmak da doğru değil. Belki Hukuk'a devam edebilirdim. Hani devam mecburiyeti yok ya. Bankacılar arasında böyle çok hukuk mezunu vardır. Benim hatam diplomaya ehemmiyet vermemekte noktalandı. Kişiliğim, kültürüm, mesleki tecrübem yeter diyordum.

Ama yetmedi.

Benden sonra gelenler; geldi geçti beni.

Hepsi müdür oldu.

Ben de olabilirdim ama.

İşte bir "ama" daha.

Torpilim yoktu, arkam yoktu. Kimselere eyvallah etmeyen, yalakalık yapmayan bir kişiliğim vardı. Şansa,

talihe, kadere küsmüyorum. Hiçbirine inanmam. Yanlış anlamayın. Materyalist değilim. Meselâ ruhun varlığına, Allah'a inanırım. Ama klasik mânada dindar değilim.
Hele şans gibi, talih gibi şeylerin ardına saklanmayı hiç sevmem.
Belki biraz hırçınım, biraz geçimsizim, biraz titiz...
Bencillik de olabilir. Kimde yok ki!
Ama şu özelliklerimi samimiyetle sayacak olsam bizim avukat yine basar kahkahayı.
– Biraz mı, biraz mı, insaf yahu der.
Dolayısıyla şöyle söyleyeyim, kitap-kültür-sinema-tiyatro-her tür sosyal faaliyet içinde pişmiş; yıllarca ülkenin seçkin bir bankasında şef olarak çalışmış, sayısız toplantı, seminer ve kursa katılmış bir insanım.
Köyle ilişkim hayal-meyaldir. E, ben şehirli olmayacağım da kim olacak?
Hem bu şehir meselesini Avrupa'ya göre değil, kendimize bakarak tahlil etmeliyiz. Daha düne kadar İstanbul'un yarısı kendi sebze ve meyvesini bahçesinde yetiştiriyordu. Anadolu'da her şehrin "Bağlar" diye semti vardı. Yazın memurlar dahi oraya taşınır, tavuklar ve kıvırcık salata ile uğraşırlardı.

Medyacı:
– O kadar kolay değil şefim. Şehirli olmak için en az üç kuşak geçmesi gerekir.
Avukat:

– Bu da yetmez. Bizde biliyorsunuz alaturka-alafranga ayrımı vardır. Eğer alafranga bir semtten, aileden gelmiyorsanız adam hizasına zor girersiniz. Hani biraz önce kültür falan diyordunuz ya.

Medyacı:

– Evet ben söylemiştim, hangi kültür diye sormuştum. Malum bu ülkede bu mesele de çatallı geyik boynuzu gibidir. Çelişki içinde çelişki barındırır. Alafranga ailelerin üç beş kuşak gerisine gidin karşınıza fesli-şalvarlı adamlar çıkar.

– Olsun.. Osmanlı Batılılaşması diye bir şey var. Adamlar fesli falan ama Avrupa'da okumuş.

– Cumhuriyet bu işi halledemedi mi yani?

Bunu mu söylüyorsun?

– Cumhuriyet denince akla eskiden Türk beşleri gelirdi, şimdi Onuncu Yıl Marşı geliyor. Şefimin bahsettiği kültür daha esaslı bir şey olmalı galiba.

– Evet, esaslı. Lâkin müzeye emanet edilmiş. Trajik olan şudur: Bir şey müzelik oldu mu ölmüş demektir. Oysa gelenek her an tazelenmek ister. Yenilenmeyen gelenek kurur.

– Bizimkisi kurumuş mu?

– Evet kurumuş.

– Peki İslâmiyeti ne yapacağız. Orucu, bayramı.

İslâm bir din. Ama koca bir medeniyet yaratmış. Eh bunlar kültürsüz olmaz. Ziya Gökalp falan aklıma geliyor, sonra başkaları, derken susuyorum. Uzunca bir sessizlik oluyor. Belli ki ve ne yazık ki, üçümüz de bu

konuda pek bir şey bilmiyoruz. İşte bu ülkenin dramı burada. Sonra ikisi birden yüzüme bakıyorlar. Ben, ne diyebilirim ki, orta malı laflara sığınıyorum:
– Bunlar günümüzün dünyasında birer folklor unsuru oldu, bir seremoni, merasim. Bakın Avrupa dediğiniz bölgede bir sürü kırallık var. İnsanlar festival düzenliyor, eğleniyor falan. Hem benim gündemimden düştü zaten.
– Senin gündeminde ne var?
– Dünyamızı güden güçler.
– Vay be! Nedir?
– Televizyon, bilgisayar, otomobil.
Avukat bir kahkaha daha patlatıyor. Boğula boğula:
– İşte şimdi kültürün ortasına oturmuş olduk. Yaman adamsın şefim. Senin müdüre de anlatsana bunları.
– Bir şey anlamaz. Anlamamakla kalmaz hemen saldırıya geçer.
– Nasıl?
– Bırakın bunları Hüsnü Bey der, müşteri ilişkilerinden söz açar.
– E, müşterilerle aram iyi diyorsun.
– İyi evet, iyi olduğunu, bu alandaki başarılı çalışmalarımı sunuyorum. O taraftan söktüremeyince personel ilişkilerine geçiyor. Şubede terör estirdiğimi söylüyor.
– Terör ha!
– Evet terör. Verdiği misâl şu: Bir bayan çalışanımız pastırmalı sandviç yemiş, ben de "kokutma şunu" diye azarlamışım.

Avukat fırsatı kaçırmıyor:
– Pastırma girince işin içine kültür hepten hapı yutar. Senin Böhm Bawerk çuvalladı.
– Haltetmişsin. Teoriler hiç bir vakit suya düşmez. Etrafımızda dolaşıp durur. Tâ ki onu biri yakalayıp pratiğe aktarıncaya kadar.
Kültür meselesinde filozoflara, kendi düşünce ve bilimadamlarımıza, iyi yetişmiş uzmanlara ihtiyaç var, ama eğitim tepe üstü düşüyor.
– Bu bahis çok uzadı arkadaşlar. Şimdi ben de medya dünyasından söz açacak olsam sabahı buluruz.
Avukat:
– Orada hiç olmazsa bahse değer bir şey var.
– Neymiş?
– Hatunlar.
İşte taşı gediğine koyacağım an.
Medyacıya dönerek göz kırpıyorum:
– Ne demiş atalarımız?
– Ne demiş?
– İç bade, güzel sev, varsa akl u şuurun.
Üçümüz birlikte kadeh kaldırıyoruz.
Kadeh kaldırmanın da entelektüel bir yanı, bir âdabı var, değil mi ama.

Birden eşim Arzu ile ilk kadeh kaldırdığımız güne döndüm. Boğaz'da bir balık lokantasında idik. Kırmızı şarap istemiştik. Aslında yediğimiz yemekle kırmızı şarap gider mi, gitmez mi bilmiyorduk. İkizimin de içki ile arası yoktu. Belki de o güne kadar hiç sarhoş olmamıştık.

Batan güne karşı kadehlerimizi kaldırdık, hafifçe birbirine dokundurduk. Arzu:

– İçmesek olmaz mı, dedi. Dokunacağından korkuyordu.

– Olmaz dedim. Nikâhta nasıl taraflar imza atmakla yükümlü ise; şu hayatımızın müstesna ânını, şu muhteşem tablo önünde ebedîleştirmek için içmeliyiz. Böyle buyurdu Zerdüşt, deyiverdim.

İçtik.

Arzu suratını buruşturdu.

Ne dediğimi muhtemelen anlamamıştı, ama ben peşpeşe su gibi akan cümlelerime ve Zerdüşt ile noktalanan finale hayran olmuştum. Ben neymişim be!

Bu kadar şişinmenin mânası yoktu tabii. Altı üstü Ti-

caret Lisesi mezunu bir banka memuru idim. İngilizce bile bilmiyordum. Evet abur-cubur da olsa çok kitap okumuştum ama, İngilizce bilmiyordum.

Eşim, biricik eşim Arzu benden beterdi. Lise mezunu bile değildi. Lise ikiden terk. Bir fırsat çıkmış, bir akrabasının tavassutu ile bir devlet dairesinde bir iş bulmuş.
Bu "bir"leri peşpeşe sıralayınca "biricik" sıfatı doğuyor. Saçma. "Biricik eşim" çok kullanılmaktan klişesi çıkarılmış bir hitap tarzı. Sayın Bay, Kıymetli Büyüğüm, Muhterem Efendim vesaire gibi.
Hadi devam edelim.
Bankadaki bir hanım arkadaşın daveti üzerine bir yaşgünü partisinde tanışmıştık.
Hadi işin cılkını çıkaralım.
Bir ilkbahar günüydü.
Ben bir lacivert takım giymiştim, o bir döpiyes. Herkesler kolsuz blüzlar, pantolanlar bol ve ferah elbiseler ve hemen hepsi açık renk, spor kıyafetler içinde iken. -Yaşgünü partisi bir bahçede veriliyordu-. Biz ikimiz plajda iki kırmızı Cola şemsiyesi gibi açılmışız.
Belki de bu zevksizlik, bu görgüsüzlük, bu yoksulluk -Benim tek lacivert takımım bu idi, onun da önemli günlerde giymek için sakladığı tek elbisesi-, bizi birbirimize benzetmiş; benzerlerin yakınlaşması kanunu gereğince yakınlaşmıştık.
Biz böyle kendi başına birbirine yakınlaşabilecek ka-

rakterde, birikimde, tecrübede değildik. Benim başımdan hiç aşk macerası geçmemişti; sanıyorum onun eline de hiç erkek eli değmemişti.
Pasta, meşrubat, içki, müzik, kahkaha, dans her neyse. Çöpçatanlar derhal harekete geçtiler, gerekli ortam yaratıldı, biz yan yana, baş başa kaldık. Birbirimize bakmaya, hatta konuşmaya başladık.
Bu çizilen iki figür ne konuşur, ne yapar?
Kimsin, nesin, ne yer ne içersin, nerelisin, içinden misin; tatsız tuzsuz cümleler, hemen öne eğilen başlar, kızarmalar-bozarmalar falan-filan.
Bu falan-filan sayesinde buluşmaya başladık.
Anladık ki, -yahut ben anladım ki- bu kız bana göre. Mazbut, elinden iş gelir, bir evi çekip çevirebilir, üstelik maaşı var. Evet maaş. Mühim yani. Onunkini ev kirasına verir, benimki ile geçiniriz. Başka yol yok zaten. Çöpçatanlar Arzu'yu da aynı gerekçeler ile kışkırtmışlar. Kimi yok, kimsesi yok; mesleği, düzgün ahlâkı, kültürü, kişiliği var. Çöpsüz üzüm yani.
Hadi be, ne duruyorsunuz?
Durmadık tabiatıyla. Bir iki sinemaya gittik, bir iki toplantıya. Sonra ben, işte az önce söylemiştim, Boğaz'da bir lokantada buluşmayı önerdim.
Balık yedik, bir iki kadeh içtik; o da ben de galiba çakırkeyif olduk.
Ve evlenme teklif ettim.
Ve kabul etti.
Sürprizi, heyecanı, macerası, zevki, sevişmesi, gülüş-

mesi olmayan mazbut bir yakınlaşma; bir mantık evliliği.
Lokantadan el-ele çıktık.
Hiç konuşmadan yürüdük sahilde.
Dalgaların şıpırtısı, takaların takırtısı, mehtap, hafif esinti, leylak kokuları; canım anlayın işte, bir kuytu köşede sarılıp öpüşmek için ne ararsan var.
İkimiz de buna cesaret edemedik.
Şimdi anlıyorum ki, ikimizde de bir girişim noksanlığı var. Atak değiliz, atak. Hep geride bekleyen, saygıda kusur etmeyen, söyleneni yapan, verilene razı olan tipleriz biz. İçimizde fırtınalar esmiyormuş.
İyiki de esmemiş, fırtınayı hiç sevmem. Bu yüzden olsa gerek bir müddet sonra bir taksiye atladık, Arzu'yu evine bıraktım.

Hayatımız hep böyle durgun akan bir su gibi geçti.
Tek heyecanım şeflik sınavındadır. Her banka memurunun hedefi olan müdürlüğü kafaya koymuşum. Hay senin kafana ne diyeyim. Ulan madem böyle bir hedefin var ne diye İngilizce öğrenmedin. Abi o zamanlar İngilizce bu kadar önemli değildi, sonradan moda oldu.

Arzu bana kazaklar, süveterler örerdi. Çocuk yaşta edinilmiş bir alışkanlık. Bayağı maharet kapmıştı. Örgüsünü işine dahi götürür, boş kaldığında devam ederdi.

Personel kazağını, yeleğini şu mağazadan bu markadan aldım diye şişinirken ben "hanım ördü" diye apayrı bir kategoriye girerdim.
Hem takdir edilen, hem küçümsenen. El sanatı böyledir. Giderek azaldı biliyorsunuz. Sonunda varoşlara düştü. Düşsün be! Ben hiç yüksünmedim bundan, iftihar ettim. Ne de olsa bir ayrıcalık. El halısı ile fabrika halısı bir olur mu?
Arzu'nun umurunda değildi, onun için örgü örmek, tesbih çekmek gibi bir şeydi.
Yemek yapmak, bulaşık yıkamak -bulaşık makinasını çok sonra aldık, hemen her evde vardı, telefon gibi sıradan hale gelmişti- çamaşır, ütü, temizlik, kadınlararası günlere gitmek, pasta tarifi almak, kısır yapmak, çene çalmak, taksitle tencere takımı almak, pazara gitmek, çocuk bakmak -Özgür evliliğimizin üçüncü senesinde doğmuştu, rahmetli kaynanamın elinde büyüdü- hatta faturaları ödemek -ki en nefret ettiğim şeylerden biri kuyruğa girip su parası, elektrik parası yatırmaktır- bütün bunları hiç şikâyet etmeden, yüksünmeden yapardı.
Sevdiğim yemekleri, meselâ karnıyarık, peynirli makarna, vişne kompostosu falan ihmal etmezdi. Yemek onun için hobi gibi bir şeydi. O kadar çok yemek çeşidi bilirdi ki, aşçılar eline su dökemezdi. Pantolonlarım kılıç gibi ütülü, iç çamaşırlarım kar gibi bembeyaz olurdu.
Tutumluydu.

Cimri değil tutumlu.
Yarım kilo kıymadan üç türlü yemek kotarabilirdi. Eh ben de tutumluyum. Ufak ufak para biriktirmeye başladık. Biricik yavrumuz Özgür'ün geleceğini düşünmek zorundaydık. Ne onun ailesinde ne benim ailemde -ki daha önce söz etmiştim, benim ailem yok sayılırdı, bütün akrabalarla, köylülerle ilişkimi kesmiştim- varlıklı kimse yoktu.
Kime güvenebilirdik.
Güven duygusu, güvende olma hali insanoğlunun en doğal eğilimi. Bu güveni sağlayan tabiatıyla paradır. Paran varsa düşünme, elbet bir kolaylık bulunur. Asıl zor olan parayı bulmaktır.
Hayattan şikâyeti olmayan -hatta bir beklentisi bulunmayan- bu kadının tek sıkıntısı benim komşu ziyaretlerini, akraba -onun- ilişkilerini ağır ağır sona erdirmem olmuştur.
Geldiler, gittiler, bir zaman devam ettiler; baktılar ki karşılığı yok, bıraktılar. Ee, ne denilmiş: "Muhabbet iki başlı." Annesi de ölünce aradaki bütün rabıta kopuverdi. Kardeşleri ile ancak telefonda konuşuyor, bazan tek başına ziyaretlerine gidiyordu.
Beni defterden silmişlerdi.
Ben: Bostandan dışarı kabak.
Evet kabak.
Kabak tadında bir evliliğimiz, bir hayatımız vardı. Ceketin düğmesi, yemeğin tuzu, ütünün fişinden ibaret bir aleladelik.

Oysa ben fevkaladenin hatta harikuladenin ne olduğunu biliyordum.
Biliyordum derken, yani en azından kitaplardan okumuştum.
Okumuştum ya, bu kitabî bilgilerin hayata yansıyan bir sayfası olmadıktan sonra çekiver kuyruğunu.
Düşünün yahu.
Ne ben ona bir demet çiçek almıştım; ne o bana bir konser bileti.
Hayat bu muydu?
Böyle mi yaşanmalıydı?
Geçip giden tirenin son vagonuna atlayamaz mıydık?
Bu kadar âtıl, pısırık, çekingen, korkak mıydık?
Yoo!...
Ama ne yapabilirdik?
Etrafıma bakıyordum.
Herkes bir şeylerin peşindeydi. Bir şeyleri yaşıyor, tüketiyordu. Geziyor, eğleniyor, gülüyor, seyahat ediyor; yeni ilişkilere, yeni çevrelere alışıyor, yeni olanın tadına bakıyordu.
"Yeni" kelimesinin bir büyüsü vardı.
"Yenilik"in dayanılmaz bir cazibesi vardı.
Dünkü "yeni" bugün "eskimiş" oluyordu.
Hız ve haz modern hayatı egemenliği altına almıştı.
Yolun sonu "eğlence"ye çıkıyordu. Keşif, başarı, kazanç her şey, her şey bir "eğlence" vasıtası olmuştu.
İnsanlar ne yapıyorlarsa, ister bir filim çeksinler, ister bir kongreye katılsınlar, ister bir seyahatten dönsünler,

ister bir eyleme bulaşsınlar netice itibarı ile "çok keyf aldık, çok eğlenceliydi" diye onu tarif ediyordu.

Sıkıntı ile eğlence at başı gidiyordu.
Bizim payımıza sıkıntı düşmüştü galiba.
Aslında ortada pek sıkılacak bir şey de yoktu ama "çok sıkılıyorum, patlayacak hale geldim, çekip gitmek istiyorum" lafları da en az "çok eğlendik" kadar sık duyuluyordu.
Biz doğrusu ne sıkılıyor, ne de eğleniyorduk. Biz galiba büzüle büzüle yok olmuş, hiç haline gelmiştik. Evden işe, işten eve gidip gelen bir dolap beygiri. Günler beygirin önüne atılan bir tutam ot.
Gençler bu duruma "ot gibi yaşamak" diyordu. En azından bizim oğlanın sık kullandığı bir sözdü bu.
Hem bizi, ailemizi; hem kendi hayatını böyle vasıflandırıyordu.
Bazan işe giderken bir köşeden bir ot koparıp dikkatlice bakardım.
İçimden "Ey ot, halinden memnun musun?" diye sorardım. Sonra bu saçmalığa çarpık çurpuk gülümseyerek atardım otu.
Ot olduğumuza inanmaya başlamıştım.
Beş altı yıl şef yardımcılığında kalmış, nihayet sonunda şef olmuştum. Bu elbette bir şeydi. Ama her şey değildi.
Müdürlüğü bir yana bırak, müdür yardımcısı bile olamamıştım. Bu gidişle ancak emekli olabilirdim. Emek-

li banka şeflerinden Hüseyin Hüsnü Şen.
Soyadı Şen, kendi kederli.
Sofradaki rokaya, salataya, maydanoza bile ot nazarıyla bakıyordum.
Beni ve ailemi otluktan kurtaracak bir yol arıyordum.
Aslında bu kötümser ruh haline Arzu'yu ve Özgür'ü dahil etmem yakışık almayabilir. Onların bazan "küçük şeyler"den mutlu olduklarını biliyorum.
Ama ben bir şefim.
Lider, önder, başbuğ.
Bir şefin sıradan şeylerle tatmin olması mümkün müdür? Hele içinde, ruhunda şeflik dal budak salmış ise.
Kendimi yoklardım zaman zaman. Meselâ şu gebeş müdürün beni entipüften bir mesele için odasına çağırıp bayağı azarladığı zamanlar. Şefliğin dalı budağı kabarıp taşıyor mu diye.
Yok. O da yok. Onun da beni otluktan çıkaracak gücü yok.
Yoklar peşpeşe dizilip tam beni yokedeceği sırada şu densiz avukat ortaya çıktı. Esas itibarı ile benim halledebileceğim bir davayı konuşmak için bara gittik.

Ben.
Hüseyin Hüsnü Şen.
Meyhaneye adımını atmamış adam.
Bar müdavimi olup çıktım.
Medyacıyla, başkalarıyla tanıştık. Hayatıma bir pencere açılmıştı. Işığını içkiden, bar muhabbetinden alan

kıytırık bir pencere. Olsun. Orada buldum çıkış yolunu.

Şaşkınlığımı kaldırıp attım. Hayatımı değiştirecek bir karar aldım.

Sanırsınız illegal bir partiye kaydoldum.
Yahut bir roman yazmaya başladım.
Bir sevgili buldum.
Bir iş kurdum.
Yurt dışından bir davet aldım.
Milli Piyango'nun büyük ikramiyesini kazandım.
Yok, yok. Böyle şeyler değil. Nerdeeee!..
Ben bir araba almaya karar verdim.
Ucuzundan bir araba.
Hepsi bu.

Evet, altı-üstü ikinci el bir Şahin.

Ninelerimizin kefen parasıdır diye sakladığı; bizimse dünyanın kırk türlü hali var, hastalık var sağlık var bir köşede bulunsun, dar günde lazım olur diye kuruş kuruş biriktirdiğimiz parayı götürüp bu arabaya yatırdım.

Yahu altı-üstü bir kötü Şahin; amma da abarttın ha, millet her gün birini satıp ötekini alıyor, araba almanın

ne önemi var yani, demeyin.

Var olan, varlıklı olan, alışkın olan için elbette öyledir, ama bizler için olağanüstü bir durumdur bu.

Ve bundan dolayıdır ki Arzu arabayı görünce bir süre sessiz kaldı.
Hani sevinç, hani mutluluk çığlığı, hani boyna sarılıp öpme, yok öyle şey. Bu sessizlik "Hüsnü ne yaptın sen, şu sıralar araba bizim neyimize" mânasını taşıyor.
Lâkin kocası gözünü karartıp almış, ağzı kulaklarında evin önüne dayamış, şimdi pişmiş aşa su katılır mı, Arzu bu; beni tanımaz mı? O sessizliği yarıda kesip, kendini zorlayarak ve kötüsü zorladığını belli etmemeye çalışarak; "Aman Hüsnü, ne büyük sürpriz oldu, artık bizim de bir arabamız var ha, inanılır gibi değil" falan diyerek ve sonra ilk şaşkınlığından kurtulup cümleleri daha bir şen-şakrak, daha bir ateşli kılarak konuştu da konuştu.

Oysa bal gibi biliyorum ki; onun alınacaklar listesinde önceliği artık iyicene dökülen salon takımı, o olmazsa eprimiş halının değişmesi, hadi onu da geçelim, kapakları yalama olmuş elbise dolabı, hepsi bir yana hiç olmazsa mutfak ile hole birer hint kilimi almak falan vardı.
Daha kimbilir neler vardı?
Mini fırınlar, mutfak robotları, tost makinaları, şu pas-

lı banyo kazanının atılıp yerine pırıl pırıl bir şofben takılması, ohooo!...
Hepsinin canı cehenneme.
Özgür havalara uçtu.
"Baba bana da öğret n'olur... Hadi n'olur" diyerek direksiyona kuruldu.
Arzu çaktırmadan rengi atmış koltuk kılıflarına bakıyordu. Aslında bu arabayı bir de boyatmak icap ediyordu ama.

Amaaan... Yürüsün yeter.
Ayağımızı yerden kessin yeter.

Komşulardan bir-iki hayırlı olsun diyen oldu. Bankadaki arkadaşlar dudak bükerek aynı şeyi tekrarladı. Bir şef yardımcısı "Yav Hüsnü abi, biraz dişini sıksaydın, kredi falan kullanıp daha düzgün bir şey alsaydın" diye ağzında bir şeyler geveledi. Şom ağızlı. Ulan biz bu yolları bilmiyor muyuz. Babamızın adı Hıdır, elimizden gelen budur işte.
Maaşı da, durumu da benden kötü olan, lâkin benden önce araba almış biri ise sadece acı gerçekleri fısıldadı:
– Abi hayırlı olsun, Allah kaza-bela vermesin, ancak...
Önünü açtım, bakalım bu ne yumurtlayacak?
– Eee.. Ancak.
– Bu meret, yani hiç binmesen, kapının önünde dursa para yiyor abi. Bak sayayım sana. Zorunlu trafik sigortası bir, Motorlu Taşıt Vergisi iki, kasko, tabi yaptıra-

caksan, üç; e, bunun muayenesi var, yağ değişimi, bakımı, yakıtı.
– Bunları biliyoruz aslanım, başka...
Durdu biraz, beni sarsamayacağını anladı, son kozunu oynadı.
– Eski araba çözüm değil abi, bak ben aldım pişman oldum..
– Helal olsun sana, yani bu kadar olur. Oğlum ilk arabamızı aldık, daha dün bir, bugün iki. Yani söyleyecek başka söz bulamadın mı? Götür geri ver desen daha iyiydi yani.
Kızardı, bozardı, kekelemeye başladı, "Yanlış anlama abi, uyarmak için" falan demeye kalkıştı.

Hadi ulan hırbolar. Ben bunlardan yılacak, yıkılacak adam mıyım. Hele bir hafta sonu gelsin. Arzu'yu, oğlanı alayım; şişti, tavuktu, salataydı, mezeydi, şişeydi nevaleyi düzelim, şöyle deniz kıyısında bir yerlere postu sereyim yeter bana.
Şimdiye kadar bir pikniğe bile gidemedik. Şöyle gönül hoşluğu ile bir mangal tüttüremedik.

Masrafı çok olurmuş.
Varsın olsun.
Borç bini aşınca adam tavuk eti yemeye başlarmış, inceldiği yerden kopsun.
Yetti be!

Hafta sonu olur.
Sıcaktan uflayıp puflamaya başlarız.
Ufacık balkona atarız kendimizi.
Aşağıda bir heyecan, bir neşe, bir hareket.
Apartımanda kim var, kim yok, hazırlık peşinde.
Eşofmanlar çekilmiş, spor kıyafetler giyilmiş; toplar, uçurtmalar, çocuklar. Soğutucular, minderler, kilimler, mangallar bagaja yerleştiriliyor. Gidiliyor-geliniyor, son hazırlıklar yapılıyor.

Biz yukarıdan seyrediyoruz.
Sadece seyrediyor ve içimizi çekiyoruz.
Az sonra arabalar tek tek ayrılıyor.
Bizi orada, yapış-yapış bir sıkıntı ve yalnızlık içinde bırakıp gidiyorlar. Kıra, denize, gölgelere gidiyorlar.
Haftanın yorgunluğunu atmaya, dönüşte "bir eğlendik, bir eğlendik" demeye gidiyorlar.

Elimiz böğrümüzde kalakalmışız.
Hep böyle, hep böyle. Boğazımıza tıkanan bir koca yumruk ile; öyle sessiz, güçsüz, yetim, kimsesiz.
Daha kötüsü bile olmuştu.
Her dairede her çocuk yaşı yetince bir bisiklet sahibi olmuştu. Sokağın bir başından ötekine, çığlıklar arasında gidip geliyorlardı. Yarışıyorlar, düşüyorlar, gülüyorlar, eğleniyorlardı. Bizim Özgür'ün bisikleti yoktu. Alamamıştık. Zavallı bir tur olsun binmek için kime yalvarsa red cevabı alıyordu. O da ne yapsın binen-

lerin peşi sıra koşuyor, onlara yetişmeye çalışıyor, nefes nefese kalıyordu.

Nefesi kesilince bazan durup yukarıya, balkonda cıgara içip bu manzarayı kahrolarak seyreden babasına bakıyordu.
Babasını görünce birden meyus oluyor, koşmayı, yalvarmayı bırakıyor, gidip bir gölgeye çöküyor, başını öne eğip belki de sessiz sessiz ağlıyordu.

O ağlamamış olabilir.
Sadece elindeki çöple önündeki toprağa mânasız çizgiler çekmiş olabilir.
Ama ben dayanamamıştım.
Bu manzaraya baka baka kaç kez ağlamıştım.

İşte şimdi bir araba aldım.
İkinci el, biraz borcu var, boyası yenilenecek, lastikler de kabak.
Olsun.
Dönüp bakılacak bir halde değilmiş.
Olsun.
Ayağımızı yerden kessin, bizi hafta sonları bir sahile atsın yeter.
Yeter ulan.
Anlayın işte.

Nihayet iple çektiğimiz o hafta sonu geldi.
Biz de eşofmanlarımızı çektik.
Biz de piknik sepetimizi hazırladık, colalarımızı depoladık.
Biz de mangalımızı, kömürü, topumuzu, kilimi, eti köfteyi bagaja attık.
Biz de hareket ederken yan gözle apartıman balkonlarına doğru bakı bakıverdik.

Yahu kardeşim bu koca kentin bu kadar insanı hep bu hafta sonunu mu bekliyormuş? Yoksa zaten bütün hafta sonları böyle mi olurmuş?
Denize doğru gidiyoruz.
Aslında niyetimiz denize girmek değil.
Bir ağaç altı, bir gölgelik serin yer, bir su başı bulup yayılmak.
Şöyle gerine gerine yatıvermek.
Mangal tüttürmek.

Ancak gelin görün ki, kıyamet çoktan kopmuş. İnsanlar evlerinden, ocaklarından topyekun fırlayıp kalkmış.

Ulan bu ne kalabalık.
Bir uyuz akasya gölgesine razıyız onun dahi altı dolu. Kamyonlarla, 302'lerle, kamyonetlerle; arabalar, motosikletlerle gelen gelene. Piknik alanı olarak düzenlenmiş, ayrılmış yerler; yani o üzeri bıçakla kazınarak türlü isimler yazılı, yağmuru-karı yiyip yarı çürümüş ahşap masaların bulunduğu mahaller çoktan tutulmuş. Belki buralara gelenler geceden kalkıp gelmiş; önce biz varalım, biz kapalım diye.

Subaşı dedikleri bir ufak çeşme. Serçe parmağım kalınlığında bir su. Önünde uzun mu uzun bir su kuyruğu. Allı yeşilli plastik bidonlar.
Bekle ki sıra gelsin.
Aynı beklenti tuvaletlerin önünde de var.
Bir uzun kuyruk da orada.

Ormanın ortasında yamrı-yumru bir küçük alan.
Futbol oynayanlar, voleybol oynayanlar, yakan top oynayanlar, istop oynayanlar, teybi köküne kadar açıp çifte telli oynayanlar.
Koşanlar, düşenler, bağıranlar, çağıranlar.
Mangal dumanından göz gözü görmüyor.
Havada ağır bir et kokusu.
Rakı kokusu.
Çöp kokusu.

Nere gidelim?

Şöyle kafamızı dinleyecek, temiz hava alacak, ot ve çiçek koklayacak, kuş cıvıltısı dinleyecek bir yer var mı?

Yok!...

Halkımız, maşallah her yanı kaplamış.
Hazine arazisi çevirir gibi her ağacın dibini tapulamış.

Git ha, git; hep aynı manzara.
Ulan neredeyse Karadeniz'e varacağız.
Neredeyse benzini bitireceğiz.
Sana piknik diyenin her yanını güzellik kaplasın. Öğle oldu neredeyse. Arabanın içinde piştik, ter topuktan çıkıyor.

Sonunda pes ettik tabi.
Ne de olsa ilk seferimiz bu.
Araziyi tanımıyoruz, tenha yerleri bilmiyoruz.
En iyisi bir köşeye ilişmek. Nasılsa Arzu'nun tedbirli kişiliği sayesinde bir iri bidon suyumuz var. Gerisi...
Sat gitsin.

Böyle pikniklere gittik işte.
Yorulup döndük. Sefa mıdır, cefa mıdır anlayamadık. Şurası kesin ama. Arabalar hep benimkine benziyor. Yokuşlarda kalanlar, su kaynatanlar, arkadan ittirilip çalıştırılmaya çalışılanlar. Renksiz, farksız, ucuz. Hemen her şey ikinci sınıf, üçüncü sınıf. Benim bir şef ola-

rak buralarda işim ne? Ciddi bir otelin ciddi bir balkonunda ciddi bir denize bakarak ciddi ciddi içkimi yudumlayamadıktan sonra.
Plaja inip altın kumlara sarılamadıktan sonra.
Açık büfede tıkınamadıktan sonra.
Bütün bunlar boyası dökülmüş, ikinci el bir Şahin arabaya uygun düşüyor mu?

Paradigma budur arkadaş.
Tercümesi şudur:

Şu Metris'in önü bir uzun alan
Bir tek seni sevdim gerisi yalan.

Sonunda oto galerisinin Dadaş bekçisi ile ahbap oluverdik.
Şöyle oldu:
Ben galeri vitrini önündeki mutad yerimi almışım. Poz aynı poz. Burun cama dayalı, eller palto cebinde. Çanta iki bacak arasında. Gözler sabit, yüz çarpık.

Dışarıda bir ayaz var; tu desen düşmez. Ben tabi soğuktan falan bîhaberim.
Bu beni tanıyor artık.
Her gece olmasa bile haftada bir iki gece buluşuyor, bakışıyoruz. Beni kimbilir kaç kez uyardı, kaç kez kendince nasihat etti, yolcu etti.
Ama benden kurtuluş yok.
Çünkü benim o arabadan kurtuluşum yok.
Dadaş ne demek?
Mert adam, cömert adam, iyi adam, yiğit adam.
Bakmış ki ben oracıkta dikile dikile donacağım, açmış kapıyı gelmiş. Koluma girdi, beni bulunduğum pozisyondan söküp aldı.

– Yahu Beydayı donacan valla. Ula sen hec laf annamirsan ha! Seni ben neydim şindi. Gel içeri gel! Çay demledim, iki bardak iç de kendine gel; diyerek içeri taşıdı.

Ben koltuğa yayılıp, içerinin sıcak havasında gevşeyip, ilk bardak çaydan birkaç yudum aldıktan sonra çözüldüm.

– Sağol be Dadaş. Sen olmasaydın belki de bu gece donacaktım.

– Donardın valla. Ele orda put gibi kalırdın.

Bardağı bitirdim.

İçimden bir kuş havalandı. Ufaktan sazlanmaya başladım: Şu Metris'in önü bir uzun alan - Bir tek seni sevdim gerisi yalan.

– Ooo, kafa tam keyf hani, bi de saz olaydı.

Yahu Beydayı bu araba seni sonunda yakıp kül edecek ha!

– Ben çoktan yanmışım be Dadaş.

Yüzüne karşı hohladım.

– Bak içimden alev fışkırıyor.

Dadaş tabakasından tütün sarıyor. Ağır, ağır; tadını çıkara çıkara. Kaçamak bir bakıştan sonra:

– İstersen sana da sarim, bi tüttür.

– Yok, istemez. Sigarayla aram yok.

Dönüp arabaya bakıyorum.

Haliyle dalgınlaşıyorum.

– Daldın yine. Ben annamiram efendi. Bu arabayi alsan

ne olacak yani?
O dalgınlık arasında söyleniyorum:
– Araba özgürlüktür.
– Hı!..
– Özgürlük, özgürlük... De bakalım nedir özgürlük?
Alnı kırışıyor Dadaş'ın, kendini iyi bir cevap için zorluyor.
– Ne olacak kula kul olmamak; Allah'a kul olmak, işte bu.
– Sonunda kul olmaktan kurtuluş yok yani.
– Yok tabi, Allah'a inanmir misen?
– İnanıyorum canım.
– Eee...
– Neyse ben başka bir şey demek istemiştim. İyi bir araba saygınlıktır, gibi.
Yüzümü yüzüne çeviriyorum; talebeye ders anlatan bir hoca ciddiyeti ile:
– İnsan bulunduğu yerde ya kök salıp genişler; bir egemenlik ve güvenlik alanı kurar; ya da çekip gider. İnsanoğlu bu, bir yanı "kalk gidelim" derken; öte yanı "otur oturduğun yerde" der. Anlıyor musun?
– Yoh, valla heç bi şey annamiram.
İşaret parmağımı yüzüne doğru sallayarak gülümsüyorum:
– Anlarsın, anlarsın. Ulan bu köylü milleti anasının gözüdür ha! Anlar her şeyi de, anlamazdan gelir. Sizi gidi çarıklı erkân-ı harpler sizi.
– Çarık mı galdi Beydayı, kara lastik bile yok artık.

Millet kâmilen iskarpin giyir. O eskidendi.
– Otomobil, ama iyi bir otomobil çekip gitmeyi mümkün kılar. Irağı yakın eder, hızı hazza katar. Başka ne diyeyim.
– Yahu koca bir şef olmuşsun, paran var, forsun var. Allah'tan daha ne istirsen, çekip gitmek de neymiş. Otur oturduğun yerde.
– .....
– En eyisi ben sana bi çay daha koyim.
– Koy, koy... Bu gece feneri burda söndürelim. Yarin yanağına bir gül konduralım.
Dadaş çayları tazeliyor. Ben sorulara geçiyorum.
– Sen şimdi söyle bana, hayatından memnun musun? Burda böyle kalmak mı iyi, yoksa çekip gitmek mi?
– Nere, köye mi?
– Bilmem, olabilir.
– Yahu Beydayı, insan durup dururken toprağını, yurdunu terkeder mi?
Bana fırsat vermeden sorusunu kendi cevaplayarak ve artık o da bana açılarak devam ediyor:
– Etmez. Ben de etmezdim. Yurdumdan yuvamdan niye ayrılim. Gurbet gezmek kolay mı. Ama oldi işte. Diyeceksin ki niye oldi?
E, el gadar baba toprağı. Biz beş gardaşız. Gızları saymiram. O arazi beşimizi beslemez. Annirsan.
– Evet, anlıyorum.
– Ha! Şindi, bizim hatamız şudur. Biz şehere gelmede geciktik ağa. Çoh geç galdıh.

Amcam onlar erken geldi. Bir arazi çevirmişler hazineden, yani otuz kırk yıl önce. Şindi yedi sülalesine yeter yani. Zengin oldular zengin.
– Ya siz.
– Biz!.. Dedim ya geciktik. Geldik anca bir köşeye sığıştık. Bir dam yaptım yıktılar, bi daha yaptım yıktılar. Onnar yıkir ben yapiram. Valla durum aynen böyledir. Çekip gidecen deme, nere gidek?
Bunnar eyi bir fikirler değil Beydayı. Gücün kuvvetin varsa yerleşecen. Yerine sahap çıkacan. Dünyanın kırk türlü hali var. Valla kalırsın orta yerde, elinden tutan olmaz. Muhannete muhtaç olmak iyi mi?
Variyetim olsaydı toprağı terkeder miydim hiç. Hele bizim oraların suyi, havasi. Valla burnumda tütir. Ama elden gelen bi şey yok. Şu gurbette malamat olduk getti.
– Bırak bu ağızları. Sizin köylü milleti göçerliğe de alışıktır. Ulan bir ucunuz Stockholm'de, bir ucunuz Berlin'de. Ne gurbetiymiş bu? Artık ne sıla kaldı ne gurbet. Dünya küçüldü, küçüldü.
Fikret'in dediği çıktı: Vatanım rûy-i zemin / Milletim nev-i beşer.
– Fikret de kim?
– Bir şair.
– Amaaan... Ben de ne sandım. Bizim orda âşık çoktu. Ama sürinirler şimdi. Radyo çıktı, televizyon çıktı. Âşığı kim ne edecek?

Çay ve sıcak iyicene aldı beni. Şu yurt meselesi takıldı kafama. Gerçekten yurt diye bir şey kaldı mı?
Nedir yurdun mânası?
Bir kavmin, milletin üzerinde yaşadığı toprak, vatan.
"Ey vatan gözyaşların dinsin yetiştik işte biz."
Bu da nereden çıktı. Mektep şarkılarından biri olmalı.
Bir kimsenin doğduğu veya yaşadığı yer, memleket. Sonra, oturulacak ev, mesken. Hani insanlar yurdum-yuvam diyorlar ya. Sonra göçebe çadırlarına da yurt denir. Talebe yurdu var, kimsesizler yurdu var. Bir şeyin kaynağına, çok yetiştiği yere de yurt diyorlar.
Kiraz'ın yurdu Anadolu'dur.
Lâkin şu global dünyada yurt acaba tutunulacak bir dal olarak hâlâ var mı? İnsanlar ordan oraya sürüklenip dururken.
Sürüklenmek...
Bu iyi işte.
"Rüzgâr bizi sürükleyecek". Kimin mısraıydı bu? Biz, modernlikten nasibini almış olanlar, Tanrı tanımazlar, hâşa ben onlardan değilim ama; işte biz, dünyayı kasıp kavuran fırtınanın önünde kuru yaprak gibi sürüklenip duruyoruz. Kaplumbağa misâli evini sırtında taşıyarak göçebeliğe soyunduk. Eşya ile, toprak ile, tabiat ile bağımızı kopardık. Bir "kopma"nın olduğu âşikâr. "Yeni"yi isteyen "eski"den kopuyor. Eskimiş olanı atıyoruz ama yeniyi bulamıyoruz. Yeni bize veriliyor, en azından işaret ediliyor. "Eski" gitti, "yeni" benim değil. O zaman neredeyim ben? Boşlukta. Boşluğun

sıkıntısında.
Öte dünya buna imkân tanımıyor oysa. Bir yerden koptuğumuzda, bir dünyadan ötekine hicret ediyoruz. Ama "öte dünya" yok diyorsak, gidecek bir yer de yok demektir. İşte zurnanın zırt dediği yer. Gidilecek bir yer yoksa "umut" da yok. "Umut" bir iyi otomobilde. Gider mi gider. Onun arabası var, ama ruhu yok. Varsın olmasın. Ruh meselesi zaten hayli karışık bir şey. Ama otomobil öyle değil. Bir nevi seyyar ev.
Klasik mânasında olmasa bile bir yurt istediğin zaman, istediğin yere ve çabucak ulaşıyorsun. Karavanda yaşayanlar mutlu olmalı. İnsanı zamanın ve mekânın kıskacından çıkarıyor. Hem konforlu, hem her dem emre âmâde.

Bu otomobil işine kötü taktım ben.
Takıntı ve kötülük aklımı, ruhumu istila etti. Neler yumurtluyorum görüyorsunuz. Sade düşüncede kalsaydı bunlar, zararı yok diyecektim. Ama kuvveden fiile çıktı. Çıktı ve Arzu ile aramıza girdi.

Arzu emekli olmuştu.
Bir kamu kuruluşundan emekli olan bir küçük memur ne kadar ikramiye alabilir ki?
Fazla bir şey değil yani.
Bu ikramiye aramıza kara çalı gibi girdi.
Onun hayali bir ev almak.
Küçük-müçük bir ev. Bir daire. Bizi kira köşelerinden kurtaracak bir yuva.
Bu "yuva" kelimesine gıcık oluyorum. Arabesk. Sulugöz. Saftirik bir kavram. Biz kuş muyuz yani? Yuvayı dişi kuş yapıyormuş. Anladık, ama madalyonun öteki yüzü de var. Hani "yuvasını yapmak" derler. Hesabını görmek gibi olumsuz bir anlamı var. Kuş yuvaya girdi mi hesabı görülmüş demektir. Kafese girmenin bir tatlı yalan olarak yutturulması.
Ben bunları söylediğimde Arzu tırnaklarını çıkarıyor, bir evin nasıl çekilip-çevrildiğinden falan dem vuruyor. Benim hiçbir şeyden haberim yokmuş. Bulutların üzerinde geziniyormuşum. Ayaklarımı yere basmalıymışım.
"Ev"i kutsallaştıran, "aile birliği"ni yücelten basmaka-

lıp sözler.

Bu para bize zaten bir daire alamıyor. Ancak bir kooperatife girebiliriz. Sonra gelsin taksitler. Ömrümüzün kalan kısmı taksit ödemekle geçecek. En sinir olduğum şey. Taksitle yaşa, taksitle öl.

O beni dinlemiyor. Evin ardından eşyalara geçiyor. Daireyi nasıl dayayıp döşeyeceğini uzun uzun anlatıyor. Memuriyet hayatı boyunca bunun hayalini kurmuş. Benim perdelerim, benim mutfağım, benim banyo takımlarım. Sehpa örtülerini dahi sıralıyor. Herkeslerin neler aldığından dem vuruyor. Kırık dökük eşyalarımızın onu nasıl meyus ettiğini anlatıyor. O anlattıkça ben etrafı eşyalar, elektronik ıvır-zıvırla kuşatılmış, boğazına bir elektirik süpürgesinin hortumu sarkıtılmış gibi oluyorum. Boğulacağım yani.

Patlıyorum.
Otomobil de otomobil diye tutturuyorum.
Sesim yükseliyor, yüzüm kızarıyor, boyun damarlarım şişiyor.
Mutfak dolaplarına da, hint kilimlerine de, dünyanın parasına malolacak yeni yatak odası takımına da sövüp sayıyorum.

Ağız dalaşı aylarca sürdü.
Sonunda ikimiz de sustuk.

Soğuduk birbirimizden.
Sanki artık ortak bir hayatımız yoktu. Belki de tâ başından beri yoktu. Eh işte idare edip geldik, çokları gibi. O kendi halinde, ben kendi halimde. Yataklarımızı ayırmamış, boşanmak için mahkemeye başvurmamıştık, hâlâ aynı sofrada aynı yemeği paylaşıyorduk ama ip kopmuştu.

Gizlice, girilebilecek bir kooperatif aradığını biliyordum. Ne hali varsa görsün diyordum. Bara daha çok takılmaya başladım. Bir bar kuşu değildim ama canım eve hiç gitmek istemiyordu.

Biz karşılıklı susunca Özgür konuşmaya başlamıştı. Saçmalıyordu sürekli ama varsın saçmalasın. Sonunda bir ses yankılanıyordu ya. Sessizliğin çelik cenderesinden kurtarıyordu bizi. O konuşunca ikimiz de mecburen sohbete dahil oluyorduk.
Anladınız değil mi; hiç yoktan iyidir hesabı.

Özgür, bu benim oğlum, ipe-sapa gelmez oğlum hiç bana çekmemiş.
Kime çekmiş acaba.
Bizim oralarda "oğlan dayıya, kız bibiye" derler.
Dayısı da yok bunun, olsaydı bir benzerlik uydururduk.

Buna küçükken masallar okudum, hikâyeler anlattım,

daha okula başlamadan okumayı öğrettim.
Okur-yazar, entelektüel, İngilizce bilen biri olsun istiyordum. Kariyer sahibi, belki de akademisyen.
Heyhat!
Bir markete girmiştik, oyuncak reyonunu dolaşıyorduk. Bir çocuğu çıldırtacak çeşit bolluğu. İthal oyuncaklar ülkeye yağmur gibi boşalmış, zavallı yerli oyuncak sanayiini silip atmıştı. Yerli oyuncak sanayimiz zaten yoktu demeyin. İşte kendi yağıyla kavruluyordu. Arabaları, tabancaları, yap-bozları, topları, kurşun askerleri, Örümcek Adam, Süpermen kostümlerini geçiyorduk. Ne gösterdikse istemedi; dört-beş yaşlarında vardı.
Sonra döndü bana, yetişkin bir adam edası ile:
– Ben cüzdan istiyorum, seninki gibi, demesin mi?
Arzu'yla gözgöze geldik.
Sonra bastık kahkahayı.
Bütün market dönüp bize bakmıştı.
"N'olacak" dedi Arzu, "Bankacının oğlu işte, ne istediğini biliyor".

Evet, okumaya-kitaba alıştıramadım ben bunu. Hep vasat bir öğrenci oldu. Sınıfta kalmadı ama, tebrik-teşekkür de getirmedi.
O, daha ilkokul çağlarında kafayı para kazanmaya takmıştı. Arkadaşlarıyla komşuların erik ağacını yağmalıyor, götürüp sinemanın önünde satıyorlarmış. Sonradan öğrendim.

Bir yaz tatilinde su satarak ticarete başladı. Hayret bi şey!

"Bankacının oğlu" ha!
Yahu ben öyle paragöz bir adam değilim ki. Mevki ve makamımı, bu alandaki görgü ve bilgimi satmayı hiç düşünmedim, hiç bir vakit menfaat peşinde koşmadım; nereden ne kazanırım diye kafa patlatmadım. Çok kez eşten, dosttan, arkadaştan ortak iş teklifleri aldım; "ben anlamam aga" diyerek geri çevirdim.

Bu öyle değil.
Bayram geliyor meselâ. Baba diyor bana biraz para lazım. Eh biraz para veriyoruz. Nasıl yapıyor, ediyor, oncacık para ile bakıyorsun postane önünde kartpostal sergisi açmış.
Kafa dengi arkadaşları var. Bunlar maç günü bayrak-bere-kaşkol satıyorlar, görenlerin yalancısıyım kalabalık meydanlarda işportaya bile çıkıyorlarmış.
Lise birde idi galiba.
Annesine yüklüce bir para vermiş. Güya piyasaya Çin malı mızıkalar gelmiş, bunlar bir kaç parti satıp bayağı kazanmışlar.
Pirelendim, olur ya, para kazanacağım diye yoldan çıkar, Allah göstermesin alnımıza kara leke sürer. Aldım karşıma "Bak oğlum" dedim. "Okuldan çok alış-veriş ile meşgulsün. Tamam, ticaret iyidir, uyanık tutar insanı, lâkin önce okulunu bitirmelisin. Daha önünde üni-

versite var, bak herkesler kursa gidiyor, seni de yazdıralım." "Asla gitmem", diye tutturdu. "O zaman hiç olmazsa İngilizce kursuna git. Bu zamanda lisan bilmeyeni adam yerine koymuyorlar" dedim. Düşündü taşındı, beni şaşırtan bir cevap verdi: "Tamam giderim, İngilizce lazım, gerçekten" dedi. Bir yıl mı, iki yıl mı, unuttum hafta sonları İngilizce kursuna devam etti. Kitap okuyamıyordu ama meramını anlatacak kadar öğrenmişti. Komşular bir iki kere turist kızlarla gezerken görmüşler. Demek ki konuşuyor. Onun öğrendiği İngilizce'den ne olur ki be, Kapalıçarşı'daki anutçular bile o kadarını biliyor.

Uzatmayayım, bu liseyi bitirinceye kadar bir sürü işe girip çıktı. Ve şurası âşikâr oldu ki istikrar yok. Sebatsız. Kendisine sorarsanız katiyyen kabul etmez. Ben diyor, uygun zamanı ve uygun işi arıyorum. Bak, bak, bak... Neler de biliyor. Ulan bu belki borsada bile oynuyordur.

Haliyle üniversiteyi kazanamadı. Aslında kazandı da gitmedi. Kütahya İşletme Fakültesi'ni kazanmıştı. Oraya gidip kayıt yaptırdı. Bir kaç gün kalıp döndü. "Ben oralarda yapamam" dedi. Neymiş efendim, piyasa çok dar imiş. Herif üniversiteye değil alış-verişe gidiyor sanki. Ben o kadar üzülmedim, bu çocuk ekmeğini taştan çıkarır, tabi taşın altında kalmak da var. Ama Arzu haraboldu. "Evladım" diyordu. "Niçin böyle yapıyor-

sun? Sen daha çok gençsin, önünde uzun yıllar var. Madem ticarete meraklısın mektebini bitir, diplomanı al, o zaman ister devlette, ister özel sektörde çalış. Ya da kendi işini kur. Bak bütün arkadaşların üniversiteye girdi." Burada itiraz ediyor: "Hepsi değil, hepsi değil en yakın arkadaşlarım iş peşinde."

– Ne işiymiş bu, diyecek olsam; hemen parlıyor. Gençliğin acelesi, ateşi var üzerinde.

– Diploma, diploma diye tutturmuşsunuz. Ne işe yarıyor sanki. Ortalık diplomalı işsizden geçilmiyor. Hem ben memur olacak, emir altında çalışacak biri değilim, büyük düşünmek lazım baba büyük; vizyon sahibi olmak lazım.

Bu çocuk beni hayretten hayrete savuruyor. Ama bir yerde hak vermiyor değilim.

Öyle bir devir açıldı.

Herkes iş peşinde.

Elifi görse mertek sanacak adamlar Ağrı'nın köylerinden bal toplayıp Arabistan'a ihraç ediyor. Enflasyon kudurdu, dolar almış başını gidiyor, sabit gelirli olanların hali harap. Memlekette ihracat seferberliği var, yarıdan çoğu hayali ama olsun. Dağ başlarının dil bilmez köylüleri Mersedesle dolaşıyor. Kıyılar yağmalanıyor, teşvikler havalarda uçuyor. Kaçakçılık diz boyu. Herkes şirket kuruyor, herkes banka açıyor.

Açıkçası tozdan dumandan etrafı görmek mümkün değil.

Eee... Ne demişler kurt dumanlı havayı sever.

Özgür'e bakıyorum, gözleri çakmak çakmak. Bu da bir kurt mu acaba?
Yavrukurt.
Çok müsait yerde bir büfe varmış. Sahibi zor durumda kalmış, devretmek istiyormuş. Bu da bir arkadaşı ile büfeye talip olmuş. Bu sebeple annesinin emekli ikramiyesini istiyor. Ama dedik ya, adam tüccar. Benim gibi karşılıksız istemiyor. Borç istiyor sadece. Senesine varmadan misli ile ödeyecekmiş. "Bildiğin gibi değil baba. Büfe deyip geçme. Para basıyor, para" diye tutturdu.

Arzu, "Ama oğlum senin daha önünde askerlik var, hiç olur mu" diye zayıf bir itirazda bulunuyor. Oğlan "Anneciğim askere gideceğimi kim söyledi. Yok öyle bir şey. Yeter ki eve polis falan gelince siz burda değil, gitti, bilmiyoruz, adres falan bırakmadı deyin. Hem bedelli çıkacak, eli kulağında, siz orasını merak etmeyin.
Yahu anlamıyorsunuz. Siz maaşa talim etmekten gayrı yol bilmiyorsunuz. Aha şuraya yazıyorum, şu büfeyi alalım, iki seneye kalmaz hem babama otomobil, hem sana ev alacağım. Almaz isem nâmerdim" diye bas bas bağırıyor.

Biz suratımızı asıp sesimizi kestik. Bunun ne anlama geldiğini biliyor. Hışımla kalkıyor, ceketini alıp çıkıyor. Böyle çıkıp gitti mi bir zaman eve uğramıyor. Ne-

rede yatıp-kalkıyor; ne yiyip-içiyor bilmiyoruz. Sormaya kalksak daha beter bağırıyor: "Benim istikbalimle oynuyorsunuz, bana zerre kadar koltuk çıkmıyorsunuz, eviniz de otomobiliniz de başınızda paralansn" diye lanet okuyup gidiyor.

Bu çocuğun geleceğinden çok endişe ediyorum, çok. Çete-mafya işlerine bulaşacak bu gidişle. Böyle aniden zengin olmanın başka yolu var mı? Ya devleti soyacaksın, ya birilerini dolandıracaksın. Memlekette kurt kanunu var. Ve benim elim-kolum bağlı.
Doğrusu ne yapacağımı bilemiyorum. Şaşkınlık... Her alanda şaşkınlık.
Evet. Teşhis budur. Büyük bir şaşkınlık döneminden geçiyoruz. Her an, her köşede öyle şeyler oluyor ki; şaşkınlıktan küçük dilimizi yutuyoruz. Bu alt-üst oluş, bu fırtına daha ne kadar sürecek.
"Her şey mümkün" denilen bir dönem başladı da bizim haberimiz yok galiba.

Nasılsa anahtarı unutmuşum.
Kapıda kaldım. Arzu yok.
Üst kat komşuya çıkmıştır belki diye merdiveni tırmandım.

Zili çalmadan önce sağıma soluma baktım. Bir tedirginlik.
Nedir bu tedirginlik?

Bu efendim direkt olarak Gülşen.
Üst kat komşumuz Gülşen.
Eee, ne var bunda?
Çok şey.
Gülşen yalnız yaşayan dul bir kadın.
Olsun.
Yaşı kırkı bulmuş ama gençliği uzun sürenlerden; alımlı-bakımlı.
Olsun.
Hıh. Olsunmuş. Güzel, şuh, frapan.
Yalnız yaşayan dul bir kadının kapısını gündüz gözü bir yabancı erkek çalıyorsa, velev ki komşu bile olsa

tehlikelidir.
Paranoya bu, paranoya.
Tam üzerine bastın, bende o dediğinden ziyadesi ile var.
Yaaa!.. Zıbınımın astarı anladın mı şimdi.

Titrek ellerimle kapıyı tıklatıyorum.
Yabancılar zili çalar, komşular kapıyı tıklatırmış. Var mı böyle bir âdet, ben bilmiyorum, peki nereden aklıma takılmış.

Gülşen japon desenli sabahlığına bürünmüş açıyor kapıyı. Kapıdan bir sarışın güneş doğuyor. Boyuyor saçlarını bu kadın, aslında sarışın değil. Ama çok iyi boyatıyor, sanki sahici sarışın.
– Aa!. Hüsnü Bey, buyrun.
Bembeyaz dişlerle bir gülüş, ama nasıl bir şuh gülüş. Kekeletiyor beni.
– Şey!.. Arzu yok da! Anahtarı unutmuşum, kapıda kaldım.
– Ya! Bakındı aksiliğe.
– Size çıkmıştır diye düşünmüştüm.
– Bende değil. Valla bugün hiç görüşmedik.
– Allah, Allah... Nereye gitmiş olabilir?
– Amaan... Takmayın efendim. Elbet bir işi vardı ki, dışarı çıkmış, döner nerdeyse.
Ben şaşkın, ben erimiş...
– Döner mi?

Yine o mahut gülüş, hafif kikirdeyen bir ton.
– Canım döner elbet. Siz böyle kapıda kalmayın, buyrun, içeri geçin.
Artık dizlerimin bağı çözülüyor.
– İçeri mi? Yok, yok. Girmeyeyim.
Ben şöyle iki tur atıp geleyim, o zamana kadar döner belki.
Kolumdan tutuyor, hafifçe çekerek.
– Hiç olur mu öyle şey. Geçin siz. Yabancı mıyız ayol. Bi kahve içinceye kadar.
Kolumdan tuttu.
Yahu kolumdan tuttu diyorum.
Büyütme, samimiyet vaziyeti. Hadi geç.
Bende ne irade kaldı ne ihtiyar.
Kuzu kuzu girdim içeri.
Önüm sıra salındı, yer gösterdi bana, kendisi mutfağa geçti.

Bu evi biliyorum.
Bayram ziyaretine gelmiştik.
Zevkle döşenmiş. Minimal bir dekorasyon. Her şey rahat. Koltuklar, duvar kağıtları, ışıklandırma. Nereden geldiği belli olmayan bir hafif müzik.

Koltuğun kenarına ilişmiş, kalıvermişim.
Ulan bilseydim böyle olacağını iki kadeh atar öyle gelirdim. Şimdi kazık yutmuş gibi oturacağım burada.
Sesim de yerli yersiz çatlıyor.

Kadınlarla, bilhassa başbaşa kaldığımda panikliyorum. Bu herhalde çok uzun sürmüş yatılı okul yılları, erkek liseleri, gençliğinde hiç flörtü, kız arkadaşı olmamış, karı-kız muhitine girmemiş bir yaban adamı oluşumdan geliyor. Bankada dahi kadın çalışanlarla aramda hep dengeli bir mesafe olmuştur. Bir zaaf bu.
Zaaflarla malul bir adamım ben.
Böylece kendine acıyan adam moduna giriyorum.
Hiç macera yaşamadım, hovardalık yapmadım. Zaten şu "hovarda" lafından tiksiniyorum. Yolsuzluk, rüşvet, para karşılığı yapılan uygunsuz bir iş gibi geliyor bana. Ama macera. O hülyalı bir şey, romantik. Hep hayal ettim. Hayal ettim o kadar. Ne ben bir adım attım, ne tesadüfler bana çattı. Hiç bir şey olmadı. Dümdüz bir hayat. Alışkanlığa dönüşmüş, heyecanı kaybolmuş bir evlilik. Hele son zamanlarda, hani şu ikramiye meselesinden sonra Arzu ile olan son bağlarım da koptu.
Kopmak ne demekse.

Gülşen.
İşte anlattım size. Çekici bir kadın. Havasına kapılmamak mümkün değil. Baba kaymakam, anne İngilizce öğretmeni. Bunlar kasaba kasaba dolaşmışlar Anadolu'yu. Gülşen'i de kolejde yatılı okutmuşlar. Kız orta mektepten itibaren bağımsız kalmış sanki. Ardından ana-babanın boşanmaları. Kadın bir yabancı mühendise takılıp gitmiş. Şimdi Avustralya'da. Adam içkiye

vurmuş, alkolik olmuş. O da yalnız yaşıyor.
Gülşen işletme okumuş. Bir ara babasıyla kalmış. Babasının her şeyine karışmasına tahammül edememiş. Hırslı bir kadın. Çeşitli şirketlerde çalışmış, yöneticilik yapmış, bayağı kariyer sahibi.
Bir kaç yürümeyen evlilik, derken özgürlüğü seçmiş. Sevgililer, birlikte yaşamalar, hiçbiri yolunda gitmemiş.
Erkekleri hor görüyor.
Mutlu aileye inanmıyor. Hatta mutluluğa inanmıyor. İşine vermiş kendini, bankada bayağı parası varmış.
Çocuk yok.
İstememiş.
Ve şimdi diyor ki: "İyi ki çocuk yapmamışım, ayak bağı."
Bu herhalde kendi çocukluğundan, aile şefkati görmemiş olmasından gelse gerektir. Aman, bana ne canım. Böyle tahliller yapmasam olmuyor sanki. Bunu bize kim öğretiyor? Nerden kapıyoruz bu ukalalığı? Kitaplardandır, kitaplardan. Benim gibiler hayattan bir şey anlamaz, kitaplardan anlar. Ve bir kitap-adam olarak böyle koltuk uçlarında büzülerek oturur. Yahu şu Arzu bir an önce gelse de kalksam. Ter bastı, basacak. Halbuki ortada öyle çok da sıkılacak bir şey yok. Değil mi? Eee... Neden böyle tedirginim. Bırak kendinle uğraşmayı Hüseyin Hüsnü Efendi. Berber koltuğuna oturan kel adam ne demiş, "Bırak dağınık kalsın" demiş. Ha, şöyle... Gevşe biraz. Bak geldi Gülşen...

– Efendim, çok özür dilerim. Kahvenizi nasıl içersiniz, diye sormayı unuttum.
– Zararı yok efendim. Nasıl olursa olsun, zahmet oldu.
– Ben sütlü seviyorum, size de öyle yaptım.
Kahvemi alıyorum.
Gülşen gayet rahat, karşıma geçip oturuyor, bacak bacak üstüne atarak.
Sonra sanki gözlerimin içine bakarak:
– Ee.. Komşu... Neler yapıyorsunuz bakalım?
Diye soruyor. Kendimi toparlamak için kahveden bir yudum alıyorum.
– Bildiğiniz işler Gülşen hanım. Banka git-gel.
Alnı kırışıyor, kahveyi bırakıp bir sigara yakıyor.
– Evet, sıkıcı olmalı. Benim patavatsız sözlerime aldırmayın. Kuzum siz bütün gün o kovukta nasıl kalıyorsunuz. Uuu... Karabasan gibi.
– Haklısınız tam bir karabasan. Ama neyse ki benim masa cam kenarında ara sıra dışarıya bakabiliyorum. Cam önünde bir camgüzeli var.
– Aman, züğürt tesellisi bunlar.
Sigarası sönmüştü, yeniden yakıyor.
– Sizin bir otomobil takıntınız varmış öyle mi?
Ben şaşkın:
– Evet!.. Arzu mu söyledi?
– Arzu söyledi. Şikâyet etti sizden.
Başımı öne eğiyorum.
– Beni çekiştirdiniz demek.
Şuh bir kahkaha:

– Çekiştirdik. Ama ben sizden yanayım. Alın şu otomobili efendim, alın. Bankanın kapısına da bir tekme atıp çıkın.
Korkulur bu kadından.
– Sonra basın gaza, nereye gideceğinizi hesap etmeden. Bıktım şu hesaplı-kitaplı hayattan.
Ben mi, sen mi. Ulan âferin Gülşen.
– İyi de imkânlar elvermiyor efendim. Bu yüzden hanımla bozuştuk.
Umursamıyor.
– Düzelir efendim düzelir. Bir küskün bir barışık. Yeter ki hayatı ıskalamayalım. Bir kez geliyoruz dünyaya, değil mi?
Ben yine susma hakkımı kullanıyorum.
Bu kadın çılgın. Kahveye saldırıyorum.
– Seyahati sever misiniz?
– Severim ama!..
– Ama'yı kaldırıp atın. Atamazsanız, durum iyice acıklı olmaya başlar.
Efendim bizler tuhaf bir çelişki yaşıyoruz. Yani şöyle. Risk almak istemiyoruz. Hep garantiye oynuyoruz. Garanti olanın soluk yüzüne, cansız cesedine sarılıp yatıyoruz. Evler, evler, evler. Eşyalar, eşyalar, eşyalar... İşler, işler, işler. Sonra çocuklar. Ne bileyim bir sürü kayıt kuyut. Bir sürü pranga.
Oysa dünya bizi bekliyor. Uzanıp giden yollar. Yolların gizlediği meçhul, el değmemiş noktalar. Çekip gitmeyi düşünmüyor musunuz hiç? Ruhunuzu, dört du-

var arasında sıkılıp duran, hesaba kitaba esir olmuş ruhunuzu bu cendereden çekip çıkarmak istemez misiniz.

– İsterim elbet!..

– Eh.. O zaman işte otomobil şart. Klas bir araba. Zamanı ve mekânı istediğiniz gibi kullanabilirsiniz. Bu konuda tamamen sizden yanayım. Eve dönmek yok ama.

– Anlamadım.

– Hayat kısa, yol uzun. Gidebileceğiniz yere kadar gideceksiniz.

– Yine anlamadım.

Başını arkaya atarak kahkahayı patlatıyor. Benimle oynuyor bu kadın.

– Boşverin canım, işte öyle bir şey.

Hepten hödük değilim ben. Elbette anlıyorum. Bir şey yapmak istiyor bu kadın; tıpkı benim gibi.

Ama ne?...

Büroda çalıştığımız salon asma katlı.
Alt katta biz çalışanlar.
Asma katta Karanlıklar Prensi.
Biz öyle aşağıda karıncalar gibi kaynaşıyoruz.
Be adam sen de otur koltuğuna bak işine. Değil mi?
Hayır!
Belki abartıyorum ama şöyle:
Her beş dakikada bir asma katın korkuluklarına dikilir. Bir kartalın ovadaki tavşanları, sıçanları gözlemesi gibi izler bizi.
Kim çalışıyor, kim dalga geçiyor, kim bilmece çözüyor vesaire.
Yahu bütün bunlara imkân var mı?
Herkes önündeki işi zor yetiştiriyor, başımızı kaşıyacak vaktimiz yok.
Adam paranoyak. Tuvalete gidenlerin günde kaç kez tuvalete gittiğini sayıyor.
Ya o paranoyak, ya ben.

Bir yemek şirketinden yemek alıyoruz. Ayıp değil ya, ben yemek seçerim; bir zevkim, alışkanlıklarım vardır;

sonra mide de nanemolla, her şeyi kabul etmez. O günkü listeye bakıyorum, bana göre bir şey yoksa dışarda yiyorum.
Bu sebeple yine dışarı çıkmıştım.
Şeytan dürttü işte. Az aşağıda kaliteli ürünler satan bir giyim mağazası var. Yazlıklar gelmiş, geçerken vitrinde görmüştüm.
Dükkân dükkân dolaşıp bir şey beğenemeyen, ne alacağına karar veremeyenlerden değilim. Öylelerinden gıcık kaparım.
Sezon açılışında kalitesine güvendiğim bir mağazaya girer, şöyle bir göz gezdiririm. Zevkime göre bir şey görürsem ya ânında alırım, ya da kesenin durumuna göre, aynı malı almak üzere ertelerim.
Erteleyip de geç kalmış olursam bende bir moral çöküntü olur. Sanki bana ait bir malı başkası almış gitmiş ve haksızlığa uğramış gibi. O sezon o yüzden piyasaya küser, mağazaların semtine uğramam, vitrinlere bakmam. Bu yüzden az ve öz giyiniyorum; beş senelik gömlekler, on senelik kazaklar. Her neyse işte gidip mağazada biraz oyalandım. Her şey ateş pahası. Sezon açılışında mal almak ahmak işi. Sezon sonu yarı fiyatına düşüyor çünkü. Ama o zaman da aradığını bulamıyorsun, her şey seçiliyor; geriye döküntüler kalıyor. Bu da bir risk.
Haliyle geciktim biraz.
Bankaya döndüm, kapıdan girdim, bizimki kaptan köşkünün küpeştesinde gözünü kapıya dikmiş bekliyor.

Beni bekliyor.
Gözgöze gelince saatine bakacak.
Ve baktı.
Daha masama oturmadan müstahdem Hasan Efendi yaklaştı: "Müdür Bey sizi istiyor" dedi.
Bu birinci perde. Bakalım dram mı oynayacağız yoksa komedi mi?
Çıktım.
Memurlardan Hülya hanım yanında dikiliyor. Suratı kıpkırmızı. Evet dram oynayacağız.
Bu hemen anlayışlı, müşfik, babacan maskesini takarak sırıttı.
– Size de yemek beğendiremedik Hüsnü Bey.
Alttan aldım. Tecrübeliyim.
– Estağfurullah Müdür Bey. Mide vaziyeti işte.
– Mide herkeste var efendim. Neyse.
Masadaki evraklara şöyle bir fiske vuruyor:
– Hülya hanımın evrakında fahiş bir hata görüldü.
– Evet.
– Muameleyi sizin yürüttüğünüzü söylüyor.
Hülya sus-pus.
– Siz ne demişseniz öyle yapmış.
– Doğrudur efendim, Hülya'ya ben talimat verdim.
– Ama yanlış yapmışsınız.
Evraklara eğiliyorum.
– Özür dilerim efendim, hata nerede?

Hataya bakıyorum, hata yok.

Bu keriz aklı sıra beni faka bastıracak. Ulan senin gittiğin yollardan biz çoktan geri döndük be.
İzaha girişince Hülya'yı gönderiyor. Hani ne olur, ne olmaz; memurun yanında küçük düşmek istemiyor.

Öyle olursa öyle olur, böyle olursa böyle olur, doğrusu budur, biz de böyle yaptık diye tane tane izah ediyorum.
Başlangıçta biraz direniyor, sonra yelkenleri suya indiriyor. Bu kaçıncı münakaşa. Her seferinde dersini veriyorum ama nato kafa nato mermer. Hadi İngilizceyi çağır, gelip kurtarsın seni hırbo.

Sonunda bütün alçaklar gibi tükürdüğünü yalıyor ve vıcık vıcık riya kokan bir gülücükle Hasan Efendi'yi çağırıyor:
– Hasan Efendi bize şöyle iki güzel kahve yap da şefimle karşılıklı içelim.
Bu cehaleti, bu rezaleti personele yaymayayım, açık etmeyeyim diye beni pohpohlamaya girişiyor.
– Efendim tecrübe, tecrübe... Her meslekte işin ucu oraya varıyor. Değil mi Hüsnü Beycim.
– Elbette efendim, hepimiz insanız, hatasız kul olmaz.
Kahveler geliyor.
Bu talihsiz sahneden uzaklaşmak, kendi hakimiyet alanına girmek için her zaman yaptığını yapıyor. Altınoluk'ta yaptırdığı yazlığın inşaat safhasını ballandırmaya başlıyor. Mermerleri nereden getirtmiş, ahşap işçi-

lik için ne kadar para dökmüş, ama bütün bunlara değermiş, şöyle balkona bir hasır koltuk adıp denize doğru baktığında ne muhteşem bir manzara varmış. Neticede "Yahu Hüsnü Bey, şöyle bir miktar birikiminiz varsa, oralarda sizin için de bir yer baksak" diye gûya en zayıf noktama dokunuyor.

Ne diyebilirim.
Şeflikten öteye adım atamamış, bulunduğu mevkiye demir atmış ben, talihsiz Hüsnü ne diyebilirim; bir küçük memur sesi ile mırıldanıyorum "Hele bir emekli olalım, efendim belki o zaman niyet edebiliriz. Şimdilerde mümkün değil, alâkanıza teşekkür ederim ama..."

Evet böyle işte. Karanlıklar Prensi'ni mat ettim. Lâkin zafer biraz da hasar ister denilmiş.
Her zaferden sonra bizim gemi su almaya devam ediyor. Bu gidişle sahile varamayacağız.
Kalkarken dahi oklarını fırlatmaya çalışıyor. Delik deşik olan ruhumu kanatmaya çalışıyor: "Olur, olur, size de nasip olur, ancak biraz dişinizi sıkacaksınız, hem yenge de emekli olmuş, duyduğuma göre -burada pis sırıtışı pütürlü bir gülmeye dönüşüyor- eh az da olsa bir birikim var demektir. Bulur buluşturur...."
Gerisini duymuyorum artık, ama tam kapıdan çıkarken savurduğu son mızrak karnımdan girip sırtımdan çıkıyor.

– Dışarda yemenize bir itirazım yok, sizin bileceğiniz bir şey, ama lütfen geç kalmayın; personele kötü örnek oluyorsunuz.

Artık bende cevap tükendi.
Bu iğneleri yiye yiye ömrüm tükendi.
Bu banka bir iğneli fıçı oldu, beni içine aldı.
Ne yapmalı?

Beynim durmuş olduğu için ayaklarım beni iş çıkışı alışkın olduğu yollardan geçirerek bara ulaştırıyor. Henüz kimsecikler yok, henüz erken. Ne medyacı gelmiş, ne avukat. Peşpeşe iki tek atıp bir sigara yakıyorum. Ohh... İyi geldi be. Sigarayla aram yok, ama ara sıra işe yarıyor. İnsanı alışkanlıklar idare ediyor. Alışkın olduğumuz iş, ortam, kişi ve atmosfer bizi soğukta bir battaniye gibi sarıp ısıtıyor. Kendimizi güvenlikte hissediyoruz.
Her şey yerli yerinde.

Etrafa bakınırken yan masalardan birinde yalnız oturan bir kadının bana bakmakta olduğunu görüyorum.

Bana mı bakıyor?
Sağa sola göz atıyorum, kimsecikler yok.
Öyleyse bana bakıyor.
Bu tetkikatı yaparken, haliyle bir iki kere de ben ona bakıyorum.

Kısaca bakışıyoruz.
O fütursuz, heyecansız dimdik bakarken ben dayanamayıp gözlerimi indiriyorum
Bir süre elimdeki kadehi evirip çeviriyorum.
Sonra, yanıldım mı acaba diyerek bir kez daha bakıyorum. Hayır yanılmamışım. Kadın düpedüz beni dikizliyor.
Haydaaa...
N'olcek şindi?

Kırk yaşlarında falan var. Cami yıkılmış, mihrap yerinde. Ağaran saçları meç olmuş, entel bir hava yaratmış. Boynunda mor benekli bir beyaz fular. Bej bir ceket, füme pantolon. Topuksuz ayakkabılar.
Bu giyim, bu seçim, bir kararsızlık ifadesi. Birini mi bekliyor? Yoo!.. Kapıya falan baktığı yok. Kadın direkt olarak kesintisiz bana bakıyor. Rahatsız oluyorum, alışkın değilim. Dönüp gûya tünediğim bar taburesinde bir şeylere bakmak için tezgâhta duran çantamı karıştırıyorum. Bir kez daha bakamam.
Kellemi kesseler bakamam.
Böyle kadınlarla bakışmak, kesişmek, hovarda tavırları takınmak bana göre değil. Elim ayağım birbirine dolanıyor. Daha kötüsü aklımdan şimşek hızıyla gelip geçiyor. Ya kalkıp yanıma gelirse.
Bunlar özgür kadın kardeşim, belli olmaz.

Neyse ki o gelmeden medyacı ile avukat sökün ediyor.

– Ooo... Şefim, erkencisin bugün.
– Öyle oldu.
– Ne o, yaramaz bir şey mi var?
Biri sağıma öteki soluma yerleşiyor; içkilerini söylüyorlar. Medyacı aceleyle sigarasını yakıyor. Ah bu pis tiryaki tavırları. Be adam acelen ne, ardından atlı mı kovalıyor. Bekle biraz, içki gelsin, şöyle bir yudum al, boğazın temizlensin, sonra yakarsın sigaranı.
– Yaramaz bir şey yok, yarayışlı bir şey de yok, kısaca hiçbir şey yok.
Avukat:
– Kötümser menü, ben almiyim canım kalsın.
İçkiler geliyor, içiliyor, bu sırada medyacı bakıştığımız kadını görüyor.
– A, a... İris de buradaymış, işe bak sen.
Avukatla ikimiz haliyle kadına dönüyoruz, medyacı "n'aber" mânasına hem selâm, hem soru biçiminde bir el işareti yapıyor. Kadın bu işarete "gelsene" mânasını taşıyan başka bir el işareti ile cevap veriyor; geniş, geniş gülümsüyor.
Zaten etine dolgun, böylesi kadınların tebesümü bile yayvan oluyor. Medyacı:
– Ya dostlar, bana iki dakika müsade bir hatır sorup dönerim.
Diyerek kadehiyle birlikte kadının masasına gidiyor.
Avukata dönüyorum, kaşımla gözümle "kim bu" diye soruyorum. Avukat kaşar-çapkın ve çarpık gülüşüyle:
– İris işte. Herkesin tanıdığı, bin kocadan arta kalmış

bakire.
Ben şaşkın:
– Yok ya! Ne iş yapar peki?
– Yapmadığı iş yok ki, hangisini sayayım. Gazetecilik, dergicilik, reklamcılık, sinemacılık. Ama asıl tutkusu sinema. Bir kaç reklam filmi çekti, reji asistanlığı yaptı. Bir kaç koca eskitti. Sohbeti iyidir ama, kolejli. Tepeden tırnağa kültür yani.
– Sana göre değil yani.
– Aman uzak olsun. Yapıştı mı yapışır. Karasakız gibi.

Derken medyacı ile birlikte bizi masaya davet ediyorlar. Çantamı alıp gidiyorum. Şu çantayı, ne yapsam şu çantayı, elimin uzantısı olmuş sanki, çantasından ayrılamayan adam, komik adam, ulan paltoyla beraber vestiyere bırak, çıkarken al, değil mi, hayır, paranoya var ya, ne olur, ne olmaz, ya kaybolursa, içinde bir sürü evrak var, iyi o zaman taşı bakalım, tuvalete bile çantayla gir, ulan asıl o zaman şüpheyi çekersin, kuyumcu falan sanırlar seni, bir gün kap-kaç kurbanı olacaksın haberin yok.
Tanıştırılıyoruz.
Adımı duyunca kadının dudaklarında müstehzi bir kıvrım oluşuyor. Gülecek belki ama tutuyor kendini.
İçiyoruz.
Konuşmalar bir süre "ne olacak bu memleketin hali" çevresinde dolanıyor, sonra İris'in "işleri" üzerinde odaklanıyor. Kadın mütemadiyen anlatıyor. Şu sıralar

bir dergiye Osmanlı mutfağı ile ilgili yazılar yazıyormuş. Ama o bildik saray yemekleri falan değil, tamamen orijinal şeyler. Kırım, Boşnak, Arnavut hamur işleri; Çerkes tatlıları, Rum zeytinyağlıları, Ada balıkları, Halep mutfağı, saydı da saydı.
Sonra bir bankanın reklam kampanyası için tasarılar. Mısır'da yapılacak bir film festivaline davet edilmiş. Kocalarından biri Amerika'ya çağırıyormuş; kızı da orada, tek çocuğu varmış zaten, okuyormuş, işi-gücü bırakıp gitse miymiş. Ama asıl önem verdiği yazdığı son senaryo imiş. Bunu mutlaka kendisi çekmek istiyormuş. Yetermiş bunca yıl kabiliyetsiz adamların elinde harcandığı. Lâkin para yok işte. Para olmayınca özgürlük de yok. Şöyle keyfince çekeceği hayatının filmini nasıl yapabilirmiş. Yahu bana bir yol, bir ışık, bir umut diyormuş. Para lafını duyanlar yüzünü öte döndürüyormuş. Kahbelik her yanda kol geziyormuş. Ara sıra erkek gibi küfrediyor, o küfrü bastıkça Avukat makaraları koyveriyor, herkes bize bakıyor, rezil olduk.
Rezil olduk benim tasam. Kimsenin aldırmadığını neden sonra farkediyorum. Evet bu kadını tanıyorlar. Bayağı şöhret yani, hiç olmazsa bar muhitinde.

Söz dönüp dolaşıp parada düğümlenince üçü birden bana dönüyorlar.
Eee, bankacı, öyle dut yemiş bülbül gibi susup oturmak olmaz. Aç mübarek ağzını, yumurtla hadi.

Kadın bankacı olduğumu öğrenince "çak bakalım" diyerek kadehini kaldırıyor.
Çak!..

İris'le ahbap olduk.
Hemen her gün barda buluşup konuşuyoruz.
Avukat ile medyacı "ulan karı yıpratılmış, kaporta zedelenmiş, eğer istediğin bu ise biz sana daha sağlamlarını buluruz" gibi iğrenç espriler ve teklifler yapsalar da; masaya gelip oturmasalar da -kadının gevezeliğine tahammül edemiyorlarmış- ben hiç oralı olmuyorum; onlara şöyle uzaktan bir el işareti ile selâm sarkıtıyor; sonra İris'le kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Neler konuşuyoruz?

Önceleri biraz felsefe yaptık. Sonra hayat üzerine, memleket meseleleri üzerine, dünya düzeni üzerine konuştuk.
Sanattan bahis açtık.
Bu yakınlaşma bizi bir süre barın diline düşürdü; sonra zaten bu mekânlarda sık görülen ilişkilerden biri olarak gündemden düştü.

Peki ben bu kadında ne buluyorum? Bir kere entelek-

tüel olarak bir mevzu üzerinde ciddi ciddi tartışabiliyoruz. Birbirimizin ufkunu açabiliyoruz. İkincisi ilk kez bir kadınla senli-benli oluyorum. Arzu ile bu konuları konuşamazdık. Ne kültürü müsait buna, ne ilgileri.

Üçüncüsü, belki de en önemli olanı bu; İris de benim gibi "ne yapmalı" sorusunun peşinde. Bakmayın siz bir sürü işle uğraştığına. Ve hayatının filmini çekmek en önemli meselesi olduğuna. Bu tıpkı benim "müdür olmak" tutkuma benziyor. Aslında bu bir ara istasyon. Oraya varınca, onu elde edince, ne olacak, her şey bitcek mi? Yoo... Başka bir arzunun, başka bir tutkunun peşine düşeceğiz.

Bu arzular, bu tutkular bir türlü bitmez. İnsanoğlu bu yolda bir tatmine ulaşamaz. Bunu ikimiz de kabul ediyoruz.

Geride "yaşamak" kalıyor. Elbette güç, iktidar, mevki, şöhret ve tabiatıyla "para" söz konusu ediliyor. Hadi diyelim ki, yeteri kadar paramız var. Nasıl yaşayacağız?

Formül şu: En kısa zamanda maksimum hazza erişmek.

Aslında meseleyi bu kadar basitleştirmemek lazım. Adam zamanında "mutluluğun resmini yapabilir misin" diye sormuş. Bu sorunun peşine takılıp Kandehar'a kadar gidebiliriz. Haz aldığımız eylemleri peş peşe dizip hepsini sırayla yaşayabiliriz. Tüketim tutkusu da bir nevi uyuşturucudur. Uzakdoğu'yu, Ka-

narya Adaları'nı, Afrika'yı, Japonya'yı tüketebiliriz. Oralardan bir "En İyi Yabancı Film Oscar'ı" alıp dönebiliriz. Yine de iş teorik olarak hal yoluna girmiyor.

Teoriden usandığımız zaman günün gerçeklerine dönüyoruz.
Meselâ İris "pat diye" bana şunu soruyor:
– Yahu ne sıradan adın var senin öyle. Hüseyin Hüsnü Şen. Bu isme nasıl tahammül edebiliyorsun?
İşte gördünüz. Bütün bu felsefelerin, teorilerin, kültür ve bilgi birikiminin vardığı nokta burası.
– Ne olmuş ismime. Babamın hatırasıdır. Hem ben çok memnunum.
– Olmaz kardeşim. Varoş çocuğu musun sen.
– Evet varoş çocuğuyum, itirazın mı var?
– Var.
– Neymiş?
– Ben kendi adımı değiştirdim. Resmen müracaat edip değiştirdim. Sıdıka idi. Sıdıka'yı sanat ortamına uygun bulmadım. Her işin bir raconu var.
– Ben sanat ortamında değilim.
– Yok ya!.. Bunca zamandır birlikteyiz işte. Benden iyi sanat ortamı mı olur?
Bu "birlikte olma" konusunda haklı. Kaç kez "ya, evde devam ederiz, hadi kalk bize gidelim" demiştir. Ben tabi evli bir adamım, eşime ihanet etmedim bugüne kadar.
Kahkahayı patlatıyor.

İris'in kahkahası.
Yeri göğü inletiyor.
"Peki, peki" diyor. Anlıyor beni, ileri gitmiyor, ama şu isim meselesi. Taktı karı, ismime taktı.
– Değiştirelim. Şöyle Reha, Süha gibi bir şey koyalım.
– Senin dilinin altında bir şey var.
– Evet var.
– Ee!..
Üzerime doğru eğiliyor. Sır verir gibi, alçak sesle:
– İşin doğrusu şudur hocam.
– Evet.
– Seni ilk gördüğümde.
– Ha!.
– İlk gördüğümde diyorum. Bar taburesine oturmuş içiyordun. Uzun uzun inceledim. Yüzünü, tavrını, duruşunu, el hareketlerini.
– Bak sen. Ben de bu kadın bana niçin böyle dik dik bakıyor diye pirelenmiştim.
Aynı ciddiyet ve esrar ile devam ediyor.
– İşte dedim, aradığım adam bu!
– Haydaa!.. İdealindeki erkek. Bak sen. Ama adı Hüsnü olunca vazgeçtin.
– Sırnaşma. Ciddiyim ben.
– Sen de uzattın ama.
– Elbette uzatırım. İş konuşuyoruz.
– İş mi?
– Tabii iş. Seni bizim son projede oynatmak istiyorum.
– Ne projesi?

– Bir bankanın reklâm kampanyasını yapıyoruz demiştim ya.

Elim ayağım birbirine dolaşıyor, her yanımı ter basıyor.
– Reklâm filminde mi oynayacağım? Dalga geçme, artist miyim ben?
– Dalga falan geçtiğim yok. Sen bankacıymışsın. Aradığımın âlâsı.
– Olmaz, kat'iyyen olmaz.

Geri yaslanıyor, bir sigara yakıyor, garsona bir içki daha söylüyor. Memnun, mütebessim. Paniklememi, terlememi, krize girmemi seyrediyor.
– Yahu beni tanırlar, rezil olurum, bankada, evde, sokakta.
O gayet sakin, zokayı yuttuğumdan emin.
– Hadi, hadi. Sayemde şöhret oluyorsun.
– Hayır, yapamam, başıma iş açma. İkimiz de mahçup oluruz. Lütfen.
Fazla bekletmiyor beni, en vurucu cümleyi en son söylüyor.
– Başrol oynayacaksın, başrol.
– Neymiş bu başrol?
– Banka müdürü...

Sessizlik, şaşkınlık, donakalmışlık hali. Yumuşak karnıma vurdu. Beni en zayıf yerimden yakaladı. Ahtapot

kadın. Şimdi ne cevap vermeliyim ben.
İp koptu.
"Banka müdürü, banka müdürü, müdür" diye tekrara düştüm.
Ölçmedim, biçmedim, kendimi olayların akışına bıraktım, olayların akışı başlasın diye önümdeki kadehi bir dikişte yuvarladım. Kadehi masaya vurdum -hiç yapmadığım bir şey- "Garson bir içki daha" diye bağırdım. Avukatla, Medyacı bana bakıyorlar. Kafayı buldu diyorlar. Evet buldum. Sarhoş oldum. Sarhoşum ulan. Sarhoş müdür.

Sarhoş olunca yuvarlak dünya dümdüz oldu. İris önümde bir kıraliçe. Elini zarifçe tutup öpüyor, kokluyorum. Beni onurlandırdınız kıraliçem, beni şövalye yaptınız. Artık önümde ne dağ durabilir, ne taş.
Artist de olurum, başrol de oynarım. Müdür koltuğuna oturayım hele bir. Kim nasıl rol kesermiş görün siz. Renksiz, cansız, soluk yüzlü hayatıma renk gelsin biraz. Biraz heyecan gelsin. Nasıl yaşamalı diye car car konuşuyoruz. Hayat konuşmaktan ibaret değil. Eylem lazım eylem. Sen sağol be İris; hem sağol, hem varol.
Yarı doğrulmuşum, İris'e doğru kaykıla kaykıla yanaşmışım. Sarhoş ağzı, sarhoş tavrı diye bir şey var. İşte o şeyin icabı "Öpicem, hayır öpicem. Bu muhteşem kadını öpmeden olmaz" demişim.
"Yönetmenim benim" demişim.
"Uçur beni"...

Stüdyoya gittik.
Bizi yönetmen karşıladı. Tarcan.
Kafayı usturaya vurdurmuş, iki kulakta iki küpe, çenede keçi sakal, yuvarlak tel gözlükler, boyunda bir atkı; tüysüz olduğu için bana yirmi yaşlarında gözüküyor, bunun gibiler yaşlanmaz, kimbilir belki kırkında vardır.
İris tanıştırdı.
– Yönetmenimiz Tarcan Bey.
– Memnun oldum efendim.
– Reha Bey, kendisi bankacıdır. "Ne Reha'sı ya, ne Reha'sı; benim adım Hüsnü. Hüseyin Hüsnü Şen."
– Çok iyi.
Sete doğru gidiyoruz. Işıklar, çalışanlar, sağa sola koşturanlar. Tarcan koluma giriyor. Isıtacak beni, anlaşıldı.
– Senaryoyu okudunuz değil mi hocam.
– Evet efendim.
– Sözleri ezberlediniz.
– Elbette.
Elbette diyorum ama kalbim güp güp atıyor. Bu at-

mosfer, bu karmaşa, büyülü bir mekân sanki; insan adımlarını şaşırıyor. Ee.. Her işin bir acemiliği var.
Senaryo şöyle: Kadın, erkek, yaşlı, genç, çoluk çocuk ellerinde birer kağıt, defter, cüzdan; bağıra çağıra, harala-gürele o bankadan öbürüne koşturuyorlar. Anlaşılan hiçbir banka dertlerine çözüm bulamıyor, isteklerini yerine getiremiyor. Bu kalabalık sonunda bizim bankanın, yani filimdeki bankanın müdür odasına dayanıyor.
Çok şık bir müdür odası yapmışlar.
Havaalanı kadar bir masa; ışıl, ışıl.
Sırtı yüksek, döner, deri koltuk; siyah.
Arkada Gazi'nin fotoğrafı. Salon bitkileri. Duvarlar bembeyaz, aydınlık, ferah. Memuriyet hayatımda böyle bir müdür odası görmedim. Genel Müdürlükte bile yoktur.
Kalabalıktan biri:
– Bize gerçeği, sadece gerçeği söyleyin, diye haykırıyor.
Ben şöyle yarım dönerek kalabalığı süzüyorum. Ağır ağır koltuktan kalkıyorum. Tebessümle:
– Zevkle, memnuniyetle, şerefle...
Ve;
Övünçle.
Buyrun; diyorum.
Tiyatro başlasın diyen adamın el hareketini yaparak ekrana işaret ediyorum.
– Perde!...

Ve perde açılıyor. Ekranda bankanın müşteriye sunduğu hizmetler teker teker sayılıyor. Her cümlenin sonunda alkışlar, çığlıklar. Aradığını bulmuş olmanın coşkusu.
İşte bu.
Ve ben başroldeyim. Müdür rolünde..

Tarcan beni masaya götürüyor, koltuğa oturuyorum. Sonra rolümü tarif ediyor, nasıl oynayacağımı anlatıyor. Biliyorum kardeşim, İris'le defalarca prova yaptık. İris on numara diyor. Harika, bu kadar olur, diyor. Tamam mı.

Beni makyaj odasına alıyorlar. Fondötenler, pudralar, jöleler.
Kalkıyorum.
Benim için çok şık, çok pahalı bir kostüm getirmişler. Gömlek, ipek kravat. Giydiriyorlar. Her şeyime aşırı bir itina gösteriliyor; ayakkabılara varıncaya dek. Oysa masa gerisindeyim, ayaklarım görünmüyor. Olsun. Yönetmen her an senaryoda bir değişiklik yapabilirmiş.

Aynada kendime şöyle bir baktım.
Bu ben miyim?
Bu yakışıklı cilet gibi adam.
Vay be! Kendi kadrimizi bilememişiz.
Eh, birinin keşfetmesi lâzımdı. Kader İris'i karşıma çı-

kardı.
Meşhur oluyorsun oğlum Hüsnü, pardon Reha, meşhur.
Beni bu halde görünce Arzu kimbilir ne diyecek, Özgür nasıl karşılayacak? Ya dairedekiler. Hepsi birden çığlığı basar. "Ay Hüsnü Bey bu ne böyle, nasıl yakışıklı olmuşsunuz" falan.
Ya Karanlıklar Prensi ne diyecek? Hiç. Susar sadece. Yüzünü buruşturur. Hasedinden çat diye çatlar. Çatlamanın önüne geçmek için beni sorguya çeker. Sen nasıl olur da bizim haberimiz olmadan rakip bankanın reklâm filminde oynarsın ya! Bunun cezası nedir biliyor musun? Koca adam, utanmıyor musun artistlik etmeye? Kusura bakmayın Hüsnü Bey, bu işin içinde bir bityeniği var. Soruşturma açtırmak zorundayım. Gücenmeyin ama kabahat sizde. Sormadan, etmeden. Biz burda neci oluyoruz yani? Bostan korkuluğu mu? Yok yok.. Siz çizmeyi aştınız. Olacak şey değil yani. Hep de benim şubede olur böyle antika işler.
Evet Karanlıklar Prensi çileden çıkacak.
Beni öyle müdür koltuğunda falan görünce yerinden hoplayacak. Belki de şaşırıp Genel Müdür olduğumu sanacak. Ayağa kalkıp önünü ilikleyecek.

Filimcilerin içine girince senaryo yazmaya başladım ben de. Hadi gidip şu sahneyi çekelim, bitsin bu sıkıntı. Ter içinde kaldım ya!...

Hiç teklemedim.
Dilim sürçmedi.
Sözlerimi itina ile, teatral bir havada söyledim. Elimden geleni yaptım.
Tarcan ara ara çekimi durduruyor, yanıma geliyor. "Kasma kendini hocam, rahat ol, kendini makamında hisset, tamam mı. Relaks, relaks." Tamam diyorum, rahatım zaten, bu adam neden şikâyet ediyor anlamadım. Rahatım ben.
Sağdan çektiler, soldan çektiler; yukarıdan aşağıdan, çektiler, bıkmıyorlar birader. Bir kız geliyor terimi kuruluyor, makyajımı tazeliyor. Sonra yeniden. Neden bitmiyor bu ızdırap, nedir yani? Ulan Tarcan sen beni öldürecek misin zibidi? Tansiyonum düştü ya!
Sahne 32.
Kayıt.
Oyun.
Habire komut veriyor. Karanlıkta yüzünü göremiyorum. İris omuzbaşında dikilmiş sigara üstüne sigara yakıyor.
Neden sonra.
"Kestik" diyor beyefendi. Ara veriliyor. Yahu şurdan bana bir çay; dilim-damağım kurudu; aman bana bir çay.
Çaylar geliyor. Ayaklarım uyuşmuş. Kalkıp dolaşıyorum. İris ile yönetmen bir köşede fısıl fısıl konuşuyorlar.
Ne konuşuyorlar acaba?

Konuşacaklar tabi. Koca bir bankanın reklamı yapılıyor, boru mu.
Ulan yırttık galiba. Şu filim bir patlasın. Şanımız dört bir yanı tutsun. Sonunda bakmışsın ki star olmuşuz. Yıldızın parladığı anlar vardır insan hayatında. Kader çizgisinin kırıldığı noktalar. Belki de böyle bir anı yaşıyorum. Belki de bundan böyle Hüseyin Hüsnü Şen'i unutacağız. Hiç yaşamamış gibi olacak. Yerini Reha Bey'e terkedip sahneden ayrılacak.
Çayı içtim, rahatladım. Oh be.
Gelsin şöhret, gelsin para.
Para deyince galerideki arabayı hatırlıyorum. Burnumun direği sızlıyor. O arabaya atlayıp bu stüdyodan ötekine.
Karanlıklar Prensi'ne el sallarım uzaktan. Sen otur orada derdine yan. Hüsnü kardeşin solladı seni. Ne de olsa o bir şef. Şef olarak yaratılmış. Lider yani. Masa başında pinekleyerek ömrünü tüketecek değildi ya. Her işin bir zamanı var, konjonktür tamam olunca bayrağı çekip çıktı işte. Sen de Arzu Hanım dalgalanan bayrağa bak, dersini al. Kocanın içindeki cevheri keşfedemedin. Özgür Bey derhal esas duruşa geç. Babandan istediğin kredinin üç katını, beş katını alacaksın. Artık git, büfe mi açacaksın; ihracat mı yapacaksın ne haltedeceksen et.
Beni rahat bırakın.
Ben bir yıldızım artık.
Ulan Medyacı ile kırtipil Avukat.

Siz de karşımda pişmiş kelle gibi sırıtmayın. Röportaj verirken sizden bahsedeceğim. Bir zamanlar arkadaştık. Evet güzel günlerimiz oldu ama...
Artık ayrı dünyaların insanlarıyız.
Ben bir starım, onlar sıradan insanlar.
Olsun ama, onları küçük görmüyorum. Kimseyi dışlamıyorum. Muhitimi, işimi, adımı değiştirdim diye maziyi inkâr edemem. Gördünüz işte yine yazmaya başladım. Lâkin doğal bir şey bu. Şu anda bir reklam filmi çekimindeyim ve başrol oynuyorum. Bu durum insana neler ilham etmez ki. Düşünün bir anda hayatınız değişiyor. Bir anda başka bir kişi oluveriyorsunuz.
Bu bir rüya mı?
Neden rüya olsun? Ünlülerin hepsi mektepten yetişmiyor ki. Kimi kamyon şoförlüğünden, kimi kuru temizlemeden geliyor.

Birden İris'in sesi yükseliyor.
– Niçin olmuyormuş efendim, niçin?
– Olmuyor, yapamıyor işte.
– Bal gibi oynuyor, bundan iyisi Şam'da kayısı.
İris bağırmaya başlayınca yönetmenin cırlak sesi de yükseliyor.
– Kendinizi ne sanıyorsunuz siz?
– Sen ne sanıyorsun ulan hırbo. Kafayı kazıtmakla yönetmen mi olunuyor? Senin gibileri okuturum ben okuturum..

Elimde boş çay bardağı, öylece kalakalmışım.

İris çileden çıktı, avaz avaz bağırıyor, herifi dövecek. Araya giriyorlar.
Adam tırsmış, elindeki kalemi yere fırlatıp çekiliyor.
– Çıkarın bu kadını burdan. Adama da yol verin gitsin.
İris patlayan bir baraj gibi haykırıyor.
– Senin gibiler yüzünden bu meslek yerlerde sürünüyor. Yüzsüz pezevenk. Sana bu işi verende kabahat. Dost bildik, yardım edelim dedik.
Adamlar kadınlar İris'i teskin etmeye çalışıyor. Yönetmen bir sandalyeye çökmüş, sigara yakmış kendi kendine, sesli sesli söyleniyor.
– Demişlerdi ama, bu kadına bulaşma demişlerdi, ah benim eşek kafam, ah..
– Yalvardın ulan yalvardın, İris Abla sen bilirsin dedin, bi ağlamadığın kaldı. Lütfen elimden tut, bu ilk büyük işim dedin.
– Yok ya! Kim kime yalvarmış, utanmadan yalan söylüyor. Çıkarın kardeşim, bu kadını çıkarın. Adam da gitsin.

İris aniden duruluyor.
Yanına yöresine doluşmuş insanları itiyor.
– Dokunmayın lan, gidiyoruz. Allah belâsını versin. Bırakın, gidiyoruz dedik.

Yanıma geliyor.

– Hadi Reha, gidelim. Bu alçaklarla çalışılmaz.
Kolumdan tutmuş, çekiyor. Ben kendimde değilim, yine de:
– Bi dakka, elbiselerimi alayım bari.
O hınç ile makyaj odasına dalıyoruz. Ben elimi uzatmadan o bir naylon torba buluyor; ceketi pantolonu tıkıştırıyor. "Hadi" diyor. Ben şaşkın "Ya bu kostüm" diyorum. "Başlatma kostümünden, o kadar çalıştın, hakkındır, yürü hadi" diye sürüklüyor beni.
Çıkışa doğru gidiyoruz.
Biri yönetmene fısıldıyor. "Hocam kostüm gidiyor."
Yönetmen başını iki elinin arasına almış: "Bırakın gitsinler, kostüm mostüm umurumda değil, iş yarıda kaldı abicim, iş çıkmaza girdi, ne kostümü" diye uğunuyor.
Kapıdan çıkacağımız anda İris dönüp bir kez daha bağırıyor.
– Bunu yanında komayacağım Tarcan. Seni kepaze edeceğim. Salak, önüne gelen fırsatı teptin. Geber emi.
Beni dışarı itiyor, kapıyı çarpıyor.
Gün ışığına çıkınca gözlerimi kırpıştırıyorum. Gözlerim kamaşıyor. Ayakkabılarla gömlek makyaj odasında kaldı.

Kendimizi yollara vurup sessizce yürüyoruz.
Nedense birbirimizin yüzüne bakamıyoruz.
Starlık hevesi başlamadan bitti.
Ben artık aylarca kendime gelemem.

Nihayet bir yol ayrımına gelince ikimiz de duruyoruz. İris gayet yumuşak, gayet sevecen:
– Takma kafana. Bu sinema muhiti böyledir. İşler bağır, çağır gider. Bunun acısını çıkaracağız.
Ben lafları ağzımda çiğniyorum:
– Seni de mahcup ettim. Kusura bakma.
– Yoo!.. Buna dayanamam. Yok böyle bir şey. Sen çok iyi idin. Dediğim gibi on numara. Keriz anlamadı. Daha toy, işi bilmiyor. Pişecek ama. Aha şuraya yazıyorum, kös kös dönecek; ben ettim sen etme diyecek. Ayaklarıma kapanacak. Ben umutsuzca bir el işareti yapıyorum.
– Artık olmaz. O ışıkların karşısına bir daha geçemem.
İris bir çocuğu okşar gibi:
– Geçmeyeceksin hayatım. O iş bitti. Başka fikirlerim var. Sen git şimdi, bir duş al, kafayı vur yat. Tamam mı?
Ağzımın kenarında ağlamaklı bir gülüş:
– Tamam, diyorum.
Yeniden buluşmak üzere ayrılıyoruz.

Eve geldim.
Arzu beni böyle şıkır şıkır görünce dili tutuldu. Bir zaman şaşkın şaşkın baktı, neden sonra.
– Ay Hüsnü, ne bu allasen. Lotodan para mı çıktı?
Loto oynamadığımı biliyorsun Arzu Hanım.
Daha düzgün bir tahmin yürütseydin bari.
– Az daha müdür oluyordum.

– Ee...
– Son anda vazgeçtim..
– Sen... Müdürlükten... Vazgeçtin... İnanmıyorum.
İpek kıravatı sıyırıp koltuğa fırlattım. Filmi çekemedik ama bu kostüm Arzu Hanım'ı şok etmeye yetti.
– Ben bir duş alacağım, yorgunum, dedim.
Arzu önüme geçti, çapkınca gülümsedi.
– Peki sen bende bir değişiklik görüyor musun?
Tepeden tırnağa süzdüm. Lâkin aklım başımda olmadığı için ne gördüğümü bilemiyorum.
– Yoo, dedim. İşte her zamanki halin.

İçini boşalttı. Bezgince "Demek öyle" dedi. "Her zamanki halim". Sonra küskün mutfağa doğru yürüdü. O mutfağa, ben banyoya.

Meğerse bu an önemli bir an imiş.
Arzu Hanım tıpkı benim gibi hiç yapmadığı bir iş yapmış. Saçlarını kızıla boyatmış. Kuaförden yeni gelmiş. Tam da zamanını bulmuş.
Aylar sonra öğrendim, ancak bu dalgınlık bana pahalıya mal oldu.
Hem de nasıl. Arzu'yla aramızdaki son sevgi teli de böylece kopmuş oldu.

Duşumu aldım, kendime geldim.
Oh, be. Kurulandım, hafifledim. Nedir ulan bu filimmilim, manyak mıyım neyim ben.
Şimdi çorbamızı içeriz, Arzu Hanım'ın gönlünü alırız. Hiç sanmıyorum ya, neyse. Demeye kalmadı.
Telefon zırrrr...
Açtım, bir polis.
Buyrun burdan yakın. "Oğlunuz Özgür karakolda, sizi istiyor." Başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Ben ömrümde karakola gitmiş adam değilim. Aniden bir ter boşandı. Panik atak diyesi geliyor insanın, kekeledim.
– Karakol mu... Hangi karakol... Oğluma bir şey mi oldu?
Neyse ki polis çok sakin, beni de sakinleştirdi.
– Hayır efendim, telaş etmeyin, ufak bir mesele.
Baktım Arzu başucumda dikiliyor. O da şaşkın, hatta korkmuş. "Nedir?" dedi. "Bilmem valla, Özgür karakola düşmüş." Küçük bir çığlık attı. "Yok bi şey" dedim. Ben sakinleşmiştim, onu da sakinleştirdim. "Önemsizmiş... Oğlan iyi... Merak etme... Sadece bizi

çağırmış... Hadi hazırlan... Gidelim..." dedim. Sağa sola çarpa çarpa üstünü değişmeye gitti.

İşe bak.
Tam duş aldık, rahatladık, derken. Neyse belalı bir iş olmasa bari.
Takaya atladık gittik.
Karakol bayağı kalabalık.
Biz gidinceye kadar her iş hallolmuş meğerse.
Bir pastanede kavga çıkmış, bizimki de karışmış, polis hepsini karakola götürmüş. İki taraf birbirinden şikâyetçi; pastane sahibi iki taraftan da şikâyetçi. Gün görmüş komiser bunları barıştırmış, ancak pastane sahibinin zararını kim ödeyecek? Ona da çare bulunmuş. Kavgaya karışanlardan oracıkta para toplanmış, bizim oğlanın parası yok, epeyce de korkmuş tabi, nezarete atarlar falan diye, rica etmiş, "evi arar mısınız lütfen babam gelsin" diye.
Vardık, herkes çıkıyor. Özgür orada, bet-beniz atmış. Kös kös geldi. "Nedir oğlum" demeye kalmadan, "Baba biraz para lazım, tatsız bir iş oldu" dedi. Verdik parayı. Meseleyi öğrendik. Polislere, komisere teşekkür ettik. İş tatlıya bağlandı çıktık.

Arabada haliyle; "Senin ne işin vardı orada" diye sordum. Oğlan vartayı atlattı ya, sesi yüzü düzeldi, başladı anlatmaya.
– Ya baba, biz bir arkadaşla buluşacaktık. Arkadaşın

ihracat şirketi var, Arabistan'a bal falan ihraç ediyor. Onunla ortak bir iş çevirelim diye konuşacaktık.
– Sen... İhracat işi... Vay be! Oğlumuz bayağı işadamı oluyor yani.
– Sen tabi dalga geçiyorsun.. Zaten bana hiç inanmadın bu konuda. Halbuki biraz koltuk çıksaydın. Üç-beş kredi falan.
Babacım insanlar iş yapıyor, iş.
Kıçının üzerinde oturmanın vakti geçti.
– Bak, bak, bak... Eee...
– E'si. İşte geldi, konuştuk falan. Meğer Murat Abi de oradaymış. İyi muhabbet var. Biz de yanaştık.
– Şu malum Murat Abi mi?
– Evet o.
– Hani sen teşkilattan kopmuştun. Semtine uğramıyorum demiştin.
– Uğramıyorum baba, iki gözüm önüme aksın. Tesadüf. Hani tanıdık arkadaşlar var. Dinliyoruz.
– Ee... Ne anlatıyor Murat abiniz?
– Ne olacak memleket meseleleri.
– Memleket meseleleri kavga ile mi sonuçlandı; her zamanki gibi.
– Lütfen baba, iğnelemeyi bırak.
Arzu hiç konuşmuyor, camdan dışarı bakıyor. Derken, döndü:
– Çocuğu aşağılamayı bırak Hüsnü, bırak da anlatsın.
– Peki, peki... Anlatsın.
– Sonra üç-beş kişi geldi. Bunlar yaramaz adamlar.

– Nerden anladınız?
Özgür sesine üst perdeden bir hava ekleyerek:
– Biz anlarız baba, tecrübe meselesi.
– Tecrübeni yesinler senin.
– Sen dalganı geç. Tanımıyorsun beni, bizim kuşağı anlamıyorsun. Seninki devlete bir anahtar uydur, al maaşı yat.
– Sizinkisi farklı mı yani? Ulan götüren devletten götürüyor be! Alın teri ile kim zengin olmuş?
Arzu:
– Öf be Hüsnü, öf yani!
Anlat oğlum, sonra ne oldu?
– Gûya bu heriflerin Murat Abi'den alacağı varmış.
– Bak sen!
– Az sonra biri yanaştı, Murat Abi'nin kulağına bir şeyler fısıldadı. Murat Abi aniden sinirlendi. Agresiftir biraz, herifi itti, bastı küfürü. Birden ortalık karıştı. Adamlar Murat Abi'ye hücum edince, ee bizim elimiz de armut toplamıyor. Biz de onlara giriştik.
– Sonra...
– Sonrası işte, polis geldi.
– Anlaşıldı, tam bir iktisat kongresi, ithalat-ihracat, dolar, kur.
Vur aslanım vur.
Neşelendim, hatta bir kahkaha attım. Arzu dişlerini sıktı. Öfke ile tısladı.
– Utanmadan gülüyorsun. Oğlumuz bir badire atlattı. Yarası beresi olmadığına, içeri düşmediğine şükrede-

ceğine gülüyorsun. Şu çocuğa bir gün olsun arka çıksaydın, bir gün olsun anlamaya çalışsaydın. Yazık, yazık, gûya baba olacaksın. İskele babası.

Bu "iskele babası" benzetmesi de beni bozdu. Sesim değişti, ellerim terledi.

– Ben üzerime düşeni fazlasıyla yaptım. Yedirdim, içirdim, okuttum. Bir üniversite bitirsin diye çırpındım. Bir lisan öğrensin diye kursa gönderdim. Beyefendi ne yaptı? Kendi gibilerine uyarak önce memleketi kurtarmaya çalıştı, bacağına bakmadan, sonra baktı ki kazın ayağı büyük, çarketti.

Özgür:

– Nasıl çarketti?

– Memleketi bırakıp kendini kurtarmaya döndün. Çünkü o neredeyse taptığın ağabeylerin birer birer köşe olmuştu.

– Kötü mü, iş yapmak, para kazanmak kötü mü?

– Meseleyi çarpıtma. Ben senin okumanı, kariyer yapmanı istedim.

– Yahu baba anlamıyorsun. Kariyeri olanın ağzı açlıktan kokuyor. Milyonla genç ellerinde üniversite diploması sokaklarda dolaşıyor. Diplomalı işsizlerin oranı yüzde otuza dayandı.

– Olabilir efendim, bu bir geçiş dönemi. Mektebini bitir, sonra ne iş yapacaksan yap.

– Mektebe devam ediyorum ya.

– Hıh... Açıköğretim. Naylon fatura. Kimi kandırıyor bunlar.

Arzu:
– Hem çalışıp hem okusa kötü mü olur yani. Ne yapsın çocuk, kaç kez sınava girdi kazanamadı. Onun gibi milyonla genç var.
– İstemedi Arzu Hanım, istemedi... Senin de bir türlü kavrayamadığın şey bu. İsteseydi kazanırdı, çalışsaydı kazanırdı. O bir an önce köşeyi dönmek derdinde. Bizim kuşak, bizim kuşak dediği budur işte. Yağmadan pay kapmak.
Ama yedirmezler oğlum, yedirmezler. Kurtlar sofrasında rol çalmak zordur, bedel ödetirler adama. Sen daha toysun, toy.

Her zamanki tartışmalarımızdan biriydi.
Yağmur çiselemeye başladı.
Sustuk.
Ailenin üç ferdi.
Üçü de kendi dünyasına daldı.
Böyle böyle kopuyorduk birbirimizden.
Üç insan üç ayrı istikamete doğru yürümeye başlamıştı. Benim önüme İris çıktı.
Ötekileri bilmiyorum.

İris'in yüzü kızarmış, gözleri çakmak çakmak.
Ben daha masaya otururken, Avukat ile Medyacı'nın müstehzi bakışlarını zihnimden atamamışken okuduğu gazeteyi önüme itekleyiverdi. Sigarasını söndürmeden bir sigara daha yaktı.
Yüzüme doğru eğildi.
Kıyıcı, boğuk, ürperten bir sesle:
– Bu defa iş bitti. Meseleyi çözdüm Şefim. Radikal bir biçimde kesip attım.
– Yok ya!.. Reklâm işini bıraktın mı?
Eliyle "hastir ordan" mânasına gelebilecek bir hareket çekti:
– Ne reklâmı kardeşim, ne reklâmı. Ben sana net bir proje sunuyorum. Açık ve net.
Şaşkınım tabi. Kadın beni halden hale yuvarlıyor.
– Anlamadım.
– Anlamazsın tabi. Çünkü anlatmadım.
Hınzırca gülüyor.
– Önce şu haberi oku. Bir kez, iki kez, on kez.
İşaret parmağı ile gazetenin açık sayfasındaki habere dokunuyor.

– Budur işte. Her şey burada.
Bakıyorum. Manşette "Aşkın soygunu" yazıyor. Bu gazeteciler iyicene azıttı. Bu ne güzel Türkçe böyle. Asrın soygunu yerine aşkın soygunu. Altında iki fotoğraf. Boyalı saçlı, aşırı makyajlı, geçkince bir kadın. Ondan epeyce genç, yakışıklı bir delikanlı. İris'e bakıyorum, bir kehribar tesbih çıkarmış, semt kabadayıları gibi şakır şukur çekiyor.
İçkilerimiz geldi.
Bir yudum alıp şu haberi okuyayım. Radikal çözüm neymiş anlayayım..
Gözüm gayrı ihtiyari haberin yan tarafındaki otomobil reklamına takılıyor.
Haberi bırakıp reklamı okumaya başlıyorum.
• Kesinlikle otomobilin içinde görünmek çok güzel bir duygu. Kendinizi çok seksi, çok zengin, çok çalışmış ama çalışmasının hakkını almış, biraz mağrur biri gibi hissediyorsunuz.
• Birçok insan (özellikle benzincilerde) otomobili gelip yakından inceliyor.
• Bir gazeteci olarak sayılı günlerde bende olacağı için içimden "Şu da beni bu otomobili kullanırken görse" diye geçirdim durdum.
• Bir kadın olarak bu otomobili kullandığınızda karşı cinsin bakışları daha çok saygı içeren bir anlam yükleniyor.

İris omuzuma dokunuyor, yüzünde aynı hınzır gü-

lümseme:
– Nasıl? Enteresan değil mi?
– Öyle, bi daha okuyayım ben şunu.
– Oku, oku, iyicene hazmet olayı. Kenarını köşesini keşfet. Konu senindir Şefim.

Kadın bir bankada şef imiş. Bekâr, otuz beş-kırk yaşlarında. Kendinden epeyce genç bir tezgâhtara âşık oluyor. Çocuk bir giyim mağazasında çalışıyormuş. Bunlar birlikte yaşamaya başlıyorlar. Yaşam standartları giderek yükseliyor. Evler, arabalar, yurtdışı gezileri. Kadın çok becerikli, iki buçuk yıl hiç açık vermiyor. Şöyle yapmış: Değişik müşteri hesaplarından kendine bir havuz oluşturmuş. Biri para istediğinde oradan veriyor. Bu müşterilerin neredeyse hepsi yaşlı, paralı insanlar. Arada bir bankaya uğruyorlar. Kadın bu arada başka bankalarda hesap açıyor, borsada oynuyor; işe bakın ki bayağı kazanıyor. Bu arada hiç izne ayrılmıyor. Çünkü o müşterilerden biri geldiğinde kendisi orada olması lazım. Zaten ağızlı-dilli bir hanım; müşteriler gelince doğru ona gidiyorlar, çay-kahve, sohbet, memnun ayrılıyorlar.
Bir ara iki sevgili, gözlerini karartıp izne çıkarak bir tatil beldesine gidiyorlar. Bu arada o hatırlı müşterilerden biri gelmez mi. Bakıyorlar hesapta para yok. Nasıl olur, falan derken müdür araştırmaya başlıyor. Soruşturma, inceleme derken iş anlaşılıyor.
İki sevgili yorgun-argın tatilden döndüklerinde polisin

kucağına düşüyorlar.
Kadın bu zaman zarfında bir buçuk trilyon götürmüş.

Haberi okuyup bitirdiğimde bir hayret ıslığı çalıyorum. Bu ıslık durumu çaktığıma delâlet ediyor ve İris birden elimi tutuyor. Elimi acıtıncaya kadar sıkıyor. Yine o kıyıcı, boğuk, ürperten sesi ile:
– Ne iş ama. Helal olsun kadına.
Elimi kurtarıp içki kadehine sarılıyorum. Küçümseyerek:
– Neresine helal olsun, çuvallamış işte. Su testisi su yolunda hesabı.
İris yine elime sarılıyor.
– Kadın çuvallamış ama sen becerebilirsin. Yağdan kıl çeker gibi.
Bu kadın ne diyor be!
– Ne demek istiyorsun?
İris bacak bacak üstüne atıp bir sigara daha yakıyor. Ne kadar çok sigara içiyor. Günde iki paket falan.
– İş tabak gibi ortada. Paranın üstüne oturmuş bekliyorsun. Ne bekliyorsun ulan, ömrünün bitmesini mi? İnsan dünyaya bir kez geliyor.
Geriliyorum, terliyorum, kızıyorum:
– Yo, yo... İris Hanım... Yanlış kapı çalıyorsun, yanlış.
Gülüyor:
– Ben içine kurdu düşüreyim de, sen yine bildiğini işle.
Kadehini bir dikişte yuvarlıyor. Gözler iyicene kızarmış, yoldan çıkmış bu gözler.

– Düşünsene... Parayı çuvalla götürüyoruz.
– Nereye?
– Yurtdışına ulan, yurtdışına.
Bunca hortumcu nereye götürüyor? Senin patronların paraları nerede istifliyor? Sen uyu.
– Yurtdışına para çıkarmak kolay mı sanıyorsun?
– Kolay, para gideceği yeri bilir. Onun gücü her kapıyı açar. Formülü bulan çuvallamaz. Bak senin patronlara; hacıyatmaz gibiler. Düştükleri yerden kalkıyorlar. Cezaevinin bir ucundan girip öteki ucundan çıkıyorlar. Hem bizim böyle bir derdimiz de olmayacak.
– Ne yapacağız?
İçini boşaltıyor, derin bir nefes, gözlerini kısarak:
– Ben bir defa buradaki çakallardan kurtulacağım.
Sesine bir melankoli ekleniyor.
– En iyisi Çek Cumhuriyeti. Prag falan. Filmimi orada çekeceğim. Şu filmi çekeyim bir, gerisi fasa-fiso.
Gülme sırası bende. Psikolojisi bozuk bir gülüş:
– Bu durumda fasa-fiso ben oluyorum yani.
Yeniden elime yapışıyor.
– Yok be Şefim. Sana kıyar mıyım hiç. Ortağız biz. Kader ortağı. Sen bir defa istediğin otomobile kavuşacaksın. Sonra, bilmiyorum işte. Belki Romanya'da kalırsın. Bilirsin Romen kızları çok güzeldir. Al yanına birini. Vladivostok'a kadar git.
Yüzümü buruşturuyorum:
– Sen benim kadın-kız lafı ettiğimi duydun mu hiç?
Başını öne eğiyor, utangaç:

– Özür dilerim. Projenin heyecanından ne dediğimi bilemiyorum.

Bir süre sessiz kalıyoruz.
Belli ki o içine sindirmiş bu işi. Ben...
Ben ne diyeceğimi bilemiyorum. Düpedüz hırsızlık bu.
İçimden geçeni seslendiriyorum.
– Düpedüz hırsızlık bu, dolandırıcılık.
Anlamsız bakıyor, kendi dünyasından çıkamıyor:
– Ha!..
– Hırsızlık bu, hırsızlık.
Silkiniyor, tezini savunuyor.
– Doğrudur. Kapitalizmin doğasında var bu. Kimin kime gücü yetiyorsa.
– Teori yapma bana.
– Yoo!.. Ben gerçeklerden bahsediyorum. Dünyayı sömürüyorlar. Bu sömürünün filozofları, diplomatları, politikacıları, şirketleri, patronları, yazarları, televizyonları, artistleri, bayılarak seyrettiğimiz filimleri, müziği, modası var.
Tabii merkezde bankalar var.
– Ben kendi küçük dünyamdan bahsediyorum. O zavallı ihtiyar müşterilerden.
– Onlar da Raskolnikov'un bir miktar kurbanı olacak. Neyse ki ortada cinayet yok.
– Raskolnikov ben miyim?
İğrenç bir espri ile minik bir kahkaha:
– Light Raskolnikov.

Light Raskolnikov, namı diğer içine kurt düşmüş Hüsnü olarak bardan çıkıyorum.
Oto Galeriye doğru gidiyorum.
Dadaş Bekçi bu gece ortalıkta gözükmüyor. Benim de kafam karışık. O sevgili otomobile dahi ancak şöyle bir göz atıyorum.

Nereye gidiyorsun Hüsnü?
Hadi otomobili aldın, ya sonra?
"Alıp başını gitmek" diyorlar. Dünyada gidilecek bir yer var mı, kaldı mı? Her yer ve herkes birbirine benziyor. Hep aynı şey, hep aynı şey. Çözüm: Ya unutmak, ya kaybolmak.
Boşluk.
Boşluk kavramının içini doldurmaya çabalayarak yürüyorum. Yağmur yağmış ve dinmiş. Serin hava iyi geliyor. İçimdeki kurdu öldürmeliyim. Yoksa çok kötü şeyler olacak.

Ve kötü bir şey oluyor.
Issız yolda, gecenin bir vakti, bir araba peyda oluyor.

Tam yanımdan geçerken kastı mahsus ile su birikintisine son sürat çarpıp beni sırılsıklam ediyor.
İçinde üç beş sarhoş. Çığlıklar, kahkahalar.
Bir an, kısa bir süre, peşlerinden bağırarak, küfrederek koşuyorum. Ve aniden sesimi kesip susuyorum. Olduğum yerde put gibi dikiliyorum. Aklıma seyrettiğim bir filim geliyor. Filimdeki oyuncu aynen benim yaşadığım sahneyi yaşıyor. Ve o taksinin peşi sıra koşarak haykırıyor. Derken taksi az ileride duruyor. İçinden elleri sopalı izbandut gibi adamlar iniyor. Herif adamları görünce yüz geri edip kaçmaya başlıyor.
O kaçıyor, ötekiler kovalıyor. Adam nefes nefese kendini bir evin bahçe duvarından içeri atıp ağaçların altına siniyor. Adamlar bir süre arandıktan sonra çekip gidiyorlar. O sırada evin köpeği oyuncuya saldırıyor. Köpeğin sesini duyan ev sahibi elinde çifte ile balkona çıkıyor. Köpek adamın pantolonuna yapışmış bırakmıyor. Balkondaki ihtiyar ev sahibi çifteyi ateşliyor. Neyse ki karavana. Oyuncu güç belâ köpekten kurtulup kendini yeniden caddeye atıyor.
Etrafta kimsecikler yok.
Pantolon yırtılmış, bacak kanıyor.

Beni ıslatan araba gitti, kayboldu.
Ben de gideyim artık.
Gariban Şahin'ime binip evime döneyim.
Yol boyu İris'in içime düşürdüğü kurt ile hesaplaşayım.

ARZU

Kabakları ince ince, halka halka kesiyorum. Hoşuma gidiyor, bıçak keskin, doğrama tahtası üzerinde değme aşçılara taş çıkartır gibi tak, tak, tak.
Bu sese bayılıyorum.
Aslında bunların makinaları var; kabak kesme makinası, patates soyma makinası vesaire. Almadım, almam da.
Bunun zevki elle yapılmasında, gözün görecek gönlün doyacak. Tak-tak senini duyacaksın.
Kabaktan sonra patates.
Onun ardından patlıcan gelecek.
Mutfaktan tatlı bir kızartma kokusu yükselecek, bir cızırtı duyulacak. Kızgın yağda kızaran sebzelerin dansı.
Bu dans müziğini duyan ve damak zevki olan herkes bir yerlerden yoğurt bulmaya çalışır.
Sarmısaklı yoğurt.
Yoğurt dahi kesmez bazılarını. Nane ister, dereotu ister.

Mutfağım. Benim güzel balkonum. Hayat antrenörüm. Koçum. Terapi salonum.

Kabaktan patatese geçerken gözüm camdan dışarı kayıyor. Kavak dalları. Dalların çatalında bir yuva. Yuvada bir bok kargası. Bilmeyenler için tarif edeyim. Karganın en irisi. Grili siyahlı. Gak gak... Bet sesli, sevimsiz. Sinsi, alçak, gözü kara, hırsız.

Karga karga gak dedi
Çık şu dala bak dedi
Çıktım baktım o dala
Bu karga ne budala

Eski Alfabe'de böyle bir şiir vardı. Kim yazmış acaba? Haltetmiş. Karga budala olur mu hiç? Hayvanların demeyeyim de kuşların en akıllısı. Bilimsel ispatı var. Karı-koca yuvalarını kuruyorlar. Biri bekliyor, öteki az sonra ağzında bir dal parçası ile, bir kuru ot salkımı ile geliyor. Bu defa öteki gidiyor. O gidince beriki getirdiği dal parçasını veya ot demetini usulünce yuvaya yerleştiriyor. Tedirgin, dikkatli.
Neden ikisi birden gitmiyor?
Çünkü boş yuvanın malzemesini ötekiler hemen yağmaya girişir. Bunların en sevdiği şey birbirlerinin malını çalmak, hatta uçarken ağzından almaktır. Bu uğurda bazen martılara bile saldırırlar. Biri bir taraftan, öteki öte taraftan martıyı sıkıştırır. Şaşıran martı ağzındakini bırakır. Nevale yere doğru düşerken o hantal, sevimsiz kuş, aynen ayıların cüsselerine rağmen şaşırtıcı sürati ve çevikliği gibi, hızla alçalır, yemi yere düşme-

den havada kapar.

Bu sebeple nöbetleşe çalışıyorlar.
Karga milletinde yuvayı dişi kuş yapar gibi bir kaide yok. Medenî kuşlar bunlar. Hayat müşterek ve hukuken eşitler.

Sen de bayağı karga uzmanı olmuşsun be Arzu, demeyin.
Ben bu mutfak penceresinden kimbilir kaç mevsim, kaç yıl onları izledim. Yumurtaların beyazlığını gördüm. Yavruların gagalarını açarak yem, yem diye çırpınışlarını.
Bizim ev de bir yuva. Lâkin karı ayrı, koca ayrı, çocuk ayrı telden çalıyor. Nasıl bir yuvaysa?
Benim ömrüm -yani mânalı olarak yaşadığım saatler- bu mutfakta geçti. TRT-4 sürekli açık. Alaturka musiki, türküler, karnıbahar, kıyma, maydanoz, tel şehriye, tereyağı, bir tutam tuz.
Saymakla bitmeyecek bir zenginlik. Bir atelye. Deneme-yanılma ile üretilen yeni yeni yemekler, pastalar, börekler. Fırından çıkan tepsinin buğusu, kokusu.

Yemeği pişirmeyi seviyorum ben, mideye indirmeyi değil. Kuş kadar yesem doyarım yani. Pişirdiğim yemekten iki lokma alsam kâfi.
İkram etmeyi seviyorum. Bu ikramın altında gizli bir gurur da olabilir. Takdir, beğenilme, şaşkınlık. "Aaa..

Nasıl yaptın bunu kız Arzu" dedikleri zaman duyduğum tatmin.

Eh, herkes bir ucundan hayata tutunmaya çalışıyor. Ben de mutfak kapısından girmişim.
Hüsnü'nün sevdiği yemekleri bilirim, itinayla pişiririm, her şeyi yemez, titizdir. Oğlan öyle değil. Dışarlarda abur-cubur yer-tıkınır; eve gelince sofraya oturmaz, ya da bir iki çimçimlenip kalkar, tokum ben zaten deyip çıldırtır adamı.
Yıllardır özene-bezene yaptığım yemeklerin evimde bir kıymet-i harbiyesi yoktur.
Adam bana "mutfak kedisi" diyor yahu!
Ben de komşulara yediriyorum, oh, hayrıma geçsin. Keki, kurabiyeyi daireye götürüyorum. Yani emekli olmadan önce. Emekli olduktan sonra büsbütün mutfağa kapandım.
Söylemesi ayıp profesörü oldum bu işin.
Mahzun bir profesör.
Çoğu akşam kurduğum sofraya yalnız oturuyorum. Radyoda o sıra nedense "Firak açmadadır sinede yare" veya "Beklerim her gün bu sahillerde" gibi şarkılar çıkıyor. Hüsnü kimbilir nerelerde zıkkımlanıyor; oğlan telefon edip "Beni bekleme anne, arkadaşlarla beraberiz" deyip kapatıyor.
Gün ağır ağır perdelerini indiriyor.
Sofraya kaskatı bir yalnızlık çörekleniyor.
Küçük, yetim bir kız gibi içimi çekiyorum.

Neyse ki Gülşen Abla var. Üst kat komşumuz. O da benim gibi yalnız. Tam anlatamadım. Benim kocam var, oğlum var ama yalnızım. Onun ne kocası ne çocuğu var.
Benimki sus-pus bir yalnızlık.
Onunki bağırıp-çağıran bir şey.
O öyle eve kapanıp kaderine küsenlerden değil. Bir kaç koca eskitmiş. Çeker kapıyı gider. Mekândan mekâna akar, kafayı bulur, çakırkeyf eve döner, vurur kafayı yatar. Kahkahanın bini bir paraya. Gam gitmiş, kasavet kalmamış.

Öyle sanır dışarıdan bakanlar.
Aslında yok birbirimizden farkımız.
O paralı, tahsilli, yol görmüş, yaşı geçmiş ama güzelliği yerinde. Bende bunların hiçbiri yok.
O bağıra-çağıra-küfrederek-gülerek-içerek yalnızlığın hakkından gelmeye çabalıyor; ben kabuğuna-mutfağına çekilerek.
Bu bakımdan dert ortağıyız.
Ya o bana iner, ya ben ona çıkarım. Laflarız.
Telefon çalıyor.
Kötüsü: İti an, sopayı hazır et.
İyisi: İyi adam lafının üzerine gelirmiş. Her neyse.
"Geliyorum Gülşen Abla" diyorum.
"Kızartmanın yoğurdunu döker dökmez ordayım."

Kızartmalar bir porselen kayık tabakta. Porseleni sevi-

yorum. Ama iyisi pahalı oluyor.
Yoğurdu gezdire gezdire döküyorum.
Üzerine nane yaprakları, iki çimdik dereotu.
Tamam.
Tablo gibi oldu.
Çıkayım artık.

– Kız yine neler yaptın böyle. Oooof, yeme de yanında yat. Ne bu böyle?
– Karışık kızartma Gülşen Abla, abartma.
– İyi iyi. Şimdi ben kolaları getireyim.

O votka-kolasını içecek, ben sade kola. Bir yandan yiyip bir yandan konuşacağız. Benim radyo gibi onun televizyonu her an açık. "İçeride bir ses olsun istiyorum, o kadar" diyor.
Bununla da kalmıyor, sürekli filim seyrediyor, sinema tutkunu. DVD'ler her yanı doldurmuş. Filmin birini çıkarıp ötekini takıyor. Bazılarını defalarca seyrediyor. Bıkmıyor anam, ben anlamıyorum yani. Be kadın çekirdek çıtlatıp filim seyredeceğine, kalk da şu dağınık evi topla biraz. "Boş ver" diyor, "Kadın geliyor, o yapar". Haftada bir geliyor kadın, elinin ucuyla yalap-şap toparlıyor gûya. Parayı alıp gidiyor. Bu okumuş-yazmışların hepsi mi böyle pasaklı, yoksa ben mi titizim. Anlamadım gitti.

Anlamadığım bir başka şey de şu: Her seferinde bana

aynı filmi izletmesi. "Yahu Gülşen Abla yeter artık, belki on defa gördük şu filmi, ben bıktım, bırak artık" diyorum, dinlemiyor. Bu filimle ilgili derin düşünceleri varmış; ben filmi tam kavrayabilirsem bana açılacakmış. Açıl anam açıl. Ezberledik her şeyi. Nedir yani bizim de bir tahsilimiz var kendimize göre, filim seyretmişliğimiz var. Neyin ne olduğunu çok şükür anlıyoruz, aklımız başımızda.

Hayır!
Kadın takmış bu filme.
Hadi kendisi izliyor, bana ne, isterse yüz kere seyretsin; ama anacım bana da izletiyor.
Metazori.
Sıkıysa itiraz et. Kıyameti koparıyor. Bir seferinde ağız dalaşına tutuştuk, bu yüzden aramız bozulsun istemiyorum. Şuracıkta iki kişiyiz. Öteki komşularla ilişkimiz yok. Birbirimize dayanmış gidiyoruz. Ötekiler Gülşen'i manyak, beni de manyağın yamağı ilan etmiş. Amaaan etsinler. Nerde inceliyorsa orda kırılsın. İşte ben böyle isyan bayrağını çekiyorum ya; ötekileri umursamıyorum ya, Gülşen Abla'nın beni sevmesi de buradan. "Hamurumuz aynı seninle" diyor bana.
Ne hamuru ya! Ne hamuru!
Ben bakıyorum bakıyorum pek de benzer bir yan bulamıyorum. Yalnızlık, işte tek ortak noktamız. Bizi biraraya getiren şey.

Neyse şu filimden bahsediyordum.
Filmin adı: Thelma and Louise.
Yönetmen: Ridley Scott.
Bakın ezberimdedir ha, atıyor falan sanmayın.
Susan Sarandon -o patlak gözlü karı- ile Geena Davis oynuyor.
Olaylar şöyle gelişiyor -Bu cümleyi Gülşen Abla'dan kaptım-:
Garsonluk yapan Louise erkek arkadaşı ile sorunlar yaşamaktadır. Thelma ise kocasıyla cebelleşir. Adam buna cehennem azabı yaşatıyor yani.
Thelma ayrıca ev kadınlığından sıkılmıştır. Bunlar hafta sonu tatillerini geçirmek üzere üstü açık bir Chevrolet'e atlayıp yola çıkarlar. Amaçları gündelik hayatın cenderesinden çıkıp biraz hava almak, biraz dinlenmektir. Yanlarına birkaç kıyafet, temel ihtiyaç malzemeleri ve belki lazım olur diye bir de silah alırlar. Eee, burası Amerika, ne olur, ne olmaz.
Başlangıçta ikisi de mutludur. Arkansas'ın ortalarında bir yere geldiklerinde belaya bulaşırlar. Öyle bir bela ki; iki kadını birbirine kenetler ve dönüşü olmayan bir maceraya sürükler.
Bir lokantada yer içer, çıkarlar. Park yerinde sarhoş bir maganda Thelma'ya tecavüze kalkışır. Sen misin bunu yapan; Louise silahını çektiği gibi herifi vurur. Polis peşlerine düşmüştür. Bunlar kaçar, polis kovalar.
Artık kural tanımaz hale gelmişlerdir.
Gülşen Abla diyor ki; kadınlar bu sınırı aşınca acaip

bir özgürlük sarhoşluğuna kapılıyor. Hiçbir şeyi iplemiyorlar. Öyle ki filmin sonunda arabayı gözlerini kırpmadan uçuruma sürüyorlar.
Gülşen Abla filim hakkında yazılanları da bulmuş. Bazılarını bana aktarıyor:
"Karınızla kaburga kemiğiniz arasında bir fark olduğunu öğrenin. Kaburganız sizi değil ama o kaburganızı kırabilir."
"Alkollü kadın savunmasız demek değildir. Arkasında ayık ve elinde 38'lik taşıyan bir arkadaşı varsa hiç değildir."
"Hele hele ayık ve elinde silah olan kadına asla fahişe demeyin."
Bu filim 1991 yılında vizyona girdiğinde Amerika'da büyük tartışmalara yol açmış. "Bir feminizm manifestosu" olarak yorumlanmış. Bazıları "Bu filim şiddete davetiye çıkarıyor. Kesinlikle faşist düşünce hakim" demişler.

Kızartmayı götürdük, sigaraları yaktık, filmi bir kez daha izledik.
Gülşen Abla:
– Ee, ne diyorsun, diye her zamanki soruyu sordu.
Ben de her zamanki cevabımı verdim:
– İki Amerikalı sarhoş karı. Bize ne.
– Öyle deme ama, haksızlığa uğruyorlar. Sırf kadın olduklarından.
– Bak Gülşen Abla, haksızlık her yanda var. Erkekler

de, çocuklar da haksızlığa uğruyor.
– Ya tecavüz?
– Ha!.. Bak orada sana katılıyorum. O maganda sana ya da bana o hakareti yapmaya kalksın, valla çeker vururum.
Gülşen Abla basıyor kahkahayı, dizime bir şaplak atıyor:
– Afferin kız Arzu. İşte böyle.

Sonra birden ciddileşiyor. Hiç görmediğim kadar ciddileşiyor. Sigarasını söndürüyor, bana dönüyor. Ben de bu ciddiyet üzerine toparlanıyorum. Bir şeyler diyecek, acaba ne diyecek?

– Bak Arzu. Bende Chevrolet yok ama iyi bir Honda var.
– Var abla.
– Atlayalım arabaya, çekip gidelim.
– Anlaşıldıı... Bana bu filmi neden ezberlettirdiğin şimdi anlaşıldı.
İşi şakaya vuruyorum:
– Cinayet işlemeyeceğiz ama.
O hiç de öyle değil, aynı ciddiyet içinde:
– Ben kararlıyım, seni de istiyorum. Projeyi yaptım bile.
– Ne projesi?
– Hafta sonu tatiline gitmiyoruz kızım. Hayatımızı değiştiriyoruz. Başka bir hayata; daha özgür, daha neşe-

li, daha tatlı bir hayata başlıyoruz.
Beni bir endişe sarıyor:
– Yapma abla ya! Hiç olur mu?
– Olur olur. Bal gibi hem de. Sana projeyi anlatayım şak diye evet diyeceksin. Kesin.
Toparlanıyor, bir sigara yakıyor, heyecandan yüzüne kan hücum ediyor. Makinalı tüfek gibi saymaya başlıyor.

– Benim bir arkadaşım var, Refik. Bodrum ile Marmaris arasında bir yerde yaşıyor. Aslında mimardır kendisi ama o da senin gibi yemek meraklısı. Tuttu oralarda bir lokanta açtı. Kendi mülkü. Etrafta başka yerleşim yok, denize sıfır. Az ileriden yol geçiyor. Arkası silme orman, yemyeşil. Bir küçük iskelesi var. Tam kır lokantası yani.
İlgisiz kalmayayım diye gûya konuşmaya iştirak ediyorum.
– Ee, sonra.
– Sonrası, bu Refik biraz uçtum akıllıdır. O civardan tarihi eserler, etnografik objeler, halı, kilim, ahşap falan toplamaya başladı, işi antikacılığa vurdu.
– Kendisi şimdi nerede?
– Orda yine. Yukarda yol üstünde villası var. Alt katını antika dükkânı yaptı, orada oturuyor.
– Evli mi?
Acı bir tebessüm ile sigarasını küllüğe bastırıyor, peşine bir tane daha yakıyor.

– Zilli bir karısı vardı. Güzeller güzeli. Hani orta malı bir laf var ya "Güzeller aptal olur" diye. Dört dörtlük Refik'i terkedip bir hırbo reklâmcıya kaçtı.
– Yaş farkı vardır aralarında.
– Aferin kız. Tam dediğin gibi. Her neyse. Şimdi o lokanta oracıkta kapalı duruyor. İçi dayalı-döşeli tam teçhizat öylece bekliyor.
– Anladım.
– Anlarsın tabi canikom. İşin ucu aşçılığa çıkıyor. Şimdi düşünebiliyor musun, orayı alıyoruz, elden geçiriyoruz, bir iki eleman ayarlıyoruz. Senin sihirli ellerin mutfakta dolaşıyor. Geniş balkonda mis gibi masalar denize karşı. Valla tek sezonda meşhur olursun. Ben kasada durur, hesap işlerine bakarım. Lokantanın bitişiğinde bir daire var, orada kalırız.
Oooh, mis gibi hava, kekik kokulu. Önünde deniz. İster balık tut, ister yüz. Trafik yok, gürültü yok, tabiatla başbaşa.
Çok mu sıkıldık ıssızlıktan. Atlarız arabaya bir gün Bodrum, ertesi gün Marmaris, kurtlarımızı döker geliriz. Refik bize göz-kulak olur. Ha! Ne dersin?

Bu son cümleyi "lütfen kabul et, n'olur beni kırma" tonunda söylemişti.

İçimi çektim. Kalktım. Pencereye gittim. Dışarıya baktım. Hüsnü n'olacak, oğlan ne yapacak? Hadi onları geçtik ben ne yapacağım? Alışkın değilim böyle şeyle-

re. Özgürlük falan.
Zor, çok zor.
Sokaktan kâğıt toplayan bir kadın geçiyor. Sırtında koca bir çuval.
Ne yapmalı?
İçimin içinde bir kuş, "uç be Arzu, bir kez olsun uç" diye ötüyor. Kes sesini diyorum ona.
Sonra aniden dönüp:
– Hüsnü'ye bir şans daha verelim. Ondan sonrası Allah kerim.
"Yaşşa kız" diyor Gülşen, ellerini oğuşturuyor. Neşelendi. Neredeyse kalkıp oynayacak. Votka şişesini kaptığı gibi dikiyor, uzuun bir yudum alıyor. Sonra tak diye vuruyor sehpaya. "İşte bu kadar."

O gün orada gidip saçlarımı kızıla boyatmaya karar veriyoruz.
Hüsnü Bey farkedip yüzüme bakarsa aramız düzelecek, proje rafa kalkacak.
Yok eğer farketmezse.
Eh, kendi bilir. Ok yaydan çıkar o zaman. Ben bu feminist filmi boşuna mı seyrettim.
Gülşen Abla "Hem feminist, hem nihilist, amma asla faşist değil" diyor. Ben anlamıyorum, neyse ne. Sonunda çekip gideceğiz işte.
Bu "çekip gitme" üzerine Gülşen Abla'da çok laf var. Bir kaç kere çekip gitmiş çünkü.

Bulunduğun yere, hayata, artık tahammül edemeyip başka bir diyara göç etmek, orada yepyeni bir hayat kurmak kolay değil. Çokları buna "kaçış" diyor. Doğru kaçış. Ama yiğitliğin onda dokuzu zaten kaçmak değil midir?

Ben ekliyorum: Biri de hiç görünmemek.

Gülüyor: O mümkün değil şekerim, diyor.

Ancak entelektüellerin çoğu bu tutkuya meyillidir. Sonu sonu bir modaya dönüştürdüler. Bir zamanlar "mavi yolculuk" diye bir şey vardı. Adamın az, tabiatın bol olduğu zamanlar. Bizim gibi, yani benim gibi tuzu kuru olanlar bir tekneye atlayıp kafayı çeke, çeke İstanbul'dan Bodrum'a kadar gidiyorlardı. Sonraları bir kısmı Bodrum'da da yer edindi. Kafaları karıştıkça, içleri sıkıldıkça atlayıp gidiyorlardı. Zamanla bu bir rüzgâr yarattı. "Alıp başını gidenler" ötekiler üzerinde hayranlık uyandırdı.

Oralarda, köylerde eski Rum evlerinden birini alıp onarıyor, konuklarını ağırlıyor, doğa ile başbaşa kalmanın yüceliği üzerine konuşuyorlardı. Bohem bir girişim kısacası.

Ben anlamıyorum ama zararı yok, Gülşen Abla tatlı tatlı anlatıyor. Sonra yaygınlaştı bu yolculuk. "Altına hücum" gibi bir şeye dönüştü. Yata, tekneye parası yetenler yola düştü. Köy evleri, araziler, ıssız koylar ateş pahası oldu. Kooperatifler, yazlıklar, her yan beton yığınlarıyla kaplandı. Zamanla buradaki konfor oraya taşındı. Oralar da kalabalık hale geldi. "Alıp başını git-

mek" moda olunca, bunu başkalarına da "göstermek" gerekiyordu. Göcek'in keşfedildiği zamanlar yani. "Alıp başınızı gittiğinizi" birilerine gösterebilir, uzun uzun anlatabilirdiniz. Güneye inmek falan. Derken, derken bütün o kıyı kasabaları, o güzelim koylar, köyler yaz günleri iğne atsan yere düşmez hale geldi. Turizm yerlisiyle, yabancısıyla, bâkir olan ne varsa hepsinin ırzına geçmişti yani.

Ben "ırza geçmek" dahil yine olup-biteni kavrayamıyordum ama Gülşen Abla karşısında biri varken konuşur böyle. Aslında kendi kendine konuşuyor, lâkin konuşmanın devamı için arada bir karşı taraftan "Ha, hı..." gibi sesler gelmeli.

Sonunda sakinleşti, sadede geldi. "Arzucum" dedi; "Bizim bu gidişimizin modayla, güneye inmekle, alıp başını gitmekle falan alâkası yok. Biz oraya gitmeye mecburuz, hatta mahkumuz. Burada geçirdiğimiz her gün hem boş, hem sıkıcı, hem ızdırap kaynağı, değil mi?" "Öyle abla" diyorum içimi çekerek.

"Ha o zaman işte gidiyoruz demektir. Gideceğiz ve orada bir iş kuracağız. Gönül eğlendirmek değil bizimkisi, yaşadığımız hayata bir mâna katmak. Kendimizle barışmak. Üretken olmak. İşte falan, filan. Tamam mı?" "Tamam abla" demişim. Sesimde tam bir teslimiyet.

Gülşen Abla'nın içinde yüzdüğünü sandığı, oysa esasen akıntısına kapıldığı, kimbilir nerelere doğru giden o koca nehire ben de usulca kendimi bırakıverdim.

Giderken Hüsnü'ye de Özgür'e de haber vermedim. Konuşmak mutlaka tartışma yaratacaktı. Bu tartışmaya ne niyetim ne de gücüm vardı.
Sade bir mektup yazdım. O kadar.

Hüsnücüm,
Bu mektubu okuyunca şaşıracaksın.
Benim gibi uysal bir kadından Gülşen Abla'nın tabiri ile böylesine "radikal" bir eylem beklenmezdi tabi. Lütfen bu gidişimi "Gülşen bunun aklını çelmiş" falan diye değerlendirme. Beni etkiledi, doğru. Ama sen de onunla veya onun gibi biriyle arkadaş olsa idin, valla seni de etkilerdi. Ha, şunu da ilave edeyim: Bilirsin o kadar saf, her söze kanacak biri değilim. Aklım var, yaşım var, tecrübem var. Gülşen'in bu gidişte bir planı varsa, elbette benim de var. İşte bu ikisi kesişiverdi.
Bodrum ile Marmaris arasında bir yerde, bir arkadaşının lokantası varmış. Lokanta şu anda kapalıymış. Adam bize orayı verecek. Zaten çok zenginmiş, kira falan istemiyor. Lokantanın bitişiğinde bir daire var, orada kalacağız. İşletme sermayesini Gülşen koyacak, benim beş kuruş vermeye niyetim yok.
Bilirsin yemek yapmayı severim ve de iyi yemek yaparım. Bu iş, baktım tam bana göre.
Birlikteyiz, nikâhlıyız, lâkin yıllardır birbirimizden kopuk yaşadığımızı kabul et. Sen kendi hayatını yaşıyorsun, oğlan zaten neredeyse eve uğramıyor. Ben burada dört duvar arasında eriyip gidiyorum. Şu işe gireyim dedim. Hayatıma senin

tabirin ile bir "anlam" katayım.
Bilmem ki yanlış mıdır?
Bu satırları okuduğunda "kadın haklı" diyeceğini umarım.
İşler yolunda giderse planım şudur:
Bakarsın Allah nasip eder para kazanırız. Bu para ile benim emekli ikramiyesini birleştirirsem dönüp bir daire almak niyetindeyim.
Bu da beni heyecanlandırıyor.
Sen bekâr hayatına alışkınsın, kendine bakarsın. Ev için onbeşte, haftada bir kadın ayarla, gelip evi temizlesin. Oğlan başına buyruk ama fazla becerikli değil, onu yalnız komayacağını biliyorum. Eğer dediğim gibi işler yolunda giderse ona ara sıra para gönderirim. Bunu söyle moral olur.
Evi havalandırmayı unutmayın, suları açık bırakmayın, yemek artığı falan kalmasın. Gerçi senin titizliğini bilirim, bunları benden iyi yaparsın. Aklım arkada kalmayacak, benden iyi ütü yaptığını biliyorum.
Beni Gülşen'le karıştırma, bu gidişim sizleri terketmek mânasına gelmiyor. Tamamen işle ilgili. Gülşen havai bir kadın, maceraperest, gözü kara. Ben en nihayetinde bir ev kadınıyım ve ne olursa olsun evime, aileme, sizlere bağlıyım. Yanlış bir şey yapmayacağımı bilirsin. Ben sana güvenirim, sen de bana güven.
Keşke böyle bir ayrılık olmasaydı. Samimi olarak söylüyorum keşke olmasaydı.
Ama çok iyi biliyorsun ki birlikte tuttuğumuz bardak elimizden kaydı ve kırıldı. Parçaları biraraya getirip yapıştırmak mümkün değil. Yeni bir bardak almak lâzım. Ama sen ne

bardağı, ne kırılmayı, ne yapıştırmayı, ne de yeniden başlamayı düşünmedin, umursamadın.
Kimbilir kaç senedir bir koca hayaleti ile birlikte yaşıyorum. Zararsız bir hayalet ama aynı zamanda yararsız. Yine de hiçbir zaman boşanmayı falan düşünmedim. Bu benim hayatım deyip mutfağıma sığındım.
Şimdi bir kapı açıldı bana.
Bu kapıdan çıkıp gidiyorum.
Ama inşallah döneceğim. Döndüğümde çarşafları, havluları, tabakları tertemiz, bıraktığım gibi bulacağıma inanıyorum. Seni de, oğlanı da aynen bıraktığım gibi bulacağıma inanıyorum.
Umarım beni yanıltmazsınız.
Döndüğümde hayatımızı yine aynen devam ettirebiliriz. Ben buna razıyım.
Bilmem sen de razı olur musun?
Oradan oğlana telefon edip adresi bildireceğim. Sana açmaya bir süre cesaret edemem sanıyorum.
Durum budur.
Özgür'e olduğu gibi anlat.
İkinizi de Allah'a emanet ediyorum.

Yolculuk çok güzel geçti.
Haziranın ortaları, her yan yemyeşil. Hava berrak, gökte şakır, şakır bir güneş. Biraz tedirginim tabi. Ne de olsa ilk kez evimden böylesine ayrılıyorum. Zaten fazla bir gezmişliğim de yok benim. Evliliğimizin ilk yıllarında bir kez Ankara'ya gitmiştik. O da Hüsnü'nün tayin işi ile ilgiliydi. Sonra bir de Samsun'a gittik, amcamlara. Amcam sağdı o zaman.

Gülşen neşeden uçuyor.
Honda'yı da uçuruyor.
İçim havalanıyor, iki de bir "Aman Abla yavaş, paşaya kelle götürmüyoruz" diye yalvarıyorum ya, nafile. Şarkılar söylüyor, çığlıklar atıyor, tarlalarda çalışanlara el sallıyor. Bir yerde durup çiğ börek yedik, ayran içtik.
Hemen oracıkta Özgür'ü aramak geçti içimden. Bu mevsimde İstanbul'un havasına güven olmaz. İnce giyer üşütür valla.

Neyse ki polis falan kesmedi önümüzü. Bu ne hız diye.

Radara da yakalanmadık. Gülşen hatalı sollama yapan bir arabaya sövüp saydı. Birden aklıma o filim geldi. Ya adamlar ardımıza düşse idi, bizi bir yerlerde sıkıştırsa idi. İnip ağız dalaşına girseydik. Adamlar bizi böyle iki yalnız kadın görüp niyetlerini bozsalardı. Gülşen çantasını açıp o küçük tabancası ile heriflere kurşun yağdırsaydı. Evden ayrılırken gösterdi silahı. Hani ne olur ne olmaz diye yanına alıyormuş. Çarpık çarpık güldü sonra. Ben anladım. Aman Abla inşallah lâzım olmaz dedim.
Gülşen bu, insan korkuyor.

Refik Bey'in villasının önünde durduk.
Adam bizi gülerek karşıladı.
Dazlak başlı, kırmızı yanaklı, gözlüklü, tonton bir adam. Üzerinde bir kot, bir tişört; ayağında terlikler. Yanında iri bir köpek, Kangal galiba. "Korkmayın bir şey yapmaz" dedi köpeğin başını okşayarak.
Gülşen'le sarılıp, koklaştılar. Gül diyor ona, kırk yıllık ahbap; ahbaptan ileri akraba sanki. Gülşen beni tanıştırdı. "Arzu" dedi; "Yemek profesörü, süper gurme". Adam bana da sarılacak sandım, uzaktan elimi uzattım. Aynı sıcak gülümseme ile "Memnun oldum" dedi. İkimizin de elini bırakmadı. Öyle ortamıza girdi, çiçek tarhları arasından geçip dükkâna gittik.

Refik Bey'in villası harika. Yüzme havuzu falan, her yan çiçek. Arkada koca bir bahçesi var. Her tür meyve-

sebzeyi organik tarım yaparak yetiştiriyormuş. Bunu duyunca sevindim. Lokantanın sebzesini buradan alır, öteki dükkânlara fark atarız.

Adam sanki içimi okudu. Sebzeyi-meyveyi düşünmeyin dedi, bende çok. Hatta hayvan dahi besliyormuş; isteyen inek sütü içer, isteyen koyun dedi. Kadın-erkek epeyce çalışanı var. Dükkân kocaman. Silme dolu. Bulgur taşından kara sabana kadar ne ararsan var. Altın, gümüş, yakut, kehribar her tür süs eşyası, mücevher; seramikler, çiniler, eskisi yenisi, antikası, halılar, kilimler, heybeler, seccadeler, yazmalar, eski elbiseler. Saymakla bitmez. Dükkânda bu mânada yok yok.
Biz girdiğimizde tezgâhtarlar bir turist grubunu ağırlıyorlardı.
Ortada fıskiyeli mermer havuz, kenarında şark usulü sedirler. Kahve, nargile. Turistler bir yandan kahve içiyor, öte yandan önlerine serilen halılara, kilimlere göz atıyorlar.

Ahşap merdiveni tırmanıp çekme kata çıktık.
Cepkenli, şalvarlı hanım hanımcık bir kız geldi, "Ne emredersiniz efendim" dedi. Refik Bey ayran ve limonata istedi. Gülşen kola diye tutturdu. Refik kolaya karşı. Anladım derdini çırpınma, diyerek bir dolap açtı, votka şişesini, billur kadehleri çıkardı. Limonata ile daha iyi gider, dedi. Üçüncü kadehi dolduracakken "Ben almayayım efendim, kullanmıyorum" dedim.

Şaşkın, önce bana baktı, sonra Gülşen'e. Gülşen "Evet, evet, o kullanmaz" dedi.
Ben ömrümde bu kadar güzel ayran içmemiştim. Halis koyun sütündendir, yayık ayranı, diye tafsilata girişti Refik Bey. Bir de hayvana ne yedirdiğinize bağlı. Etin de, sütün de lezzeti böyle belirlenir.
Ekolojiye merak sarmış. Otla, kökle uğraşıyormuş. Arkasındaki camlı dolapta kavanozlar. Saydı ha, saydı. Hangisi hangi hastalığa şifa imiş. "İnanmazsın Gül, artık eczaneden ilaç almıyorum" dedi. Gülşen arkasına bir yastık alıp ayakkabılarını çıkararak halı döşeli geniş sedire yayıldı. Limonatalı votka kadehini sonuna kadar içti.
– Oh be, dedi. Dünya varmış.
Sonra bana döndü:
– Refik bu işte. Bu adamın yanında insanın ömrü uzar yahu.
Refik Bey'le bakıştık.
Hoş beşten sonra şalvarlı kız yine "Bir emriniz var mı" diye bitiverdi.
Refik:
– Kızım hanımları dairelerine çıkar.
Döndü bize:
– Şöyle bir duş alın, yorgunsunuz, ferahlayın, hatta vurup kafayı yatın. Akşama bir sofra donatırız. Bugün böyle geçsin. Sabaha iner dükkâna bakarız, dedi.

Ben o gece Özgür'ü aradım. Oğlan umduğumdan piş-

kin çıktı "Helal sana be anne" dedi. "Bizi merak etme. Babam hayırlısı dedi, ben de öyle diyorum. Hani işin ucunda para var ya. Bak bekliyorum. Acaip işler çevireceğiz ama, hani anlarsın işte. Biraz koltuk çıkmak lâzım" diye dil dökmeye durdu. Gözlerim buğulandı, sesim çatal çıkmaya başladı, dişimi sıkıp dayandım. Kendinize iyi bakın dedim.
Bu çocukta ruh yok, Hüsnü'de zaten yok, galiba bende de yok.
Bu ne biçim ayrılık yahu.
İçinde bir damla gözyaşı yok.

O gece sağa döndüm, sola döndüm, bir türlü uyuyamadım. Bir iş ettik ama; iyi mi ettik, kötü mü?
Yıllar sonra yabancı bir yatakta yatıyorum. Yerimi yadırgadım. Odanın kokusunu, gecenin seslerini, tavanı, pencereyi yadırgadım. Benim gibi ev kuşları yuvadan ayrılınca demek ki böyle olurmuş. Gurbet gibi bir şey, artık adını koyamadığımız eski bir yara.

Gülşen koca şişeyi bitirdi ya, yatağa düşer düşmez uyudu. Meğerse horluyormuş. Hiç tahammül edemem yani. Bununla ne yapacağım ben. En iyisi odaları ayırmak. Vakti gelince söylerim.

Uyku tutmayınca eski günlere dönerim ben. Tâ çocuk yaşlarıma. En güzel, en mutlu anları hatırlarım. Ayrıntılar üzerinde dururum. Sonra mektep yılları, arkadaş-

lar, dersler, hocalar. O tatlı mahallemiz, o güzel komşular. Bunlar beni sıcak bir battaniye gibi sarar, etrafa lavanta kokusu yayılır. Gözlerim ağır ağır kapanır.

Sabah lokantayı görmeye gittik.
Gerçekten harika bir yer, denize sıfır.
Etrafını beton direk ve tel örgü ile çevirmişler; çevrilen arazi bayağı büyük. Ancak öyle çıplak beton, çıplak tel bırakılmamış; hemen dibine sarmaşık dikilmiş. Sarmaşıklar zamanla direkleri ve telleri sarmış, olmuş sana sarmaşıktan yemyeşil bir duvar.
Tabii çok iyi olmuş, malikane duvarı gibi.

Ana yoldan bir yan yola sapılıp denize doğru iniliyor. Sapakta koca bir tabela "Lokanta Çilek".. Solmuş şimdi, eğilip-bükülmüş. Bunu düzelteceğiz.
Ne demek düzelteceğiz.
Önce lokantamıza yeni bir isim bulacağız kızım. Sonra da tabelayı değiştiririz. Benim aklımda "Hanımeli" var. Ta Gülşen'den bu lokanta lafını ilk duyduğum anda içime düştü.
Biraz eski, kullanılmış, alaturka. E, öyle olmalı ama. Bir kere biz iki hanımız, yemekler hanım elinden çıkacak, bu bir. İkincisi elbette ki alaturka olacak, netice itibarıyla tencere yemekleri sunacağız. Bu taraflarda

böyle lokanta pek bulunmaz, damak tadı olanlara.

Mis gibi deniz havası, sabah serinliği, kuş cıvıltıları. Ohh... İnsana bir zindelik geliyor; sanki ciğerlerin genişliyor.
Bahçe bakımsız. Kimbilir ne zamandan beri el değmedi. Her yanı yabani ot bürümüş. Dizaynı çok hoş ama. Denizde küçük bir ahşap iskele, iskeleye bağlı kayık. Kayıkta "Çilek" yazıyor. Refik Bey'e "Nedir bu çilek merakı?" diye soruyorum. "Çok severim" diyor, "rengini, biçimini, kokusunu, reçelini, şurubunu. Hafif, uçarı bir meyvedir. Çocuksu bir yanı var".
Evet öyle. Bu adamın da çocuksu bir yanı var. Altmışına dayanmış tonton bir çocuk. Baksana onca varlık sahibi iken bir yat, bir tekne, hiç olmazsa motorlu bir kayık almamış; iskeleye eski kürekli bir kayık bağlamış, balığa onunla çıkıyormuş.
Refik Bey'in parayı hem önemseyen, hem önemsemeyen bir yapısı var. Garip. "Yeri bilir" diyor. Alışverişte titiz imiş. E, insan neden ticaret yapar, kazanmak için değil mi? O zaman hesabını bileceksin. Ucuza alıp pahalıya satacaksın.
Yaşamaya gelince.
Ha, bak, orada mütevazı olanı severim.
Bir tişört, bir pantolon.

İskeleden lokanta kapısına kadar renkli çakıl taşları ile işlenmiş bir yol var. İki yanı çiçek tarhları, ama çiçek

yok şimdilik. Havuz falan yapmamış. Denizin yanında havuza ne lüzum var, diyor. Sağa sola o yapay şelâlelerden kondurmamış. Aman ne bayağılık, nasıl tahammül ediyorlar böyle şeylere, zevksizlik, düpedüz kıroluk yani, diyor. Leylaklar var, bir kısmı kurumuş. Karadut, mavi çam, yola doğru yükselen kısımlarda sesi ve tozu kessin diye mazılar yükseliyor.
Yüz metreye yakın bir plajı var. Aslı çakıl bir kıyı. Kum getirip dökmüş. Ama deniz kumu yiyor, diyor. Her yıl yenilenmesi gerekiyormuş. Gülşen ne lüzumu var diye itiraz etti. Burası plaj değil anam, lokanta. Çok isteyen olursa gölgelikler altına ahşap, ne diyorlar adına, amaan, işte güneşlenmek için uzanırsın ya, onlardan atarız. Canı çeken mayosunu giyer, denize girer. Eh denizden gölgeliğe gelinceye kadar çakılları çiğneyecek. Bir kahkaha patlatıyor. Çiğnesin hasbam, her şeyin bir bedeli var.

Zaten burası tipik bir plaj değil. Deniz kıyıdan on metre sonra aniden derinleşiyor. Yüzme bilmeyen için, çocuklar için tehlikeli.

Refik Bey çocukları da düşünmüş. Lokantanın az ilerisinde onlar için bir oyun parkı kurmuş; salıncaklar, kum havuzu falan. Daha ilerisi zeytinlik. Zeytinler arasında şeftali fidanları var. Denizden çıkanlar dalından koparıp yesin diye düşünmüş.
Yoldan yukarısı sarı çam ormanı. Bir patika tepeye

doğru dolana dolana tırmanıyor. Tam yürüyüş yolu. Hele akşamları, o tepeye tırmanıp gün batımını seyretmek çok hoş oluyormuş. Tepenin ardında bir köy var diyor Refik Bey. Köylülerle içli dışlı. Çiftliğinde onlar çalışıyor. Lokantasında da onlar varmış. Bir şef garsonu varmış ki, onu çok övdü. Haber salsam hemen gelir diyor. Ayrıca burada çalışan bir takımı varmış çocuğun; üç komi, üç garson. Çalışkan, ahlâklı, düzgün biriymiş. İyi be, anahtar teslimi lokanta alıyoruz; çalışanlarıyla birlikte. Ben bulaşıkçıları, aşçı yamaklarını da ayarlarım hiç merak etmeyin diyor.
Yahu ne şeker adam be.
Babası oğluna yapmaz bu güzelliği yani. Yoksa bütün bunlara sebep Gülşen mi diye içime bir kurt düşüyor. Her ikisini de yan gözle dikizliyorum. Hayır. Hiç bir emare yok. Adam benle konuşuyor, Gülşen zaten köpekle ahbap oldu. Spor giymiş, o tarafa, bu tarafa koşuyor; denize taş atıyor. Bir yaban çiçeği bulup koparıyor.

Lokantanın önü balkon. Taraça yani. Sıcağa, susuzluğa dayanıklı, azgın, portakal rengi çiçekler açan bir cins sarmaşık her yanı kaplamış. Taraçanın çatısından salkım salkım sarkıyor. Bunları budamalı.

İskeleden ve girişten gelip lokantaya ulaşan çakıl döşeli şirin yollar balkona varıyor. Binanın bodrum katı az yüksek tutulmuş. Rutubeti önlesin diye. Bu sebeple

balkona dört ahşap basamak ile çıkılıyor.
Geniş, bayağı geniş.
Şöyle bir hesap ettim, göz kararı. Dört masa bir yana, dört masa öte yana sekiz masa alır. Adam sanki benim hesabımdan haberli gibi düşüncemi tamamlıyor: "Kalabalık buraya sığmaz ise yedek masalar var, geceleri bahçeye atardık. Sekiz on masa. Ama tabi önce bu bahçeyi elden geçireceğiz. Yıllardır bakımı yapılmadı."

Kapıyı açıyor Refik Bey.
Giriyoruz.
Geniş, ferah bir mekân. Duvarlar ahşap. Duvarlarda ne balıkçı ağı, ne tablo, ne süs. Tamamen çıplak. Ölçülü bir dekorasyon. Masaları, sandalyeleri üst üste düzgün bir biçimde yerleştirmişler.
İçerisi toz, zeytinyağı, biraz da kekik kokuyor.
Bu kekik kokusu her yanda var. Tepeden inen rüzgârla geliyormuş. Refik Bey: "Buranın esintisi hiç kesilmez diyor. Gündüz dağdan denize, gece denizden dağa."
Müşteriler mutfağı, yemekleri görebiliyor. Ancak ocaklar, fırınlar arkada. İyi bir havalandırma yaptık diyor Refik Bey. Balık kokusu dahi salona ulaşmıyormuş.

Bir iki dolap açtım. Tabaklara falan baktım. Özel yaptırılmış, beyaz porselenler çok kaliteli. Üzerlerinde minik çilek desenleri var. Çatal bıçak da öyle. Zevkli biri

seçmiş. Gülşen bir masa örtüsü açıyor. Kar gibi, temiz, beyaz. Onların da üzerinde minyatür çilekler var. Gülşen:

– Bunları hiç değiştirmeyelim. Çok güzel, değil mi Arzu, diyor.

– Evet, aynı fikirdeyim.

Refik Bey:

– Ama lokantaya yeni bir isim vermemiz lâzım, artık Çilek olmaz, diyor.

Gülşen'in alnı kırışıyor:

– Doğru.

Ben atılıyorum:

– Efendim Gülşen ilk teklifi yaptığında benim içime Hanımeli adı düşmüştü, bilmem ne dersiniz?

Küçük bir sessizlik. Sonra Refik Bey:

– Harika, tam size göre.

Gülşen müteredditi:

– Ama çok sıradan. Hem alaturka.

Benden önce Refik Bey cevaplıyor:

– Daha iyi ya. Bu civarda her şey, ama her şey alafranga olma çabasında. Yapmacık, sahte. Burada bir sahihlik olacak. Bence cuk oturdu.

Mecburen izahat veriyorum:

– Tencere yemekleri yazalım altına, artı balık.

Refik Bey el çırpıyor:

– Yaşşa Arzu (Gördünüz mü hemen senli-benli oldu. Sıcak adam, sıcak).

Onun da altına "Lokantamızda organik tarım ürünleri

kullanılmaktadır" yazarız.
Gülşen'in gözleri parlıyor.
– Aa, bak bu güzel işte. Şimdi tablo tamamlandı. Mânalı bir durum oldu yani. Bu organik ürünler çok moda. Hem fiyatları da ona göre ayarlarız. Nasılsa her yerde bulunmuyor. Di mi Arzu?
– Elbette.
Mutfaktan bir kapıyla kalacağımız daireye geçiliyor. Dairenin ayrıca bahçeye açılan bir kapısı daha var. Bir küçük salon, iki oda, banyo, tuvalet. Hem de dayalı döşeli. "Harika" diyorum içimden. Ayrı odalarda kalacağız, horlama meselesinden yırttık. Daireyi dolaşıp yeniden lokantaya dönüyoruz.
Refik Bey ikimizin de elinden tutarak dışarı çıkarıyor. Çıkarken:
– Çocuklar teoriyi tamamladık, şimdi sıra pratikte. Bahçe tanzimi, çimen çiçek ekimi, temizlik, tamirat, ocakların, âletlerin elden geçirilmesi, eksiklerin tamamlanması, personel meselesi.....
Geldiğimiz yoldan ağır ağır geri dönüyoruz. Refik Bey işten anlar bir adam olarak her ayrıntıyı, aklımıza takılan her meseleyi halleden bir tutumla anlatıyor, anlatıyor.

Bahçe kapısından çıkıyoruz.
Refik Bey ellerimizi bırakıyor.
– Eveeet, diyor. Şimdi gelelim zurnanın zırt dediği yere.

Gülşen'le birbirimize bakıyoruz. O devam ediyor.
– Bütün bunlar ve işletme için bir sermaye lazım, değil mi hanımlar.
Gülşen gülüyor. Bir kolunu adamın beline doluyor, yeniden yola koyuluyoruz:
– O iş tamam Refik. Biz buraya boş gelmedik. Para bir yana bize gösterdiğin bu kadar iyiliğin altından nasıl kalkacağız, ben asıl onu düşünüyorum.
Para işi tamam olunca Refik Bey'in pembe-beyaz ton-ton yüzünde ancak çok dikkat ederseniz görebileceğiniz bir rahatlama seziliyor.
Ben sezdim yani, neyse.
Adam neşeleniyor, daha doğrusu zaten neşeli de bunun katsayısını artırıyor.
– Siz bana bir hafta müsade edin kızlar, bir hafta. Bu arada gezin, tozun, Bodrum'a falan gidin. Elinizin hamuru ile işime karışmayın. Ben çalışırken ayağımın altında dolaşılsın istemem.
Bir hafta sonra eşe-dosta haber salar, güzel bir açılış yaparız. Gerisi size kalmış.
Bizde ses yok. Ne diyelim, kocaman bir teşekkürden başka. Bizden ses çıkmayınca Refik Bey kaldığı yerden devam ediyor:
– İyi vakit geçireceğiz kızlar, keyifli günler bizi bekliyor, hadi hazır olun. Sabah koşularınızı yapın, süt için, meyve yiyin, denize girin, enerji depolayın. Göreyim sizi. Zımba gibi bir takımla maça çıkalım. Şu Hanımeli'ni yedi düvele tanıtalım. Unutmayın ben bir antika-

cıyım, halı kilim satarım. Bütün turizm işletmeleri, şirketleri beni, burayı tanır. Müşterilerimizin yarıdan fazlası turist olacak, kazık atmak serbest.
Ben şaşkın:
– O nasıl söz Refik Bey, diyorum.
Gülşen'le ikisi basıyorlar kahkahayı.
Adam:
– Şaka, şaka, diyor.

O hafta gerçekten keyfimize baktık.
Baktık diyorum ama, bir yandan da ne yapacağız, ne edeceğiz onu düşünüyorum. Evet yemek yapmayı bilirim lâkin üç kişiye, beş kişiye. Hadi özel bir gün oldu, on kişiye onbeş kişiye.
Seksen-yüz kişiye nasıl yemek yaparım ben?
Endişeliyim, bayağı endişeliyim...
Bunu Refik Bey'e anlatmalı. O, bir yolunu bulur. Belki bir süre tecrübeli bir aşçı ile çalışırız. Ben ölçüleri, malzeme miktarlarını, o göz korkutan koca tencereleri, tavaları öğrenirim.
Bir işe giriyoruz yani, değil mi, bir sorumluluk alıyoruz. Hop demeden hoplanılmaz.

Gülşen'in umurunda değil.
O zaten kasada duracak, mutfakta olup-bitenden ne haberi olacak.
Bunun gibi kadınlar bize benzemiyor. Kendi hayatlarını yaşamaya bakıyorlar. Herhalde o sebepten koca kahrı çekemiyor, çocuk sahibi olamıyorlar.
Aile nedir? Bir sorumluluk işte. Her şey kadının tutu-

muna bağlı. Yükü kadın çekiyor. Allah kadını daha sabırlı, daha dayanıklı yaratmış. Erkek zoru gördü mü sıvışıyor. Hayvan belgesellerinde bile böyle. Nedir o arslanların hali. Erkek koca gövdesiyle, yelesiyle şişinip duruyor. Sağa sola kükreyip hava atıyor. Dişisini dölledikten sonra işi bitiyor hayvanın. Sırt üstü yatıp uyuyor bütün gün. Dişi çocukları doğuracak, besleyip büyütecek. Üstelik avlanma yükü de onun üzerinde. Bakıyorum dişiler biraraya gelip organize oluyorlar. Avı birlikte yakalıyorlar. Erkek yan gözle izliyor olupbitenleri. Av tamamlanınca hazret gerine gerine yerinden kalkıyor, sallana sallana sofranın başına gidiyor. Mübarek sanki padişah geliyor; herkes kenara çekiliyor. Bu şerefsiz tek başına yumuluyor ete. Pis nefsini körlettikten sonra diğerlerine sıra geliyor.

Gülşen de bana asılıp duruyor. Hadi Bodrum'a gidelim, hadi Marmaris'e gidelim. Yahu ben alışkın değilim, sevmiyorum, zorla mı?
Zorla, diyor ayol. Seni bu kafesten çıkaracağım diyor. Hangi kafes ise. Neyse kırmayayım bari dedim. DirenSem küsecek biliyorum.

Biz bir akşam taktık takıştırdık, soluğu Bodrum'da aldık.
Aman Allahım, bu ne kalabalık.
Daracık sokaklardan insan seli akıyor. Terli, yapışkan, hayasız, vıcık vıcık bir sel.

Kendimizi zar-zor bir diskoya attık. Burası dışarıdan beter. Cehennemin en dip kuyusu. Yarı karanlık, dumandan göz gözü görmüyor. Bir müzik var, maazallah kulakları deler, sağır eder valla. İnsanlar sırt sırta tepinip duruyor. Hepsi kafayı bulmuş; din gitmiş mezhep karışmış.

Ben bir köşeye çekildim, sırtımı duvara verdim, elimde bir kola bardağı etrafı seyre durdum.

Gülşen kendini bu ter ve gürültüden ibaret havuza bırakıverdi. Dekolte giyinmiş gösterişli bir kadın. Koca koca herifler, tıfıl delikanlılar, asılan asılana. Gülşen birinden ayrılıp ötekiyle dansediyor; içiyor, kahkaha atıyor. Aman dedim, bırak kurdunu döksün. İyi de ben bu kepazeliğe ne kadar tahammül edeceğim.

Arkadaş kurbanı olmak buna denir herhalde.

Arada bir bana da sırnaşmaya çalışan herifler oldu yani. Şimdi açık söylemeli. Nazikçe ittim, reddettim hepsini. Nedir ulan bu böyle. Paganların kurban âyini gibi. Herkes gûya kendinden geçmiş. Ha evet, ölçüyü kaçırıp dengesini yitirenler, esrarı çekip mayhoş mayhoş bakanlar var; ama işin esası her fert bu gece hangisini yatağa atabilirim hesabında. Yerlisi, yabancısı bu konuda hemfikir. Yeter ki şartlar müsait olsun, davul dengi dengine çalsın. Maksat macera olsun. Neresi macera bunun yahu. Danışıklı dövüş hepsi.

Gülşen arada bir bana uğramayı da ihmal etmiyor. "Nasıl gidiyor, eğleniyoruz, değil mi?", "Hı, hı..." diyorum, gidiyor. Neyse ki kolumdan tutup meydana

çekmeye kalkışmadı. Hır çıkardı o zaman. Değil mi ama, her şey bir yere kadar.
Bir ara kalabalığı da, gürültüyü de unutuverdim. Sanki o mahzenden çıkıp gittim. Üç kişilik soframıza oturdum. Hüsnü ile Özgür'ün tabaklarına birer kepçe mercimek çorbası koydum. Ortada güzel bir çoban salata duruyor, Hüsnü ekmek kesiyor, Özgür'ün bir gözü televizyonda, maç var galiba.

Birden içimi yuva hasreti sardı.
Dişi kuş yuvasını özledi.
Bıraksam gözyaşları damlayacak.
Haydaaa!..
Arzu, kızım, kendine gel. İlk günden böyle yaparsan yürümez bu araba. Toparlan.
Toparlanıyorum.
Hüsnü denen soğuk nevaleyi, Özgür denen hergeleyi yakamdan sıyırıp atıyorum.
Dişlerimi epeyce sıkmışım galiba, çenem ağrıyor. Yeter artık ya. Şu gece ne zaman bitecek. Saatime bakıyorum.
Gözükmüyor.
Yemezler kardeşim. Bizim de bir tahammül gücümüz var. Bacaklarım ayakta durmaktan kırılacak neredeyse, uyuştu valla.
Şu Gülşen denen kadını tutup kolundan sürüyeyim. Görsün bakalım Arzu kardeşinin öteki yüzünü.
Hayda bre!...

Açılın bakalım!...
Açılın şöyle!...

Gece serin.
Gülşen bayağı sürat yapıyor.
İkide bir ikaz ediyorum. Suratı asık, hiç konuşmadı. Bu kadar mızıkçılık olur muymuş. Madem gelmişim, biraz daha sabredemez miymişim. Üç kuruşluk keyfini çok görmüşüm. Saydı da saydı. Hani onu apar topar çekip aldım ya. Metazori arabaya attım ya. Bayağı tehdit edercesine bağırıp çağırıp yola çıkardım ya. Epeyce söylendi, sonra sustu.
Aman sussun.
Bir daha da bana böyle Bodrum modrum, disko-misko teklifi yapmasın. Kendi gibi birini bulup gitsin. Of be! Çekemem valla.

Eve vardık, o hemen kafayı vurup yattı. Ben duşa girdim. Kulaklarımdan uğultuyu, tenimden o yapışkan teri atmadan uyuyamam. Hem ılık su bana her zaman iyi gelmiştir. Bir nevi müsekkin. Artık uyuyabilirim.
Sabah ola, hayrola.

Sabahları yürüyorum.
Eşofmanları çekip sahile iniyor, bir o tarafa bir bu tarafa gidip geliyorum. Sabahın sefası bir başka. Her yan sessiz. Yoldan arada bir araç geçiyor. Kuş sesleri, böcek sesleri, denizden kıyıya ulaşan minik dalgaların

çırpınışları.

Harika. Yılların keşmekeşi, boğuşması, gürültüsünden sonra bu sükunet harika. Hem temiz hava. Hareket. Organik gıda. Bayağı zindeleştim yani. Cildimin bile gerildiğini, yenilendiğini hissediyorum. Abartmış olabilirim. Üç günde bu kadar değişim olmaz. Evet ama ben öyle hissediyorum. Hani kendini hangi yaşta hissedersen o yaştasın hesabı.

Gülşen öğle olmadan kalkmaz. Kıçını kaldırıp sahile inmez. Gececi o. Gece kuşu. Üçüncü günden itibaren Refik Bey de inmeye başladı sahile.

Hayırdır.

Gerçi her yanda işçiler çalışıyor. Boya, badana, temizlik, bahçe tanzimi. Onlara nezaret etmek için inmiş olabilir. Hem oluyor da. Sağa sola emirler yağdırıyor, ayrıntılar ile ilgileniyor.

Sonra.

Sonra köpeği ile birlikte ahşap iskeleye yanaşıyor. Oturup denizi seyrediyor.

Ayıp oluyor yani.

Yanından selâm vererek bir o yana, bir bu yana geçip gidiyorum. Sonunda dayanamadı:

– Yeter artık Arzu Hanım! Şöyle gelip oturun, dinlenin biraz.

Sazan gibi atlamadım bu teklife.

İki tur daha attım, terimi sildim, gelip oturdum.

– Hamarat olduğunuz erken kalkmanızdan belli. Ne

demiş atalarımız: "Erken kalkan yol alır." Bak Gülşen'e öğlen oldu neredeyse horul horul uyuyor. İşadamı uyumaz.

Bir espri ile cevap vereyim bari:

– Asker üşümez.

Gülüşüyoruz.

– Ee, Arzu Hanım! Ya, izin verirsen şu "Hanım"ı kaldırıyorum. Birlikte çalışacağız nasılsa.

– Siz bilirsiniz. Ama benden beklemeyin. Ben giydiği ayakkabıya, oturduğu koltuğa zor alışanlardanım. Benim için Refik Bey'siniz.

Çocuğunu hem seven hem azarlayan bir baba edası ile:

– Aman! İyi, iyi. Refik Bey oluruz bir süre daha. Şimdi söyle bakalım yemek listesi hazır mı?

– Valla, kafamda iki yüzün üzerinde yemek var. Defterimde kayıtlıdır. Ölçüleri falan. Usta aşçımız gelince tartışırız. Siz de dahil olun isterseniz.

– Tabi. Bu işi yaptık biz kızım. Sen bana şöyle dikkat çekecek beş on yemeğini say bakalım.

O anda aklıma gelenleri sıralıyorum:

– Tavuklu enginar, Yaz çorbası, Patlıcanlı etli pilav, Su muhallebisi, Zerde, Gül böreği, Çerkez tavuğu, Karides güveç, Buhara pilavı, Çin pilavı, Meyveli Japon pastası, Kuymak, Sardalye böreği, Portakallı tavuk budu, Uskumru pilakisi.

Daha sayayım mı?

Bilinenleri katmadım yani; işte ne bileyim Bamya çorbası, Karnıyarık, İçpilav, Patates salatası vesaire.

Gözlerini kısıp, dudaklarını ısırarak, takdir dolu bir sesle:
– İlginç. Valla ilginç. Yöresel mutfağa hiç girmedin bakıyorum. Testi kebabı, Etli ekmek, Mantı.
– Yöresel mutfak çok yaygınlaştı. Her yan kebap, her yan çiğ köfte, künefe falan. Ben istiyorum ki; öyle milletin adını bile çıkaramadığı alafranga yemekleri de, yöresel mutfağı da pek kullanmayalım. Onun yerine klasik ama unutulmuş lezzetleri deneyelim. Müşteri listeye bakınca eski dostlarla karşılaşsın.
– Ne gibi?
– Su muhallebisi, Zerde, Uskumru pilaki gibi.
– Harika. İyi proje. Marka bile olabilir. Ee!.. Bir tarif alabilir miyim? Meselâ son söylediğin uskumru pilakisi. Nasıl yapıyorsun?

Sınavda bildiği yerden soru çıkan öğrenci gibi dört köşe oluyorum.
– Dört kişilik yapacağız efendim.
Malzemeyi sıralıyorum:
4 adet temizlenmiş uskumru
2 domates
1 adet soğan
Zeytin yağı
1 su bardağı su
Yarım demet kıyılmış maydanoz
1 çay kaşığı toz şeker
1 çay kaşığı tuz

Allah, Allah...
Adam hayran hayran bakıyor. Az kıyıcı olsam ağzı açık kaldı, dumur oldu diyeceğim.
– Devam edin.
– Uskumrular derin olmayan bir tencereye dizilir. Domateslerin kabuğu soyularak rendelenir. Soğanlar ince ince yarım ay şeklinde doğranır. Domates, tuz ve şeker ile iyice karıştırılıp uskumruların üzerine yayılır. Sonra su ilave edilir ve soğanlar pişene kadar orta hararetli ateş üzerinde tencerenin kapağı kapalı olarak pişirilir. Üzerine maydanoz serpilir ve ağzı kapalı olarak soğumaya bırakılır.
Soğuduğunda servis tabağına alınır ve limon dilimleriyle soğuk olarak servis yapılır.

Bir çocuk gibi sevinçli, alkışlıyor. Elimi tutup "Bu eli öperim ben" diyerek zarif bir öpücük konduruyor. İltifat ve ilginin bu kadarı fazla mı Arzu, ha fazla mı?

Ağır ağır eve dönüyoruz. Kahvaltı hazır. Gülşen'i bağıra çağıra kaldırıp kahvaltıya oturtuyorum. Bu kadınla işimiz var yani. Neyse ki sadece öğle ve akşam yemeği vereceğiz. Yine de erken kalkmaya alışması lâzım, ben her şeye yetişemem ki.

Her şey hazır.
Işıklı tabelamız yüz metreden görülüyor. Çimenler çıktı, çiçekler açtı. Daha doğrusu açılmış çiçeklerden fide yaptık, bazılarını tohum olarak saçtık sonbahar için, güller dikildi. Bir bahçıvan tutuldu. Refik Bey'in kangalının yetişmiş yavrularından biri bahçedeki kulübesinin yanına bağlandı. Gece yarısından sonra serbest kalacak. Bu kangallar acaip zeki hayvanlar. Üç günde bütün personeli tanıyıverdi hayvan.

Refik Bey fax, internet, telefon, davetiye ile açılışımızı yedi düvele duyurdu.
Fazla kalabalık olursa çuvallarız diyerek seçkin bir kesimi çağırmıştık. Usta aşçı Bolulu. Tatlı bir adam, oldukça yaşlı. Vur aşağı, tut yukarı diye diye, birbirimize alıştık. Beni kızı gibi görüyor. Kızım diye hitap ediyor. O benden, ben ondan çok şey öğrendik. Benim için ölçüler önemli idi. Refik Bey on günlüğüne anlaşmış. Ben rica ettim bir ay kalacak. Bu bir meslek, öyle üç günde diploma alamazsın. Adam hacı! Besmelesiz yere basmıyor. Ben ona Hacı Abi diyorum. Namazın-

da, niyazında, çalışkan, yumuşak. Ona bakıyorum, bakıyorum. İşte müslüman böyle olur diyorum. Biz de gûya müslümanız ama, ne namaz var ne niyaz.
Doğrusu ben böyle biri ile ilk kez karşılaşıyorum. Ne biçim bir ülkede yaşıyoruz yahu.

Haliyle hepimiz telaş ettik. Aman bir aksilik olmasın diye tasalandık. Çok şükür her şey yolunda gitti. Davetliler Refik Bey'in sıcaklığına, Gülşen'in rüzgârına kapıldı.
O gece mehtap vardı.
Bahçeye de masa atmıştık.
Yenildi, içildi, ses düzeninden sürekli yayımlanan Klasik Türk Sanat Müziği parçalarına eşlik edildi. Gülşen bir ara "Canlı müzik yapsaydık" diye tutturmuştu. Refik Bey'le ikimiz "Asla!" dedik, "Burası üç güne kalmaz tavernaya döner" diye karşı çıktık.
Ege sahillerini bir baştan bir başa müzik diye yapılan gürültü istila etmiş. Aman bizden ırak olsun.
Müşteriler de aynı fikirde.
Hem Hanımeli Lokantası'nın -kast-ı mahsus ile restaurant kelimesini kullanmadık- ilkeleri var.
Refik Bey servisten önce kısa bir açılış konuşması yaptı. Gece on ikide kapanacağımızı üzerine basa basa dile getirdi.
Herkes çok memnun ayrıldı.
Bu nefis yemeklerin aşçısı kim diyenler oldu. O sıra Bolulu usta ile ikimiz arz-ı endam edip müşterileri se-

lamladık. Alkış koptu.
Dedim ya, usta hoş adam. Bolu şivesi ile dilinin döndüğü kadar üç beş cümle söyledi, asıl aşçı budur diye beni takdim etti. Terledim, kızardım, başımı öne eğerek sadece selâm verebildim. Onca yılını memuriyet ile geçirmiş, bu neviden hiçbir sahne yaşamamış; ömrünü soğuk nevale bir koca ile hergele bir oğlana adamış, artık emekli olmuş -biz kadınlar o sıralar yürürlükte olan kanuna göre vaktiyle işe girmiş isek kırk yaşına varmadan emekli olabiliyorduk- Arzu Hanım onca yıllık yuvasından firar edip tanımadığı bir muhitte usta aşçı olarak alkışlanıyordu.
Gözlerim yaşarmasın da ne yapsın.

Herkes gitti.
Ortalık derlenip, toparlandı. Temizlik yapıldı. Servis aracımız personeli aldı evlerine götürdü.

Biz üçümüz bahçedeki masalardan birindeyiz. Gülşen kasayı açıkladı. İlk gecenin hasılatı fevkalade. Bu gidişle çok kazanacağız, çok.
Refik Bey'le ikisi şarap içiyor.
Bana da ısrar ile bir kadeh içirdiler. Böylece açılışı kutladık. Aman, açılış-kutlama falan orada kalsın, bacaklarım kopacak neredeyse. Kendimi yatağa atmaktan başka bir şey düşünmüyorum. Tabi önce bir duş almalı.

Yapma, oyunbozanlık etme, şu şişeyi bitirelim bari demelerine aldırmadım. Bir de laf sokuşturdum giderken:
– Siz patronsunuz ben işçi, bırakın da gidip yatayım.

Köpeğin adını "Kangal" koymuştuk. Cinsi Kangal, adı da Kangal olsun demiştik. Aslında ben dedim bunu. Hayvanlarla bir ilişkim olmamıştı o güne kadar. Bu köpek beni etkiledi. Bir dost bakışı var gözlerinde. Gariptir onun yanında kendimi güvende hissediyorum. Gittim başını okşadım. "Kangal, yavrum nasılsın bakalım" diye takıldım. Erkek. Ağır başlı, sırnaşmayı sevmiyor, asil hayvan. Sadece az-biraz kuyruk sallayarak selâmladı beni, elimi yaladı. Vedalaştık.

Duşumu aldım, yattım.
Dışarıdan Gülşen'in çıngıraklı kahkahaları geliyor. Bunlar kafayı buldu anlaşılan. Şu kafa bulmak denen şeyi bir türlü kavrayamadım.

Aklım eve, Hüsnü'ye, oğlana takılıyor. Kendimi bir türlü çekip alamıyorum onlardan. E, ne de olsa ilk acı, ilk ayrılık. Buna ayrılık denirse. Tavşan dağa küsmüş, dağın haberi yok.
Derken, derken, sızmışım.

İşler iyi gitti.
Hanımeli kısa zamanda tanındı. Daimi müşteriler edindik. Sonra yavaş yavaş turistler de gelmeye başladılar. Refik Bey özellikle küçük grupların öğle yemeği için bize gelmelerini isteyince pek çok şirket buna uydu.
Ay sonunda oğlana para göndereyim dedim.
Zaten iki de bir arıyor: "Anne para, anne para" diye sızlanıyordu. Her zamanki gibi büyük işler çeviriyormuş. Pöh. Ana yüreği işte, gönderiverdim, göklere uçtu. Saçma sapan işlere para harcamasına bir şey demem, zaten öteden beri aynı havada. Her işinde "Bu defa yırttık anne, bu defa köşe olacağız" diye göklere uçar; sonra süklüm-püklüm gelir; "Olmadı anasını satayım, olmadı, felek bize gülmüyor" diye şikâyetlenirdi. Varsın olsun dert değil, ama borca batacak diye korkuyorum; yaramaz işler yapacak diye korkuyorum, oğlanın aklında "köşe olmak"tan başka bir şey yok. Durup durup "Ya anne, önüne dört tane kaz katsan otaramayacak adamlar, Allah'ın kıroları zengin oldu, biz hâlâ yerimizde sayıyoruz. Olmaz böyle bi şey. Biz keriz miyiz yani" diyerek; kendine mi, başkalarına mı söyleniyor, anlaşılmaz bir üslupta sızlanır dururdu. Yahu senin yaşın kaç daha.
Şimdi sevindi işte.
Umarım bu son işini becerir.
Bir de araba istiyor altına. Babasının arabasını beğenmiyor. O arabayı Hüsnü de beğenmiyor zaten. Hüsnü'yü sordum. "Sorma anne" dedi, "Adam hayalet gi-

bi oldu. Ses yok, soluk yok, dut yemiş bülbül gibi susuyor. Bazan konuşalım diyorum. Ya baba bi durum mu var; anlatsana falan diyorum. Gülümsüyor, sen merak etme yok bi şey diyor".
"Zayıflamış mı, hasta olmasın" diye sordum. "Yok yok iyidir, babam acı patlıcandır, onu kırağı çalmaz, başının çaresine bakar" dedi. İçimden gelen sesi engelleyemedim "Beni sordu mu hiç" dedim; oğlan gayet doğal "Yoo!.." dedi.
Sormaz tabi. Yanında iken görmeyen, sormayan adam; uzaklaşınca niye sorsun. Benimkisi de nar yemenin Arapçası. Hayalet gibi olmuş. Oğlum sen o hayaleti yeni görüyorsun galiba. Ben yıllardır onunla birlikte yaşadım. Demek ki durumda bir değişiklik yok.

İyi.

Sabah saatlerinde Refik Bey ile birlikteyiz. Ben kıyıda yürüyor, koşuyor, kültür-fizik yapıyorum. O iskelede oturuyor. Yanında köpeği. Son zamanlarda bir de olta peydahladı. İş olsun diye salıyor denize. Oralarda balık yok, işte, mizansen olsun. Adam benimle sohbete geliyor canım, lâmı-cimi yok.
Ben de doğrusu yorulunca yanına gidip oturuyorum. Laflıyoruz, iyi oluyor. Çokluk o konuşuyor ben dinliyorum. Adamda bilgi var, kültür var; adam derya derya...
O gün turistlerden açıldı konu, başladı anlatmaya.

Bu işin esası "keşif" ile ilgiliymiş. Dünyanın bilinmeyen bölgeleri çokmuş. Eskiden bazı maceracı adamlar buraları keşfetmek için gezilere çıkarlarmış. Bunlara "kâşif" deniliyor. İşte Afrika'nın keşfi, kutupların keşfi falan. Tabi adamlar keşfettikleri yerleri aynı zamanda talan ediyormuş. Avrupalılar yani, burjuvalar.
Sonra seyyahlar türemiş. Bu acaip memleketlerin özelliklerini, güzelliklerini görmek, gördüklerini yazmak, çizmek isteyen seyyahlar. Bu da bir nevi macera yani. Bunların diyor Refik Bey, turizmle turistle ilgisi yok. Turistlik çok sonra ortaya çıkmış.
Turist, seyahat acentaları tarafından bulunmuş, hazırlanmış, çerçevesi çizilmiş bir alan içinde dolaşır.
Geçen asırda varlıklı kesim "seyahat" ediyor ve gördüklerini gelip anlatıyormuş. Bu tabi onlara acaip bir ayrıcalık veriyor. Bu asırda ise bu ayrıcalık ortadan kalkıvermiş. Zaten dünyanın bilinmedik, keşfedilmedik bölgesi kalmamış. Sonra sonra tatil ile turizm birleşmiş. İşçi kesimi dahi paralarını biriktirerek tatillerini turistik bölgelerde geçirmeye başlamışlar. Onlar da sanki birer burjuva, birer kâşif, birer seyyah gibi geziyor, fotoğraf çekiyor, haz veren unsurları tadıyormuş. Yani açıkçası bu turist denilen yaratıklar sözde yerlerde dolaşan sözde seyyahlarmış. Daha da açıkçası, kendileri için hazırlanmış, paketlenmiş deneyimleri, aşkları, maceraları, doğayı, tarihi tüketen bir topluluk.

Ben, "Ya, Refik Bey, iyidir turistler be. İyi para bırakı-

yor" dedim.
Gülümsedi.
– Sıkıldın galiba, ama şunu diyeyim, bütün bu gevezeliği turist nedir şeklinde tarihi-sosyolojik bir nutuk için yapmadım.
– Ya ne için?
– Müşteriyi tanıman için.
– Haa!..
– Müşteri budur işte. Satacağın malı "turistik" hale getirmen lazım.
– Nasıl?
Etrafına bakıyor, sözüne bir misâl arıyor.
– Meselâ şu çakıl taşları.
– Evet.
– Bunları toplarsın, renklerine göre tasnif edersin, yıkarsın, parlatırsın.
Bayağı meraklandım.
– Sonra.
– Sonra bunları hoş paketler halinde sunacaksın. Ambalaj çok önemli, imaj yani.
Küçümseyerek gülümsedim:
– Yapmayın Refik Bey, altı üstü çakıl taşı bunlar, her yerde var.
– Yoo, öyle deme. Gizemli bir imaj çekeceksin. Öyle ki bu taşlar sadece burada vardır ve bunları uzmanlar dışında kimse ayırt edemez. Bin taştan bir tanesi işe yarar. Taşlar tasniften sonra türlü laboratuvar araştırmalarından geçer.

Hadi hayırlısı:

– Evet.

– Prestijli bir yabancı dergide parayı bastırıp bir makale yazdıracaksın. Bu taşlar strese birebirdir diye. Enerji yapıyor diye. Koynunda üç gün taşıyan bütün sıkıntılarından kurtulur diye.

– Vay be! İnanırlar mı?

– İnanmaz olurlar mı. Onlar kendileri için hazırlanan malı almaya geliyor. Bunun için para ayırıyor. İster kolye yap sat, ister küpe. Çekici olsun kâfi. Zamanla bu taşların etrafında bir efsane oluşur. Ardından sen bu taşların bazılarına antik alfabelerden bazı harfler, bazı kelimeler işletirsin. Bunlar iyicene nâdir bulunur parçalardır artık. Tutturduğun fiyata sat.

– Pes vallahi Refik Bey, siz bu işin pîri olmuşsunuz valla.

Koca adam kızarıyor, utangaç bir tavırla oltasını çekiyor. Sonra aniden sesinde bir kırılma:

– Sahte bir dünyada yaşıyoruz Arzu. Her şey sahte. İlişkiler, aşklar, alış-veriş. İnsanlar her türlü yalana kanmak üzere yetiştiriliyor. Dünyada bir sistem var, sürekli yalan üretiyor ve bu yalanları satıyor. Kâh gönül rızası ile kâh metazori.

Bu dünyada artık her yer turistik ve hepimiz birer turistiz.

Bir hüzün çöküyor içime. Bütün bunları kabul etmek istemiyorum.

– Hiç olur mu? Bu deniz, bu çamlar, yaptığım yemekler...

Bir eliyle omzumu okşuyor. Şefkatle:
– Sen başkasın canım. Sen içtenlik dolusun. Sahtekârlık sana göre değil.
Gözlerine bakıyorum, gözlerini kaçırıyor. Tuhaf bir esinti oldu, havada bir elektiriklenme. Bu kelimeden nefret ediyorum. Ampül müyüz biz? Ancak bu dünya tasviri sıktı beni, bu sahtekârlık. Kalkıp gideyim. Bahçeden kokulu bir gül koparayım. Köpeği seveyim. Bizim dinibütün ihtiyar aşçının dinibütün sakalına sığınayım. Ne biçim bir dünya bu. Gûya devrimci bir çıkış yaptık. Hayatımızı değiştirmeyi umduk. Yok yok, kendimi bırakmamalıyım. Ben buraya spor olsun diye gelmedim. Bir gaye uğruna geldim. Para biriktirip bir daire alacağım. Dünyanın kırk bin türlü hali var. Hastalık var, yaşlılık var. Benimse kimsem yok. Hayalet bir koca, hayırsız bir oğlan. Bu Refik Bey malın gözü yani. Ne şeytanlıklar öğrenmiş. Bırak ya, işimize bakalım biz.
– Arzuu... N'aber kız.
Gülşen pencereden el sallıyor. Duşa girecek galiba çırılçıplak.
Şöyle bir baktım, sinirli bir el işareti ile sessiz:
– Gir içeri kız, şıllık, demiş oldum.
Kızdığımı anladı.
– Aa, ne var bunda ayol. Etrafta kimsecikler yok ki, deyip perdeyi çekti.
Bir tahtası eksik bu kadının. Allahım sen benim aklıma mukayyet ol.

Sezon bitiyor.
Havalar serinledi.
Bütün yaz deliler gibi çalıştık. Çalıştık ve kazandık. Gerçekten iyi iş çıkardık. Gülşen'in dediği gibi tek sezonda marka olduk. İhtiyar aşçımız gitmişti. Beni bayağı usta yaptı gitti. Mübarek adamdı, Allah razı olsun. Daha o burada iken bile nasıl bir titizlik ve disiplin istediğimi personel anlamıştı. Bir bakışım yetiyordu. Otorite bu demek. Fena bir şey değil yani.
Yazlıkçılar bir bir gidiyor..
Önce mektepte çocuğu olanlar yola koyuldu. Sonra ötekiler. Turistler azaldı. Üretimi yarıya indirdik, yarıdan da aza.

Derken Philip çıkageldi.
Bir İngiliz. Kızıla çalan uzun seyrek sakallı. Mavi çipil gözlü. Parmakları uzun, ince. Gülünce güzelleşen adamlardan. Boylu poslu, sırım gibi. Güneşte kala kala cildi bakıra dönmüş.
Resim yapıyormuş. Dünyayı dolaşıyor ve resim yapıyor. Resimlerini Amerika'da bir galeriye gönderiyor,

onlar satıyorlar. Orada pek meşhur imiş. Para sorunu yok. Evi yok, eşi yok, çocuğu yok. Ailesini çoktan terketmiş. Serseri mayın gibi diyar diyar dolaşıyor. Ömrü yollarda geçmiş. Yollarda, otellerde, dağlarda, ovalarda. Koca bir cipi var. İcabında içinde yatıp kalkıyor. Bir botanikçi, bir zoolog gibi çalışıyor. Kelebek, kertenkele, çiçek, bitki, ağaç, su, dere, taş, köpek; bulunduğu yörede ilgisini çeken ne varsa onları resmediyor. Bir nevi belgesel resimler. İnsan çizmiyor, çocuklar hariç. Her çocuğun resmini yapmaz. Bazılarını. Neden acaba? Kendi bilir.
Yaptığı iş, hayatı, düşünceleri, memleketi, amacı, sevdiği şeyler hakkında konuşmaz. Ser verir sır vermez. Ee, ne konuşur bu adam?
Hiç, havadan sudan.

Bir sabah kalktık, Philip iskeleye sehpasını kurmuş, çamlı tepenin resmini yapıyor. İlk ben gördüm, pencereden. Refik Bey henüz gelmemişti. Her zaman olduğu gibi eşofmanları çekip indim. Sadece selâmlaştık. Ben sahilde yürüdüm, koştum. O resmine devam etti. Neden sonra Refik Bey göründü. Gitti yanına, uzun uzun konuştular. Ben gitmedim. Lisan bilmem, resimden anlamam. Bana ne. Turist işte. Turistin ressamı.

Ama bu herif hayatımızı, işimizi alt-üst etti.
Şöyle ki; cipini bir köşeye çekip, içinde yatıp kalkmaya başladı. Az zamanda neredeyse aileden biri oldu. Kan-

gal'ın, taraçaya sarılan sarmaşığın resmini yaptı. Başka resimler yaptı. Karasakız gibi yapıştı kaldı bize.
Doğrusu o mu bize yapıştı, yoksa Gülşen mi ona yapıştı burası meçhul işte. Üç güne varmadan ayrılmaz ikili oldular. Akşamları Bodrum'a, Marmaris'e kaçıyorlar. Oralarda geceliyorlar. Refik Bey mecburen kasada dursun diye adamlarından birini görevlendirdi. Gülşen elimizden çıkmak üzereydi.

Ve çıktı.
Philip'in gelişinin üzerinden on beş gün falan geçmişti.
Bir gece odama geldi. Ben de yatmak üzereyim; duşumu almış, geceliğimi giymişim. Konuşalım dedi. Peki konuşalım. Sigara yaktı. İlk cümleyi kurmak için biraz zorlandı.
– Ben gidiyorum Arzu, dedi.
Sitemle baktım yüzüne:
– Gitmeseydin şaşardım, dedim.
Derin bir nefes aldı, rahatladı. Her zamanki sevecen, ikna edici sesini yakaladı.
– Sen anlarsın. Phil başımı döndürdü. Ok yaydan çıktı yani.
– Başının dönmediği gün yok zaten.
– Kırıcı olma.
– Hani arabayı uçuruma birlikte sürecektik. N'oldu?
Güldü, sigarasının dumanını yüzüme üfürdü. Zalim. Böyleleri hiç bir yere, kimseye bağlanamaz; hep yolda-

dırlar, yolcudurlar. İşte kendine benzer birini buldu. Tam bir piyango.
– Hayat bu, dedi. Bazan uçurumun kenarından döndürür adamı. Ve iyiki döndürür.
Baktım uzatacak. Uzatıp benden haklı olduğuna dair senet alacak, söz alacak, sıkıldım. Hatta kızdım. Kızgınlığımı usanç ile örttüm. Kendimi yatağa attım. Şaşırdı biraz.
– Ne diyeyim, yolun açık olsun. Umarım mutlu olursun. Mutluluk diye bir şey varsa tabi.

Konuşmak istemediğimi anladı. Kestirmeden gitti:
– Lokantadaki hakkımı sana bırakıyorum. Zaten aramızda resmi bir mukavele yok. Refik'e açtım. Sen bilirsin dedi.
Yorganı başıma çekerken. Titrek bir sesle:
– İyi, sağol, dedim.
Kalktı. Gidiyor. Eğildi, yanağımdan öptü:
– Çok iyi bir kızsın Arzu. Süpersin. Ben, ben...
Son cümleyi epeyce aradı. Bulamadı. Öyle dokunaklı bir veda ifadesi yerine, tam bir Gülşen cümlesi kurdu. Devam etti.
– Ben hıyarın tekiyim işte. Hep böyle yaşadım. Zırvaladım. Zırva ilişkiler içinde debelenip durdum. Parlak başlangıçların, hazin sonların kadınıyım galiba. Amaan gidiyoruz işte. Erkenden yola çıkıyoruz. Honda'yı Refik'e emanet ettim. Beni düşünme sakın. Sen kendi hayatını tanzim et. Güçlüsün, yaparsın. Ben... Ben...

Benimkisi hani ne demişler: Bırak dağınık kalsın.
Hoşçakal.

Benden bir karşılık bekledi. Bir kaç saniye kapı önünde dikili kaldı.
Ben yorganı başıma çekip yüzümü duvara dönmüşüm. Sustum.
Çıktı, gitti.
Gözyaşlarıma mani olamadım.
Niçin ağlıyorum ki?

Gülşen gitti, Refik Bey'e bir şeyler oldu.
Omuz başımdan ayrılmıyor. Bir ilgi, bir ihtimam sormayın.
Biz de toparlanıyoruz artık. Bu yazlık mekânların sezon sonu manzarası bayağı hüzünlü oluyor. Her yana bir ıssızlık çöküyor. Güneş gidiyor, kuşlar göçüyor, yapraklar dökülüyor, çiçekler boyun büküyor.
Göç zamanı. Yani ayrılık. Her ayrılıkta iç burkan bir şey var. Ben de bavulu toplayayım diyorum. Zaten personeli gönderdik. Bavulu toplayıp Kangal ile, sahil ile, iskeleyle vedalaşayım. Bir kaç çakıl taşı alayım yanıma. Elimi attıkça yaz günlerini yakalarım.

Refik Bey bir sabah çözüldü.
Yine iskeledeyiz, yine olta elinde.
Hık-mık etmedi, net konuştu:
– Bak Arzu. İkimizin de hayatı yarım. Yatağımızın bir

yanı boş. Seni seviyorum gibi orta malı laflar etmeyeceğim. Huyunu suyunu öğrendim. Sen de beni tanımışsındır. Evlenelim. Bu yalnızlık canıma tak etti yani.

Bunu bekliyordum. İlk günden bu yana bekliyordum. Kadınlar böyle şeyleri sezer. Erkekler bu konuda kalın kafalıdır. Sakin sakin cevapladım:
– Ben zaten evliyim Refik Bey.
Bırak bu lafları dercesine omuz silkti:
– Malum efendim, malum. Sen yeter ki evet de. Her şey yoluna girer. İçinden geçen nedir onu merak ediyorum.
– Şimdilik içimden bir şey geçmiyor.
Beni sıkıştırma Refik Bey. Geldik, bize kapını açtın. Bayağı babalık yaptın yani.
Ay! Pot kırdım galiba.
Buruk bir sesle ve yüzü bulut içinde:
– Görev bildim. Seni görünce iş görevin ötesine geçti. İki insanın karşılaşması nedir? Dünyanın milyarla nüfusu arasından. Şu Philip ile Gülşen'in karşılaşması nedir?
– Kader.
– Her halde. Güzel bir şey. Ele geçmez bir şey. Benim için son fırsat. Yaşımı söyledin az önce. Ama ben bunu bir engel olarak görmüyorum.
Bu konuşma tartışmaya dönebilir. Söylenecek her söz iki taraftan birini yaralayabilir. Hem mesele anlaşıldı zaten. Teklif yapıldı, cevap bekleniyor. Kalktım:

– Bu gece düşüneyim, yarın cevabımı bildiririm. Tamam.
Yüzü aydınlanıyor. Çocuk gibi diyeceğim, dilim varmıyor. O heyecan içinde hiç bir zaman balık takılmayan oltasını çekiyor. Hayret. Bu defa balık takılmış. Neşeyle haykırıyor. Eli, ayağı titriyor:
– Balık, balık... Arzu balık geliyor. Kısmete bak.
Uzaklaşırken:
– Ya!.. Balık... Balık, diyorum.

Bu defa duşa gitmedim. Kendimi tepeye giden patikaya vurdum. Kekik kokuları arasından geçtim, dökülen çam kozalaklarını tekmeledim.
Çalılıklar arasından bir iki kuş havalandı.
Tepeye çıkıp oturdum. Yüzümü denize döndüm. Tatlı bir esinti var. Az sonra terim soğuyacak, üşüyeceğim.

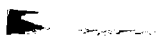
Ne yapmalı?
Bu çok temel bir soru.
Refik Bey'e evet deyip kuştüyü bir yatağa mı gömüleyim; hayır deyip yuvama mı döneyim?
Hangi yuva, ne yuvası ya! Yuva mı kaldı?
Ne yapmalı?
Soru zor, seçenek az. Düşünelim bakalım. Düşün düşün, hoş olur işin.

Aşağıdaki yoldan bir araba geçiyor.
Bir yazlıkçı arabası. Önde karı-koca, arkada çocuklar.

Çocuklardan biri kolunu camdan çıkarmış. Elinde bir balon. Kırmızı balon.
Balon demeye kalmadan çocuğun elinden kurtuluyor. Araba gidiyor, balon göğe yükseliyor. Araba köşeyi dönüp gözden kayboluyor.
Balon yükseliyor.
Yükseliyor, gökyüzünde bir nokta gibi kalıyor.
Ne olacak bu balon?
Patlayacak mı, düşecek mi, ne olacak?

Baktım, kaybolmuş...

ÖZGÜR

Bende girişim ruhu var abi.
Nerden geliyor acaba diye bir ara araştırdım. Annemde yok, babamda yok, dedelerimi tanımıyorum. Sordum, ne annemin ne de babamın soyunda tüccar yok; işçi, memur, köylü falan.

Allah, Allah... Benim içim neden böyle kıpır kıpır kaynıyor peki. Sebebini bulamadım. Belki tâ dip atalarımda vardır. Genetik olması şart mı yani, onu da bilmiyorum ya.

Ama şurasını biliyorum; ben bu alış-veriş işine ilkokulda başladım. Ancak ilk adım benden gelmedi. Bak, şimdi doğruya doğru, eğriye eğri. Bir sınıf arkadaşım vardı: İlyas. Fakirdi bunlar, Karadenizli. Babası inşaatlarda çalışıyordu, bir sürü kardeşi vardı.
İlyas su satardı, sıra arkadaşımdı. Bir kalıp buz alır, parçalayıp kovaya koyar, su şişelerini de buzların arasına yerleştirirdi. Otobüs duraklarında, kalabalık yerlerde satardı. Cebinde valla benden çok para olurdu. Hepsini annesine vermiyormuş, uyanık işte.

Çukulata alır bana da verir, ekmek arası döner o ısmarlar, gûya benim annem de memur, babam da. İşe bak sen, gariban İlyas ısmarlıyor ben yiyorum. Ağırıma gidiyor. Bir gün "Ya İlyas, ben de su işine girsem" dedim. Çok iyi çocuktu; cömert, yürekli. "İyi olur be Özgür. Ortaklaşa satarız, paraya para demeyiz valla" dedi. İçim içime sığmıyor. Üç beş kuruş biriktirmiştim, onu da sermayeye kattık, kovaları ikiye çıkardık.
Evde beni top oynuyor, arkadaşlarıyla geziyor, sinemaya gitti biliyorlar. Biz işi büyüttük. Bazan bir gölgeye oturuyor, paralarımızı birleştiriyoruz.
Ben sayıyorum.
Çünkü benim matematiğim pekiyi. İlyas'ın dersleri zayıf, ben de ona yardımcı oluyorum.
Acıkınca karnımızı doyurup bir kuytuya yatıyoruz. Yaz günleri.
Hayaller kuruyoruz.

Başka çocuklar doktor olacağım, mühendis olacağım diye düşünürken, biz bir dükkân hayali kuruyoruz.
Büfe mi açsak, pastane mi?
İlyas'ın pastacı akrabaları var, zengin olmuşlar, onun aklı-fikri pastanede. Ben daha yukardan atıyorum. Pastacı nedir oğlum diyorum, ufak iş. Biz beyaz eşya satarız, oto galeri açarız. O, yattığı yerden doğruluyor; gözlerini iri iri açarak: "Yok abi ya! Onlar büyük iş, bizi aşar" diyor. Ben gülüyorum.
İş dediğin büyük olmalı. Büyük işe oynayacaksın. Bel-

ki fabrika bile kurarız.
İşte burada kopuyor İlyas. Aklı basmıyor. Belki benim de basmıyor ama atıyorum işte. O yıllarda konuştuklarımızı tamı tamına nasıl bileyim.
Bildiğim, benim gözüm hep yükseklerde oldu. Belki de bu sebepten yerimi bulamadım, bir baltaya sap olamadım. İlyas gibiler duracakları yerde durdular, bir meslek, bir dükkân sahibi oldular, ben hâlâ "büyük iş" peşindeyim.

Bir gün babamın bir arkadaşı görmüş bizi. Durakta su satarken. Babama söylemiş. "Aferin sizin oğlana" demiş; "Çekirdekten yetişiyor".
Babam aldı beni karşısına, sorgu-sualden geçirdi. Tokat atmaz, bağırmaz, her şeyi güzelce tane tane anlatır. Annem olup-biteni gülerek izliyor.
Babam:
– Oğlum, harçlığını veriyoruz. Yiyorsun, içiyorsun, üstün başın tertemiz. Ders çalışıp okuyacağına, boş vakitlerinde kendini yetiştireceğine, arkadaşlara uyup su satıyorsun. Yakışır mı bize, dedi.
– Niçin yakışmasın. Çalışmak ayıp mı? Hem para kazanıyorum, size de yük olmam.
Babam annemin yüzüne bakıyor.
İkisi de gülsek mi - ağlasak mı diyor, sessizce.
Babam beni bu işlerden uzaklaştırmaya çok uğraştı. Ortaokula başlayınca İngilizce kursuna yazdırdı. İngilizce öğrenmemi çok istiyordu. Her iş gibi onu da ya-

rım bıraktım. Ama meramımı anlatacak kadar öğrenmiştim. Bu çeyrek İngilizce sonradan çok işime yaradı. Vasat bir öğrenci idim. Sınıfta kalmadım ama tebrik, teşekkür de almadım. Kendimi okula, derslere verseydim alırdım, garanti. Ama benim aklımda sürekli iş yapmak, para kazanmak vardı.

Anormal bir durum.

Şimdi geriye dönüp bu neden böyle oldu diye fikir yürütüyor, tahliller yapıyorum. Bir kere -söyledim ya- damarlarımda izah edemediğim bir ihtiras dolaşıyordu. Bunu bir yana koyalım, bilimsel değil çünkü.

İkincisi herhalde şudur: Toplumda para lafı almış başını gitmişti. Dolar taşımak serbest olmuştu. Evde, işte, sokakta herkes paradan bahsediyordu. Parası olanlar paradan para kazanıyordu. Öteki mevzuların devri kapanmıştı. Büyüklerimiz konuşuyor biz dinliyorduk. Şu adam daha düne kadar çulsuzun biri iken ne bileyim deri işine girmiş; Rusya'ya, Polonya'ya ihracat yapmış, senesine varmadan altına bir BMW çekmiş. Öteki tekstil işine atılmış, banka kredisi ile atelye açmış. Beriki memuriyeti terkedip emlâkçılığa başlamış. Yer yerinden oynamıştı sanki.

Arazisini, sürüsünü, evini satan bir iş çevirmeye soyunmuştu. Ama kanuna uygun, ama kanun dışı.

Başbakan: "Ülkeye döviz girsin de nasıl girerse girsin" demişti. Zenginleri seven bir başbakanımız vardı.

Belki diyorum bu atmosfer beni tetiklemiştir.

İlyas'la sonradan çok işler çevirdik. Projeler benden çı-

kıyordu. Meselâ o zamanlar insanlar yılbaşlarında, bayramlarda tebrik kartı atıyordu. Biz de postane yakınlarına bir tezgâh açıp tebrik kartı sattık. Cumartesi-pazar oldu mu stadyumlara koşup bayrak, flama, atkı, bere satıyorduk.

Sonra İlyas'ın babası bir inşaat firmasına girdi. Şirket Antalya'da iş almış, onlar da Antalya'ya göçtüler. İlyas'la bir daha karşılaşmadık. Hacı hacıyı Mekke'de bulur demişler. Ortaokulda kendime benzer arkadaşlar edindim. Sezona, mevsime, gününe göre işler yapıyorduk. Okulların açılmasına doğru defter, kalem; sonbahar yağmurlarında şemsiye, kışın eldiven-şapka vesaire. Sonra orta ikide miydim, üçte miydim bilmiyorum Süleyman diye bir arkadaşla kanka olduk. Benden iri, benden yaşlı, benden becerikliydi. Rumeli'nden gelmiş bunlar. Boşnaktı galiba. Bu bana dediki; Ya Özgür, dedi; işportacılık ufak iş, biz yavaş yavaş toptancılığa girsek dedi. Ben hemen sermayemiz yetmez, dedim. Oğlum iş dediğin sade sermaye ile dönmez, adamın olacak, dedi. Ben tabi bu lafı ilk duyuyorum. Ne demek adamın olacak? Şöyle, dedi. Birini bulacağız, o bize mal verecek, biz dağıtacağız, bu kadar, dedi. Mal deyince canım sıkıldı. Aklıma hap, uyuşturucu falan gelmişti. Olmaz dedim, bu işler yaramaz işler, ben yapmam, sen de yapmasan iyi olur, dedim. Anlamıştı, güldü.

– Öyle değil oğlum, hemen kalbini bozma, deli miyiz biz.

– Peki ne satacağız?

O gece teşkilata gittik. Abiler konuşuyorlar. Memleket meseleleri, siyaset falan. Beni açmaz. Sıkıldım, "Çıkalım" dedim. "Dur ya! Konuşmalar bitsin, biriyle işimiz var" dedi. Bekledik.
Toplantı dağıldı, abilerden birinin yanına yanaştı, ben de gittim. Bize "Yarın yazıhaneye gelin görüşelim" dedi.

Bu abi elektronik hesap makinası satıyormuş. O yıllarda yeni yeni görüyoruz bu makinaları. Avuç içi kadar bir şey, ama acaip pratik. Yani herkese lazım.
İyi iş.
Konuştuk, anlaştık.
Abiden koli, koli alıyoruz. Perakendecilere, işportacılara satıyoruz. İş iyi de tahsilat zor. Süleyman az adam değil hani, o yaşta bir ekip kurmuş. Borcunu ödemeyene şöyle bir görünüyor, tamam. Bir altı ay böyle gitti. Acaip para kazandık.
Babam artık bana karışmıyordu. Parayı anneme veriyordum. Benim hesabıma bankaya yatırıyordu. Öyle anlaşmıştık. Zamanı gelince iş kuracaktım. Annem beni destekliyordu. Yaramaz işlere girme, yaramaz adamlara bulaşma, dolandırıcıların, kanunsuz iş yapanların semtine uğrama, okulunu aksatma, istediğin gibi çalış diyordu.
Oh, canıma minnet. Özgür'ün özgürlüğü budur işte.

Süleyman Teşkilatın üyesiydi. Toplantıları hiç aksat-

mıyordu. Ben de mecburen katılıyordum. Pil sattık, japon yapıştırıcı sattık, ithal oyuncak sattık, bir sürü şey sattık.

Birgün Süleyman'ı ağzı gözü yaralı, morarmış gördüm. N'oldu, dedim. Boşver, dedi. Üsteledim. Yarı siyasi, yarı ticari karşı görüşten olanlarla kavga etmişler. Karakol falan, neyse yakayı sıyırmış. "Olacak o kadar" dedi, bana tepeden bakarak.

Kendime tepeden bakılmasına hiç gelemem. Hem bunların siyasetini falan da hiç takmıyorum. Bana ne siyasetten. Sonunda milletvekili olmayı, devlette yüksek bir mevkiye gelmeyi düşünmedikten sonra siyasetin ne mânası var.

Süleyman: "Memleketi hiç düşünmüyor musun? Sen sahip çıkmazsan, ben sahip çıkmazsam ne olacak?"

"Bunlar devlet işi" dedim, "ben anlamam".

Süleyman acaip ciddileşti:

– Anlamıyorsan bundan böyle yollarımız ayrılıyor arkadaş, dedi.

Aynı ciddiyetle cevap verdim..

– İnceldiği yerden kopsun.

Böylece koptuk birbirimizden.

Lisedeydik.

O Siyasal Bilgiler'e girmek istiyordu. Ben İşletme okuyacaktım. Babam şu İngilizce'yi tamamlasan çok iyi olacak diyordu. İşletmeci en azından bir iki dil bilmeli. Kendi paramla yeniden İngilizce kursuna yazıldım.

Duvar yıkılmış, doğu bloku ülkelerinden Türkiye'ye akın başlamıştı. Bavul ticaretinden köşeyi dönenlerin haddi hesabı yoktu. Kasaplar, leblebiciler, soğuk demirciler önüne gelen ihracata soyunmuştu. At izinin it izine karıştığı bir zamanı yaşıyorduk. Polonya Pazarı diye bir pazar dahi kurulmuştu. Ahlâk sükut etmiş; memleketinde işsiz kalan mimar, laborant, öğretmen kızlar fuhuş sektöründen pay kapmak için metropolü ve bazı illeri mekân tutmuştu.

Ben o sıralar saat işindeydim.
Uzakdoğu'dan bavul ile gelen elektronik saatler gümrükten usulüne uydurulup geçiyor, piyasaya kilo ile dağıtılıyordu.
Artık piyasayı tanıdığım için bu işi yapanlarla irtibata geçip mal alıyor, günü birlik yakın kentlere mal taşıyordum.
Yalnız çalışıyordum.
Yalnızlık hem iyi, hem kötü.
İyisi karışanın yok; kâr da, zarar da sana; kötüsü tahsilat meselesinde. Ticari ahlâk çöktüğü için herkes birbirini dolandırıyor, senedini çekini ödemiyor, bu ay ödeyeceğini altı ay geriye atıyordu. Anadolu'da milyonla alacağım birikmişti.
Üzerime bir bıkkınlık çöktü. Gidip Süleyman'ı buldum. Durumu anlattım. Onun artık yazıhanesi vardı; yanında birkaç adam çalışıyordu.
– Eee, kanka, her işin bir raconu var. Vaktiyle söyle-

miştik sana, dedi.
Başımı öne eğdim. Haklıydı, ne diyeyim. Ama sağolsun bize bir kıyak çıktı. Bir adam kattı yanıma, onunla alacağım olan kişileri dolaştık. Kendi bir yana, bağlı olduğu daha üstte birinin adını veriyorduk. O ismin geçtiği yerde akan sular duruyordu. Toplayacağımı topladım, tabii olarak Süleyman'ın da payını verdim. Dükkânı kapadım.

Evet lise sonda böyle bir karar aldım. Üniversiteyi kazanmalı, ticarete gireceksem donanımlı, bilinçli girmeliydim.
Bu kararımı açıkladığımda babam alnımdan öptü. Bir tuhaf oldum. Aile, baba, oğul böyle yakınlaşmalar ile mâna kazanıyor. "Aferin" dedi bana, "mektebini bitir, gözümün yağını ye".

Üniversite sınavlarına bir kaç kez girdim, kazanamadım. Açıköğretim'e devam ettim. Askerliğim tecil ediliyordu. Son girişimde Kütahya İşletme'yi kazandım.
Eh, dedim; gidip bir bakalım, görmemiştim Kütahya'yı.
Güzel şehir, her yandan su akıyor, tertemiz. Eski evler, sokaklar, tarihi doku hoşuma gitti. Ulu çınarları var, işte hepimizin bildiği çinileri falan.
Kaydımı yaptırdım, bir kaç gün kaldım. İnsan İstanbul'dan ayrılınca sudan çıkmış balığa dönüyor. Biraz çarşısını, pazarını dolaştım; ne alıyorlar, ne satıyorlar ona baktım.

Baktım, baktım.
Aa. Tuhaf şey, içime bir sıkıntı çöktü.
Nedir, nedir diye içimi yokluyorum. Buldum.
Ya, insanlar burda bütün gün oturuyor.
Yarenlik iyi, gürültü yok, trafik yok.
Yok ama, iş de yok.
Bekle ki müşteri gelsin.
Ben burda duramam arkadaş, okul beni kesmez, iş

yapmadan olmaz. Hay Allah. N'olacak şimdi.
Biraz esnafla konuştum, toptancıları dolaştım, herkesin ağzında aynı laf. "Çok şükür işte, geçinip gidiyoruz."
Olmaz.
On dakkada bütün çarşıyı dolaşıyorum.
Sonra. Sonra otur bir çınar gölgesine, gelsin çaylar, lafın belini kır. Bekle ki akşam olsun.
Olmaz. En iyisi gideyim ben. Nasılsa kaydı yaptırdık, askerlik falan sıkıştırmaz. Seneye bir daha gireriz sınava. İstanbul'dan ötesi boş.

Atladım otobüse dönüyorum.
Yanımda bir güzel kız.
O da İstanbul'dan gelmiş. O da İşletme'yi kazanmış, o da Kütahya'yı çok beğenmiş, o da üç günde sıkılmış, şimdi benim gibi geri dönüyor.
Girişken, konuşkan, cıvıl cıvıl bir kız. Tesadüfün böylesi filimlerde olur. Haliyle yol boyu konuştuk. Daha doğrusu o konuştu ben dinledim. Bunlar aslen Bolulu imiş. Ama çoktan gelmişler İstanbul'a. Tâ dedeleri gelmiş. Ailece kereste işi yapıyorlarmış. Büyük iş ama. İhracat-ithalat komple. Ben sürekli keresteden bahsediyorum. Kaça alıyorlar, kaça satıyorlar.
Kız sıkıldı sonunda.
Kızın adı Seda.
– Aman, ne bu böyle. Çam kaç para, gürgen kaç para. Ne bileyim ben. Babam, abimler bilir onları, ben anlamam. Siz şimdi bırakın bunları. Bizim evde yeterince konu-

şuluyor zaten, daral geldi yani.
– Ne konuşalım?
– Meselâ, meselâ. Hangi müziği dinlersiniz, hangi filimleri seversiniz, son okuduğunuz kitap.
Haydaa!.. Bu kız entel arkadaş, hapı yuttuk. Ben öyle doğru düzgün kitap okumam; bir ara tarihi romanlara sardırmıştım, okurken uykumu getiriyor, kapatıp yatıyordum, hap gibi. Sinemaya, eh bazan. Müzik ise hiç farketmez.
Ne desem acaba?
– Önce sizden başlayalım. Bayanlar önden gider.
Uzun kirpikli elâ gözlerini kırpıştırdı. Gülünce gamzeleri çıkıyor. İnsanın bu kızı çocuk gibi bağrına basası geliyor.
Lafa bir girdi ki, ucu bucağı yok. Aman iyi, aman anlatsın da sıra bana gelmesin.
Öncelikle sinema delisiymiş. Festivalleri kaçırmazmış. Bir sürü yönetmen adı saydı. Filimlerin ismini İngilizce söylüyor. Demek kızda İngilizce su gibi. Laf arasında sordum, kolej çıkışlı imiş. Yandık.
Ardından kitaplara geldi sıra. Son zamanlarda Borges okuyormuş. Klasikleri yalayıp yutmuş. Yerli yazarları pek tutmuyor, ama aralarında sevdikleri de varmış. Oğuz Atay, Bilge Karasu, Adalet Ağaoğlu, popüler yazarları hiç tutmuyormuş.
Ben laf olsun tencere dolsun diye liseden aklımda kalan bir isim çıtlatıyorum.
Yine o dayanılmaz gamzeli gülüş.

– Aa.. Sait Faik, Sabahattin Ali, Nazım Hikmet. Bunlar baba adamlar, okunmamış olur mu hiç.

Müzik faslını da geçtik. Çok uzun sürdü çok. Klasikten girdi popdan çıktı. Ulan nasıl etsek, sıra bana geliyor, hapı yuttuk derken, otobüs mola verdi.
Ohh..... Yırttık.

Ayrılırken birbirimize telefon numaralarını verdik. Hani ne olur, ne olmaz, bakarsın niyetimizi değiştirir Kütahya'ya dönersek birbirimizi bulalım diye. "Sen dönersen ben de dönerim" demez mi. Küçük dilimi yuttum. Bu zamane kızları atak oluyor atak. Benim karıkız ayağında ne gözüm, ne tecrübem olmadığı için elim ayağıma dolanıyordu. Kızarmış, bozarmış olabilirim. Neyse ki bende de alış-veriş erbabının pişkinliği var. Bilgim yok ise de zekâm var. Durumu idare ettim ve sezgilerim ile bu kızın bana kesik olduğunu anladım.
İyi. Hiç kız arkadaşım olmamıştı.
Hem güzel, hem zengin. İyi de ötesi ne olacak? Bu beni zırt-pırt konsere, resim sergisine, müzelere falan götürür. Ne yapalım artık katlanacağız. Ben de cebimde kitap taşırım. Sağa sola danışıp bir iki kaset falan alıp hediye ederim. Ne yapalım abi, idare edeceğiz. İşin ucunda kereste ticareti var.

Tahtakale'ye, Doğubank'a falan takılıyorum. Arkadaşlarla laflıyoruz. Piyasayı yokluyorum. Bir yerden dalmak lâzım ama nereden?
Elektronik işi yaygınlaşıyor.
Bilgisayarlar falan, bu işin önü açık. Lâkin pahalı, büyük iş. Saat satmaya benzemiyor.

Ne yapsak ya, ne yapsak!
Derken Malatyalı bir adamla tanıştık.
Adam bavul işinin kıralı. Her şey satmış, her yol var adamda. Beni uyandırdı.
Bu bilgisayar işinin merkezi Uzakdoğu, dedi. Yedek parçaya acaip talep var. Orada her malın taklidi, ucuzu yapılıyor, lâkin İngilizce bilmek lazım.
– Var, dedim. Bende istemediğin kadar var.
Kursu yine yarım bırakmıştım ama bildiklerimi ikiye katlamıştım, yeter de artardı.
– Demek bu işte varsın, diye sevindi.
– Varım, dedim anasını satayım. Gözümü karartmıştım bir kere.
Anlaştık.

Gidip malı getireceğim. Gümrükten geçirmesi ona ait. Yüzde sekiz verecek.
– Az, dedim.
– Yoo!.. Sermaye benden, satış benden, öp de başına koy.
Üstelemedim, hele şu işi bir kapalım; ek yerlerini öğrenelim, sonrasına bakarız.
Hafta sonu gidiyorum.
Beni bir heyecan sardı.
Hiç yurtdışına çıkmışlığım yok. Ulan oralarda ölüp kalırız kimselerin haberi olmaz. Evi çok zor ikna ettim. Büyük bir şirketin işi dedim, pasaport falan hazır dedim. Sonra yukarıdan atmaya başladım, "zaten her işte önümü kesiyorsunuz, para falan vermiyorsunuz, bırakın da kendi yolumu kendim açayım" diye efelendim.
Annem de, babam da endişeliydi. Kafama koyduğum şeyi yapacağımı biliyorlardı. Boyunlarını büküp "peki" dediler.

Seda aradı.
Taksim'de bir kafede buluştuk.
Ona heyecanla Uzakdoğu seferimi anlatmaya giriştim.
Hiç oralı değil. Bir zaman dinledi sonra:
– Ya Özgür, dedi. Bu para pul, mal mülk işlerinden bana gına geldi biliyor musun? Evde o kadar çok konuşuluyor ki, döviz kurları neredeyse rüyalarıma girecek.

Lütfen hiç olmazsa sen söz açma.
Genciz biz.
Hemen espriyi patlattım:
– Aktif, dinamik, heyecanlı.
"Traş kremi" dedi, "Gibs reklamı". Gülüştük.

Sinemaya gidelim diye tutturdu. Çok önemli bir filim varmış: Fargo.
– Coen kardeşlerindir, dedi. Bitiyorum bu adamlara.
"İyi de, şart mı sinemaya gitmek. Şöyle bir ıssız parka gitsek, çimenlere uzansak" falan diye içimden geçiriyorum ya, dile getiremiyorum. Kuzu kuzu kalktım.

Filim bir felaket. Önüne gelen birbirini kazıklıyor. İki psikopat katil var, tavuk gibi adam kesiyorlar. Ortalık kan gölü. Ya, biri adamı yonga makinasına attı ha. İnanılmaz bi şey. Gözlerimi kapadım artık. Adamı bir taraftan sokuyorsun öte yandan yonga büyüklüğünde etler fışkırıyor. Manyak bu Amerikalılar. Alayı manyak.

Çıktık.
– Nasıl ama, dedi. Sıkı filim değil mi?
Zevkten dört köşe olmuş.
– Sıkı tabi, taş gibi dedim.
Ardından tuttu beni resim sergisine götürdü. "Hemen şuracıkta" diyerek. Hayır demek mümkün değil, kızdan bana doğru öyle bir rüzgâr esiyor ki; demir olsan

erirsin yani.
Nuri İyem'in sergisi imiş. "En önemli ressamlarımızdan biridir" diye tanıtıyor, resimler hakkında konuşuyor. Bütün resimlerde Anadolu'nun yazmalı kadın başları var. Üzgün üzgün bakıyorlar. "Ya, bunların hepsi birbirine benziyor" demiş bulundum.
"Tabi benzeyecek" dedi, "adamın bir üslubu, bir teması var". Sonra benim hep aynı dediğim tablolar arasındaki farkları, özgün yönleri anlatmaya koyuldu. Renkler, ışık-gölge, anlam, kompozisyon, derinlik. Vay, vay, vay... Cehalet zor iş abicim, zor.
Sonra elimi tuttu. Gayet sevecen:
– Resme bakmak, sinemadan anlamak kısası sanata yaklaşmak bir birikim istiyor Özgür, bir gayret istiyor. İnsan yaza yaza değil okuya okuya yazar olur.
Zeki kız. Beni incitmeden bu işlerin nasıl kavranacağını çıtlatmak istiyor.
– Anlıyorum, dedim. Sen artık bundan böyle beni donatırsın. Yanımda olduğun sürece Alaska'ya kadar gideriz.
Çok sevindi, uzanıp yanağıma bir öpücük kondurdu. Ayaklarım yerden kesildi. Bir tüy gibi tavana doğru yükselmeye başladım.
– Beni beğeniyor musun, diye sordu.
Sustum, uzun uzun yüzüne, gözlerine baktım. Suskunluğum biraz fazla sürdü galiba. Yüzü bulutlandı.
– Bir şey demedin.
Silkinip kendime geldim.

– Bir kelime aradım, bir cümle kurayım dedim. Ama bende ifade kabiliyeti yok. Sanat yok, edebiyat yok. Ne diyeceğimi bilemiyorum. "Çok beğeniyorum", işte bu.

Çocuklar gibi şen-şakrak çıktık sergiden. Ayaküstü karın doyurulan yerlerden birinde bir şeyler yedik.
– Sende bir safiyet, bir temizlik var. İşte bu beni cezbediyor. Bizim çevrelerde herkes içten pazarlıklıdır, hep hesap-kitap yaparlar. Gönül işlerinde bile.
– Ben de ticarete meyilliyim, biliyorsun.
– Ya, öyle. İşte bu beni korkutuyor. Bu genç yaşta nedir bu hırs, anlamıyorum. Hayat bu kadar güzelken, sevmek-sevilmek varken.
– Ya, bilemiyorum Seda. Ben ta ilkokulda başladım alış-verişe. Herkesler top oynamaya, sinemaya giderken ben pazar yerlerini dolaşırdım.
– Belki yeterli geliriniz yoktu, ondandır.
– Hayır, hayır. Orta halli bir ailem var benim. Babam bankacı, annem memur. Bir elim yağda, bir elim balda büyümedim ama; yoksulluk görmedik.
– Peki neden böylesin, hiç düşündün mü?
– Yo... Düşünmedim. Ama dünyada bir kazanmak var bir de kaybetmek. Doğal olarak kazanmak istiyorum. Güçlü olmak, güvende olmak. Her alanda vardır bu, kaçamazsın.
– Ne o felsefe mi yapıyorsun?
– Yok canım, ne bilirim ben felsefeyi. Temel içgüdü belki.

Küçük bir kahkaha, ardından.
– O filmi gördün demek.
– Hangi filmi?
– Temel İçgüdü.
– Yoo!.. Ya anla artık, işte ben, sinemayla tiyatroyla pek ilgisi, ilişkisi olmayan biriyim. Sizin takımdan değilim yani.
Yeri geldi dedim, en baba itirafı da yaptım.
– Benim bir kız arkadaşım bile olmadı.
– İnanmıyorum!
Kıpkırmızı olmuşum, itiraf ne zor bir şey.
– Yemin ederim. İlk sen.
Yine uzandı, yine yanağımdan öptü. Ulan benim bildiğim kızlar oğlanları değil, oğlanlar kızları öper. Bizimkisi tuhaf başladı, inşallah zamanla normale döner.

Kendimizi yine sokaklara attık.
Seda uçuyor gibiydi. Mutluluk bu olmalı. Sürekli tekrarlıyor:
– Anlamıştım ben, anlamıştım. Tertemiz biri olduğunu anlamıştım.
"O kadar da değil be Seda. Evet bir sabıkamız yok, çok şükür aşkımıza da ihanet etmeyiz ama; şu kereste işi yok mu, işte suyu bulandıran o. Bunu sana nasıl söylerim, hem söylesem anlar mısın?"

Tuttu beni bu defa bir oda orkestrası konserine götürdü. Uyumamak için dişimi sıktım. Ulan sanatsever bir

kızla arkadaş olmak bu kadar mı zormuş. Hani ne demiş Sivaslılar. Halkevi'nde bir Klasik Batı Müziği konseri dinlemişler. Metazori. Tek Parti devri, sıkıysa gitme. Sonra havadis yayılmış Sivas sokaklarına: "Sivas Sivas olalı böyle işkence görmedi" diye.
Bu oda orkestrası konseri ona döndü işte. Benzerliği dış yüzünde bırakalım en iyisi. İçyüzü yeter bana. Seda'nın eli elimde ya; her türlü işkenceye razıyım.

Konser çıkışı taksiyle evine kadar götürdüm onu.
Ayrılırken bu defa ben onu öptüm yanağından.
Sonra kendimi sarhoş gibi sokaklara vurdum. Çatlak sesimle bildiğim bütün türküleri bağıra-çağıra söyledim.
Bir iki pencere açıldı.
– Oha... Oha...
Diyenler oldu. Saat gecenin kaçı acaba? Zamanı unutmak buna derler işte. Aşk herhalde.

Ben gittim.
Çin, Honkong, Singapur; tâ Malezya, Endonezya falan dolaştım.
Şu çeyrek İngilizce işe yaradı yani.
Ya, bu bizim milletle başedilmez valla. Her nereye gittimse biriyle karşılaştım. Ahbap olduk, adres aldık. Gurbette böyle biriyle karşılaşmak harika.
Neyse bağlantıları kurdum, malları aldım, döndüm.
Bizim Malatyalı alnımdan öptü.
– Ula gardaş senle bi gafaları çekek artık, hakettin, dedi.
– Ben içmem, dedim. Alışkın değilim.
Suratını buruşturdu:
– Ne biçim delikanlısın sen? Adam bu yaşta şişenin dibini bulacak, karının koynundan çıkmayacak, diye; kah-kah göbeğini tuta tuta gülerek bayağılaştı.
"Git lan" dedim içimden, "Sen bizim parayı ver, sonra kiminle ziftleneceksen ziftlen" diye verdim veriştirdim.

Gerçekten de bir-iki etmeden çıkarıp hakkım olan pa-

rayı peşin peşin saydı.
Teşekkür edip çıktım.
Çıkarken bir sonraki seferin tarihini kararlaştırdık.

Seda'yı aradım. Buluştuk. Ben ona Uzakdoğu maceramı ballandıra ballandıra anlatırken, o yine beni kolumdan, bacağımdan çekip, o sinema senin, bu sergi benim dolaştırıp durdu.
Bir konferansa bile katıldık.
Konu: Postmodernizm.
Yahu kardeşim benim her yanım postmodern olmuş, görmüyor musunuz? Seda beni sanat denizine daldırıp daldırıp çıkarıyor. Valla kültür ve sanat paçalarımdan akıyor.
Şuna kanaat getirdim: Bu sanat işleri tuzu kuru adamların uğraşı. Önce keçeyi sudan çıkarmış olmak lazım. Gel de bunu Seda'ya anlat.

O, tutturdu beni ailesi ile tanıştıracak.
Yahu dur. Daha dün bir, bugün iki.
Biraz birbirimizi tanıyalım, huyunu suyunu öğrenelim, ilerisi için planlar yapalım falan, değil mi?
O ısrar ettikçe ben ipe un serdim.
Sonunda, sefere çıkıyorum deyip yine ortadan kayboldum.

Bir Çinli ile tanışmıştık. Adam bana bayağı yardım etti, yakınlık gösterdi. Türkiye'ye gelip gitmiş. Çat-pat

Türkçe konuşuyor.
Bu ikinci gidişimde nedense soğuk durdu. Üsteledim; baklayı ağzından çıkardı. Meğerse benim için "O, mafyadır, ondan uzak dur" demişler. Haydaa... Şöhrete bak. Ulan nasıl oluyor bu işler, Türkiye nere Çin nere? Belki şu bizim Malatyalı'nın şöhretini gasbetmişim de haberim yok.
Çinliye diller döktüm. "Yahu arkadaş, ben öyle biri değilim. Yemin, billah." Adam inanamıyor. Sonunda anlayacağı dilden konuştum: Bak dedim ben Yakuza değilim, ben Samuray'ım, Samuray.
Bu defa anladı. Yüzü güldü, boynuma sarıldı. Şu Çinliler sempatik adamlar doğrusu.
Böylece iki sefer daha yaptım. Elimde bayağı bir dolar birikti. Zaten kayıt dışı çalışıyoruz, fatura yok, vergi yok. O sıra böyle bir furya vardı. Vuran vurdu.
Son seferden dönüşümde annemi evde bulamadım. Bir mektup bırakıp gitmiş. Babama bakılırsa yukarıdaki Gülşen Abla'nın marifeti imiş.
Ben hak verdim kadına.
Hepimiz bir yana savrulmuşuz. Hepimiz bir yerlerden yırtmaya çalışıyoruz. Babam desen, eve misafir gibi gidip geliyor. Konuştuğumuz üç cümleyi geçmiyor. Zaten dut yemiş bülbül olmuştu, büsbütün suskunlaştı.
– Annem ne olacak baba, gidip bakacak mısın, geri döndürecek misin, diye sordum.
Yüzüme boş boş baktı:
– Hayırlısı, dedi.

Bitmiş bizim aile, çoktan cartayı çekmiş. Amma anneme güvenirim ben, yanlış iş yapmaz. Zaten mektuba yazmış, bir kez şansını denemek istiyor. İyi yemek yapardı, bu lokanta işini kıvıracağına yüzde yüz eminim.

Bizim ortağın yazıhanesine gittim.
Adam yok.
Kardeşleri orada, daha bir sürü akraba.
N'oldu, nere gitti dedim. Memlekete gitmiş, yakında dönecekmiş. Ee, bizim son seferin parası. Dönüşte alırsın dediler. Bir şeyler olmuş anlaşılan, neyse, çok geçmez çıkar kokusu.
Bir gittim, beş gittim, herif ortada yok, parayı vermiyorlar.
Ulan ne yapsam acaba?
Yine Süleyman'a uğradım. Meseleyi anlattım. Bu defa yan çizdi: "Onlar aşirettir kardeşim, beni bulaştırma. Hatta sen de gitme bi daha" dedi.
Buyur burdan yak.
Gitti bizim dolarlar.

Bir zaman fikre daldım.
Ne yapmalı? Ne yapmalı?
Arada Seda arıyor, telefona çıkmıyorum. Kızı da üzdük.

Sonunda kararımı verdim. Bizzat kendim yapacaktım bu işi. Zaten işin en önemli kısmını ben hallediyorum.

İngilizce bende var. Geriye gümrük ile dağıtım kalıyor. Onun da çaresini buluruz. Ne demişler: Pekmezin olsun yeter, sinek Bağdat'tan gelir.

Gidip bir dükkân tuttum. Masa, sandalye, telefon, fax. Bir de çocuk oturttum. Mis gibi yazıhane oldu. Öf be! İşte bu kadar.

Yalnız para yeterli değil, kimseyle ortak olmak istemiyorum, kimseden borç almak istemiyorum. Öyle bir devirdeyiz ki, baba oğluna güvenmiyor. Laf aramızda güvense kendi babam güvenir. Ha dese bankadan kredi alır verir. Ama yapmıyor işte. Başı önünde hayalet gibi dolanıp duruyor. İskele babası, n'olacak.

Tam bu sırada annemin telefonu Hızır gibi yetişti. Gel de bu anneyi sevme sen. Göklere uçtum. Para gönderiyor, para.

Anneciğim dedim, seni çok seviyorum. Elini, yüzünü, ayağını öpüyorum. Ömrün uzun olsun, Allah seni başımızdan eksik etmesin.

Tabi bu coşkunluğumdan pirelendi kadın.

– Bana bak, neler yapıyorsun sen?

– Hiç anneciğim işte iş, güç.

– Yok, yok.. Ben anlarım, bu kadar iltifat fazla geldi bana. Doğru söyle. Ne yapıyorsun?

Gerçeğe yakın bir yalan attım:

– Bir arkadaşla ihracata başlıyoruz anneciğim. Penye işi; Romanya, Polonya falan. Sen takma kafana.

– Sakın borca girme. Bak bi daha para göndermem ona

göre.
– Ben işimi bilirim anne. Güven bana, tasalanma.
– Tamam, tamam. Ne olup-bittiğinden beni haberdar et; beni işimden ayırıp oralara getirme.
– Yahu anne, temiz iş diyorum sana. Zaten bütçemiz küçük. Ben bulaşık işe girer miyim hiç?
– İyi. Bak demedi deme. Hadi öpüyorum. Baban nasıl?
– Bildiğin gibi. Ara sıra birbirimize raslarsak selâmlaşıyoruz.
– Ya!.. Neyse hadi öpüyorum.

Kadını üzdük galiba. Keşke şu son cümleyi söylemeseydim. Ama, yok canım. Babamı bilir o. Bir ömür geçirmişler, bilmez mi hiç. Neyse parayı denkleştirdik. Kazasız belasız şu ilk seferi bi yapalım. Yüzde sekiz yerine yüzde yüz kazanalım. Bak sen o zaman Özgür'ü kim tutabilir.

Gittim, döndüm.
Bu sefer iyi çalıştım yani. Hani artık kendimin patronuyum ya, malın iyisini kapmaya uğraştım, n'olur-n'olmaz elimizde kalmasın. Bu sebeple biraz geciktim.

Burası Türkiye.
Akşam yatarsın, sabah kalkarsın ihtilal olmuş. Gerçi bize ihtilal rastlamadı ama, sen say onun gibi bir şey oldu.

Gümrüklerde büyük operasyon yapılmış. Acaip hayali ihracat bulmuşlar. Bir sürü adam tutuklanmış. Şimdilik kuş uçmuyormuş, herkes sütre gerisine atmış kendini.

Şansa bak bize rasladı.
Ulan ne yapsak acaba? Bütün parayı yatırdık. Yatırdık mı, batırdık mı orası meçhul.
Sağa koş, sola koş, can havli ile hiç tınmayacak adamlara dil dök.
Nafile.

Yaprak kıpırdamıyor.
Bu bir zaman böyle gider dediler.
Tâ ki oynayan taşlar yerine oturuncaya, çarklar yeniden dönünceye kadar.
Şalteri indirmişler anlayacağınız.
Battık.
Resmen battık.
Dükkânın kirasını ödemeye gücüm yok, cebimde çay parası yok.
Oğlanı çıkardım, yazıhaneyi yok pahasına devrettim.
Kafası kesik tavuk gibi dolanıyorum. Unut dediler, sen o bavulları unut. Üzerine bir bardak soğuk su iç.

Ee, oğlum Özgür "köşe dönme"yi ne sandın sen? Evet Banker Yalçın da on yedi yaşında başlamış bu işlere ama sonu malum.
Bu işlere bulaşan adamın arkası güçlü olacak; siyasilerden, bürokratlardan, yeraltından, yer üstünden adamları olacak. İpten adam alan adamlar.

Kaldık mı dımdızlak ortalık yerde.
Bir zaman sürdü bu sarsıntı. Sonra ağır ağır topladım kendimi.
Sağolsun Seda çok yardımcı oldu. Aslında ona ne olup bittiğini söylememiştim, sadece "işler kesat" demiştim o kadar. Zaten yavrucuk işten falan anlamıyor. Hem anlamıyor, hem "iş" lafından hoşlanmıyor.
Tuzu kuru işte; hayatını, gençliğini yaşıyor. Ona yakı-

şan da budur. Bizimkisi nar yemenin Arapçası.

İlyas'ın mektubu bu bulutlu ve karanlık günlerin ortasına bir güneş gibi düştü.
Hangi İlyas? İlkokulda birlikte su sattığımız İlyas...
Adam Kanada'ya gitmiş. Bir yolunu bulup gitmiş işte. Bizim millet bir yerlerden yırtmak için dünyanın öbür ucuna gidiyor.

İlyas orada beni tanıyan birine raslamış. Ne yapıyor Özgür, diye sormuş. O arkadaş "Ohoo... Özgür işi büyüttü, ithalat-ihracat gırla" diye vermiş gazı, vermiş gazı.
İlyas garibim bu gaz ile kaleme kâğıda sarılmış.
Mektupta eski günlerden bahsetmiş biraz. Sonra diyor ki, biz burda büfe işi yapıyoruz, döner falan; sen de gelirsen işi büyütürüz. Sağlam adama ihtiyacım var. Önce normal yollardan gelebileceğimi belirtiyor; bu olmaz ise öteki yolu tarif ediyor. Ayrıntıları ile belirtmiş. Şöyle: ABD'de bir dil kursuna kayıt yaptırıyorsun, parasıyla. Orası sana kabul edildiğine dair bir acceptance gönderiyor. Bununla ABD Elçiliği'ne gidip ABD vizesi alıyorsun. Muhtemelen yatırdığın para kadar vize veriyorlar, üç ay, altı ay, veya bir yıllık. Üç aylık üç bin dolar. Vizeyi aldın, atladın ABD'ye gittin. En iyisi New York'a gitmek. Orada kalacak yer için bir adamın olacak, eğer gelirsen ben sana adını adresini veririm.
Sonra tirene atlayıp Kanada sınırına gidiyorsun. Niya-

gara Falls'a. Burası bir kasabadır. Yarısı ABD'nin yarısı Kanada'nın. Orada bir köprü var. Köprüde nöbetçi seni durduruyor: "Nereye?" diyor, sen "Ben Kanada'ya iltica ediyorum" diyorsun. Seni alıp sorguluyorlar, niçin iltica ediyorsun diye. Birşeyler atarsın işte, can güvenliğim yok, siyaset falan. Orada bir gece kalıyorsun. Ön soruşturma yapıyorlar. Göçmen Bürosu bu işle ilgileniyor. Soruşturma sonucu sana bir geçici göçmen kartı veriyorlar ve sen bu kartla Kanada'ya giriyorsun. Bu kadar.

Tabi Kanada'da bir arkadaşın olacak, kalacak yerin olacak. Devlet sana 550 Kanada doları veriyor. Bu para yetmez. Onun için bu yoldan gelenler illegal işlerde çalışıyorlar. İllegal dedimse yamuk şeyler değil. Temizlik, inşaat falan. Ayda 1000 Kanada doları kazanabilirsin. İki yıl dayanırsan göçmen hakkı alıyorsun; üç yıl sonra, yani toplam beş yıl içinde Kanada vatandaşı oluyorsun.

Burda halı işi yapanlar; avukat, doktor, mühendisler var. Çaycı, taksici bile ayda 4-5 bin dolar kazanıyor. Biz bunu ikiye katlarız be!

4-5 bin dolar ha, nefesim kesildi.

İlyas bu kadar ayrıntılı anlattığına göre kerata kendisi de aynı yoldan geçmiş galiba.

Elimde mektup bir zaman dolaştım.

On defa, yüz defa okudum.

Ne yapmalı?

Seda bir yandan beni ailesi ile tanıştırmak için ısrar ediyor.
Ne yapmalı?
Seda'nın ailesine girip kereste işine mi koyulmalı; yoksa ver elini Kanada mı demeli?

Seda meselesinde sonumuz belli. Benim gibi bir çulsuz o aileye ancak iç güveyisi girebilir. Sürekli başım önde gezeceğim, emir altında olacağım. Bu bana, adıma yakışmaz be. Bir gün kafam bozulur kapıyı çarpar çıkarım. Sonra da ortalık yerde kalırım. Onlar bu kızı bana yar etmez. Netice boşanırız herhalde. Kanada ise dünyanın öbür ucu. Eh, elimizde bir miktar İngilizce var, elbette işe yarar ama, altı üstü gurbet be hocam, ben oralarda durabilir miyim yani? Bülbülü altın kafese koymuşlar hesabı. Peki İlyas nasıl yerleşmiş, büfe işini nasıl kotarmış?
Kimbilir neler geçti başından, hela dahi temizlemiştir valla. Ama döner diyor, büfe diyor, işi büyütüp bir zincir bile kurarız diyor. Davulun sesi uzaktan kulağa hoş geliyor.

Ulan şu bir parti malı gümrükten geçirebilseydik bütün bunlara lüzum kalmayacaktı.
Ellerim cebimde günlerdir geziniyorum. Şans işte. Şimdi yazıhanede olacaktım. Sipariş üstüne sipariş.

Yoruldum. Bir çay bahçesine girip bir ağaç altına otur-

dum. Garson çay getirdi, çayı karıştırmaya başladım. Karşı kaldırımda bir piyangocu var. Bir yandan çay içerken öte yandan piyangocuyu dikizlemeye durdum. Seksenlik bir ihtiyar iki saat seçtikten sonra bir bilet aldı. Ulan hırbo, kıçının kılı ağarmış, büyük ikramiyeyi kazansan ne olacak yani. Ben de gitsem, bir bilet alsam, memleketi bir baştan bir başa kaplayan şaşkınlar kervanına katılsam. İçimdeki dalgalı deniz diner mi acaba?

MUSTAFA KUTLU

Bütün Eserleri

Tahir Sami Bey'in Özel Hayatı

▲

Huzursuz Bacak

▲

Kapıları Açmak

▲

Menekşeli Mektup

▲

Chef

▲

Rüzgârlı Pazar

▲

Tufandan Önce

▲

Mavi Kuş

▲

Beyhude Ömrüm

▲

Uzun Hikâye

▲

Hüzün ve Tesadüf

▲

Yokuşa Akan Sular

▲

Yoksulluk İçimizde

▲

Ya Tahammül Ya Sefer

▲

Bu Böyledir

▲

Sır

▲

Arka Kapak Yazıları

▲

Şehir Mektupları (deneme)

▲

Akasya ve Mandolin (deneme)

▲

Yoksulluk Kitabı (deneme)

CHEF

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

ISBN 978-975-995-014-9

KİTAP
SKB 0890634 VST

Kapaktaki kolaj: Mustafa Kutlu